Приложение №2
към Решение №296, взето с Протокол №51 от
редовно заседание на Общински съвет - Сопот,
проведено на 27.09.2022 г.

О Б Щ И Н А С О П О Т

ПРОГРАМА
ЗА
УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

2021- 2028 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. НОРМАТИВНО ОСНОВАНИЕ И ВРЕМЕВИ ХОРИЗОНТ 6

2. ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА 6

3. ОСНОВНИ ЦЕЛИ И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ 7

5. ОРГАНИ НА РАЗРАБОТВАНЕ И ОДОБРЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА И ДАТА НА ОДОБРЕНИЕ 8

6. ГЕОГРАФСКИ, ДЕМОГРАФСКИ И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ОБЩИНА СОПОТ 8

7. УЧАСТИЕ НА ОБЩИНАТА В РЕГИОНАЛНО СДРУЖЕНИЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 10

II. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗИТЕ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ПРОГНОЗИ ЗА КОЛИЧЕСТВОТО И СЪСТАВА НА ОТПАДЪЦИТЕ ЗА ПЕРИОДА НА ДЕЙСТВИЕ НА ПРОГРАМАТА 12

1. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА СЪСТОЯНИЕТО ОТНОСНО ОТПАДЪЦИТЕ 12

3. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА И ОЦЕНКАТА НА ПРИЛАГАНЕТО НА ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА МЕСТНО НИВО 13

4. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ДЕЙНОСТТА НА РЕГИОНАЛНО СДРУЖЕНИЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 14

5. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ, В Т.Ч. ПРИЛАГАНЕ НА КОНТРОЛНИТЕ ФУНКЦИИ СЪГЛАСНО НАЦИОНАЛНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И МЕСТНИТЕ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ 14

6. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗ И ИНФОРМАЦИЯ ЗА ЗАМЪРСЕНИ В МИНАЛОТО ПЛОЩАДКИ ЗА ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЦИ И ОСЪЩЕСТВЕНИ МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ 15

8. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 16

10. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ИНСТРУМЕНТИ И СТИМУЛИ В ОБЛАСТТА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ И ЕФЕКТИВНОСТТА ОТ ДЕЙСТВИЕТО ИМ 17

III. SWOT АНАЛИЗ 19

IV. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ 22

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ (НППОО) 23

ЦЕЛ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИТЕ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ 33

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ 33

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ И ОТПАДЪЦИ ОТ РАЗРУШАВАНЕ НА СГРАДИ 41

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА МРО 48

ЦЕЛ 3: НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ И ДРУГИ 56

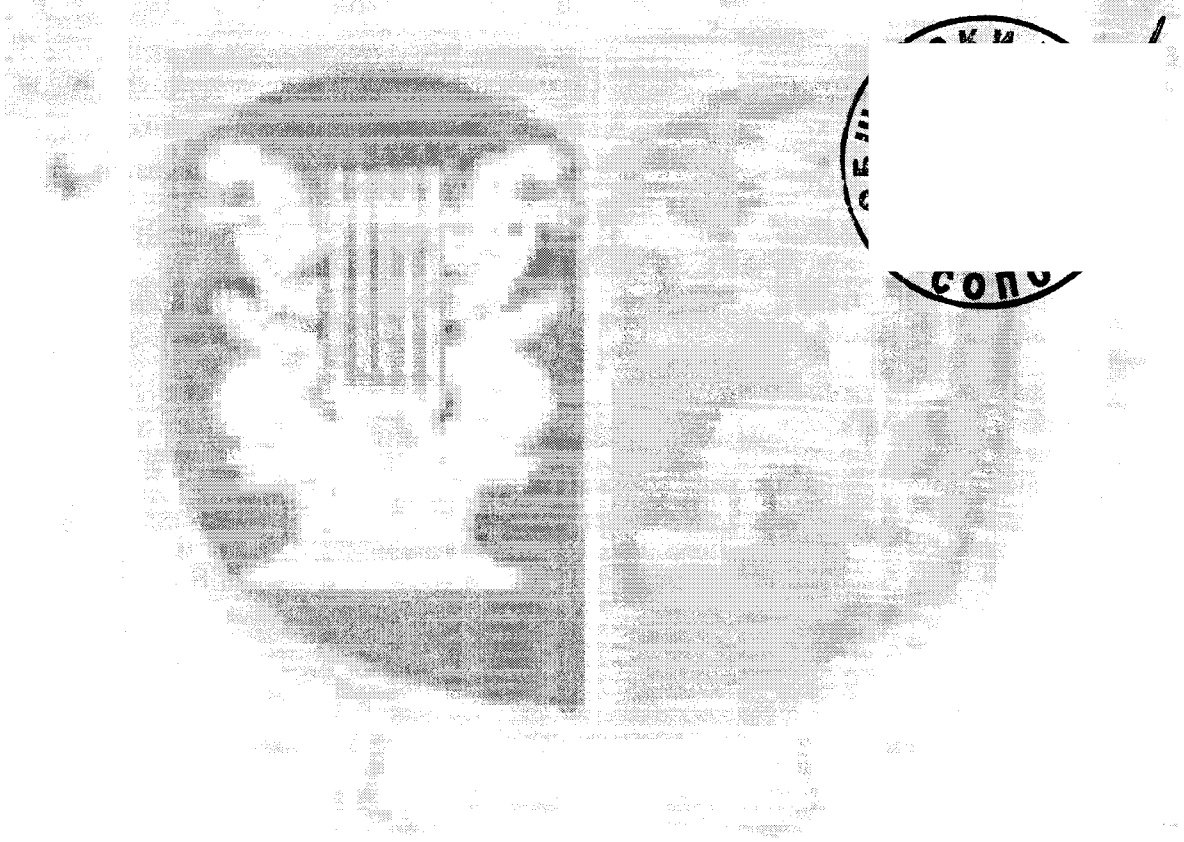
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ И ДРУГИ 56

VI. Координация с други общински и регионални планове и програми 60

VIII. Приложения 62

АНАЛИЗИ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ 62

ПРОГНОЗИ 62

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

АСЕКОБ	Асоциация на еколозите на общините в България
БВП	Брутен вътрешен продукт
БФП	Безвъзмездна финансова помощ
ГД	Главна дирекция
ГПСОВ	Градска пречиствателна станция за отпадъчни води
ДАМТН	Държавна агенция за метрологичен и технически надзор
ДБ	Държавен бюджет
КЕВР	Комисия по енергийно и водно регулиране
ЕАСТ	Европейска асоциация за свободна търговия
ЕБК	Единна бюджетна класификация
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройството на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
КЗП	Комисия за защита на потребителите
МВР	Министерство на вътрешните работи
МЗХГ	Министерство на земеделието, храните и горите
МОН	Министерство на образованието и науката
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРО	Масово разпространени отпадъци
МС	Министерски съвет
МСП	Малки и средни предприятия
МФ	Министерство на финансите
НИСО	Национална информационна система за отпадъци
НПО	Неправителствена организация
НППОО	Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъци
НПР БЪЛГАРИЯ (2030)	Национална програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030

НПУО	Национален план за управление на отпадъците
НСИ	Национален статистически институт
НСОРБ	Национално сдружение на общините в Република България
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
НУАБА	Негодни за употреба автомобилни батерии и акумулатори
НУИБА	Негодни за употреба индустриални батерии и акумулатори
НУПБА	Негодни за употреба портативни батерии и акумулатори
ОЕЕО	Отпадъци от електрическо и електронно оборудване
ОМ	Отработени масла
ОО	Организация по оползотворяване
ОПОС	Оперативна програма "Околна среда"
ПМС	Постановление на Министерски съвет
ПОО	Предотвратяване образуването на отпадъците
ПОС	Програма "Околна среда" 2021-2027
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУСО	План за управление на строителни отпадъци
РДО	Рамкова директива за отпадъците
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
РОП	Разширена отговорност на производителя
РСУО	Регионално сдружение за управление на отпадъците
СМР	Строително-монтажни работи
СО	Строителни отпадъци
ХО	Хранителни отпадъци

I. ВЪВЕДЕНИЕ

1. НОРМАТИВНО ОСНОВАНИЕ И ВРЕМЕВИ ХОРИЗОНТ

Настоящата програма за управление на отпадъците на община Сопот е разработена в съответствие с чл. 52 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО). Съгласно чл. 52 ал. 2 от ЗУО, тя представлява секторна програма и неразделна част от Общинската програма за опазване на околната среда.

Използвани са Методическите указания за разработване на общински/ регионални програми за управление на отпадъците, издадени от министъра на околната среда и водите с Решение РД-883/ 23/09.2021 г (https://www.moew.government.bg/bg/otpaduci/bitovi-otpaduci/).

Периодът на действие съвпада с хоризонта на актуалния Национален план за управление на отпадъците (НПУО), а именно 2021-2028 г. Планът е приет с решение на Министерския съвет № 459/ 17.06.2021 г., в което са отразени изискванията на законодателството на Европейския съюз (ЕС) от пакета „Кръгова икономика". Планът с всички анализи към него е публикуван на интернет страницата на МОСВ: https://www.moew.government.bg/bg/otpaduci/strategicheski-dokumenti/.

2. ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА

Програмата обхваща всички задължения на местната администрация за третиране на отпадъците, произтичащи от ЗУО и подзаконовата нормативна уредба. В нея се включват мерките за предотвратяване образуването на отпадъците, повторната употреба, събирането, транспортирането, оползотворяването и обезвреждането на различните потоци битови отпадъци, образувани от жизнената дейност на гражданите, както и от административни, търговски, промишлени и други източници.

Програмата набелязва подходящи мерки, които в определения времеви хоризонт да допринесат за достигане на националните цели за рециклиране на отпадъците, както и свеждане до минимум количеството на депонираните отпадъци.

Програмата обхваща анализи, които определят нивото на достигане на целите от общината за оползотворяване, рециклиране и намаляване на депонираните отпадъци, произтичащи от ЗУО. Тези цели и съответно показатели, произтичащи от актуалното национално законодателство (чл.31 от ЗУО) и НПУО 2021-2028 г. са:

Цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране:

- най-късно до 31.12.2025 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци да достигне най-малко до 55% от общото тегло на тези отпадъци;

- най-късно до 31.12.2030 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци да достигне най-малко до 60% от общото тегло на тези отпадъци;

- най-късно до 31.12.2035 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци да достигне най-малко до 65% от общото тегло на тези отпадъци.

Целите за подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци за периода 2021-2025 г. се постигат поетапно, като след 31.12.2020 г. нарастват всяка година с по 1 на сто, както следва:

- 31.12.2021 г. – 51%;

- 31.12.2022 г. - 52%;

- 31.12.2023 г. – 53%;

- 31.12.2024 г. – 54%;

- 31.12.2025 г. – 55%.

Цели за намаляване на депонираните отпадъци

- най-късно до 31.12.2035 г. количеството на депонираните битови отпадъци да бъде намалено до 10% или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци (по тегло). Тази цел се постига поетапно както следва: а) до 31.12.2025 г. - най-малко до 50% от общото им тегло; б) до 31.122030 г. - най-малко до 30% от общото им тегло.

- най-късно до 31.12.2020 г. и след това количеството на депонираните биоразградими битови отпадъци да бъде до 35% от общото количество на същите отпадъци, образувани през 1995 г.

3. ОСНОВНИ ЦЕЛИ И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Основната цел на община Сопот в сферата на управление на отпадъците е идентична с генералната цел на НПУО, а именно: „Общество и бизнес, които подобряват прилагането на йерархията на управление на отпадъците във всички процеси и нива“.

Определената основна цел се очаква да се постигне посредством следните специфични цели:

Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;

Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци;

Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други.

Основните резултати, които ще допринесат за изпълнение на така дефинираните специфични цели, са следните:

- Повишена осведоменост и съзнание на гражданите и бизнеса относно йерархията за управление на отпадъците;

- Въведени икономически стимули за насърчаване на отговорно поведение на гражданите и бизнеса за намаляване образуването и насърчаване повторната употреба и рециклирането на отпадъците (въз основа на анализ и оценка на приложимостта);

- Усъвършенствани системи за разделно събиране на отпадъците „при източника“;

- Предприети мерки за поетапно намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци (чрез организирани схеми за домашно компостиране и/или въведено разделно събиране на биоразградими и/ или зелени отпадъци);

- Оптимално използване и участие на общината в поддръжката на съществуващите съоръжения част от Регионалната система за управление на отпадъците (РСУО) Карлово;

- Участие на общината в изграждане на нови съоръжения част от РСУО Карлово (въз основа на анализ и оценка на необходимостта);

- Предприети мерки за предотвратяване на формите на нерегламентирано изхвърляне на отпадъци и почистване на на нерегламентирано изхвърлените отпадъци на територията на общината.

4. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОЦЕДУРАТА ЗА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА ПРОГРАМАТА И ОТ ОБЩЕСТВЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ ПРИ РАЗРАБОТВАНЕ НА ПРОГРАМАТА

Подготвена е необходимата информация за провеждане на процедура за преценка на необходимостта от екологична оценка и оценка за съвместимост с предмета и целите на опазване на защитените зони (от европейската екологична мрежа Натура 2000), съгласно Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и Закона за биологичното разнообразие (ЗБР). След изготвяне на проект на програма (...), е внесено заявление в Регионална инспекция по околната среда и водите (РИОСВ) Пловдив. Съгласно Решение на РИОСВ Пловдив (....) (...).

Във връзка с разработване на програмата (дата) кметът определи отговорни експерти от общинската администрация (Дирекция „Обща администрация“ и Дирекция „Специализирана администрация“), които имат отговорност за организация и координация на дейностите по разработване на програмата и консултации с обществеността. Процесът на консултиране с обществеността и със заинтересованите страни протече паралелно с разглеждане на програмата от РИОСВ, като за целта общината.

5. ОРГАНИ НА РАЗРАБОТВАНЕ И ОДОБРЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА И ДАТА НА ОДОБРЕНИЕ

Програмата е разработена с помощта на външен изпълнител, който работи в тясно сътрудничество с експертите в общината, отговорни за управление на отпадъците. Окончателният проект на програмата, допълнен в резултат на проведените процедури по екологична оценка и оценка на съвместимост и обществените консултации , е внесен от кмета в общинския съвет за разглеждане и приемане . Програмата е приета с Решение на общинския съвет и е публикувана на интернет страницата на общината

6. ГЕОГРАФСКИ, ДЕМОГРАФСКИ И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ОБЩИНА СОПОТ

Община Сопот е разположена в южното подножие на Стара планина. Територията на общината обхваща южната част на Троянска планина – дял от Средна Стара планина, и част от Карловската котловина. Надморската височина на територията е в границите от 378 м в южната част до 2165 м в североизточната част. Планинската част е със стръмен и силно разчленен от левите притоци на река Стряма релеф.

В климатично отношение[1] Община Сопот попада в преходно-континенталната климатична област. Влияние върху климатичните условия в общината оказва котловинният характер на релефа. В сравнение с другите Подбалкански полета климатът на Община Сопот е по-топъл и мек. Рядко явление тук са температурните инверсии. Преграда за студените ветрове се явява планинският масив от север, докато ниската планинска ограда от юг, заедно с дефилетата и клисурите са естествен регулатор на въздушни маси

[1]Източник: https://www.meteoblue.com/bg/%D0%B2%D1%80%D0%B5%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE/%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D0%BD%D0%BE%D0%B7%D0%B0/modelclimate/%D0%A1%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D1%82_republika-b%C5%ADlgariya_726976

През територията на общината не преминават сериозни речни потоци. Хидрографската мрежа в района включва редица малки реки, спускащи се по склоновете на попадащите в територията планински масиви. Едва 6% от подходящите за земеделие територии на община Сопот са поливни. За сравнение – над 40% от обработваемата земя в Пловдивска област е заета от поливни площи. Висок е процентът на необработваемите земеделски територии 18,98% (1069,28 ха).[2]

Община Сопот обхваща северозападната част на Пловдивска област. Разположена върху 5633,3 ха. или 0,9 % от площта на областта, общината граничи с община Карлово от изток, запад и юг. На север тя граничи с Община Троян, която е част от Ловешка област. В селищната мрежа на Община Сопот попадат град Сопот със землище от 3666,2 ха и село Анево със землище от 1967,1 ха. Землищата на двете населени места представляват около 5,5 % от територията на общината.

От гледна точка на националната и регионална урбанистична структура община Сопот попада в обхвата на Южен централен район за планиране (ЮЦРП) (NUTS-2), област Пловдив (NUTS-3). От гледна точка на категоризацията на административно – териториалното устройство, съгласно Националната концепция за пространствено развитие на България 2013 – 2025 г., община Сопот попада в 4-та категория.

По данни на НСИ към 31.12.2020 г. общият брой на населението е 9098 души, а гъстотата на населението на община Сопот е значително висока 161,51 д./ км^2, като този показател е с прибл. 30% по-висок от средната стойност за Пловдивска област и с над 50% от средната за страната. Над 90 % от населението на общината е концентрирано в град Сопот.

По данни на НСИ през последните години населението на община Сопот намалява с по-бавни темпове, като за периода 2016 - 2020 г. (времевия хоризонт на предходната програма за управление на отпадъците) населението е намаляло с 204 души или едва с 2,19%. Населението на общинския център – гр. Сопот е намаляло със 176 души или 2,12%, а с. Анево с 28 души или с 2,75%. Това е почти наполовина по-малък процент спрямо предходния петгодишен период (2011-2015 г.).

В периода 2016-2020 г. коефициентът на безработица в община Сопот е под 3%, като подобни резултати имат едва пет общини в Р България. С това те се нареждат след Столична община и Божурище (с най-ниски стойности по този показател, под 2%). За справка стойностите на ниво район за планиране, област и национално ниво са както следва: ЮЦР – 3,2%, Област Пловдив – 3,2%, национално ниво 5,3%.

Ниската безработица и съответно висок коефициент на икономическа активност се обясняват с факта, че 84 % от наетите лица в общината са в сектор "Преработвателна промишленост", което още веднъж подчертава ролята на двете структуроопределящи предприятия за икономиката на община Сопот. Това са "Вазовски Машиностроителни заводи" ЕАД (предприятие 100% държавна собственост специализирано в производството на военна и гражданска продукция, сред които: машини за хранително-вкусовата промишленост, авиационна и селскостопанска техника, нестандартни машини и съоръжения, големи номенклатури газови уреди и съдове за втечнен газ, инструментална екипировка, абразивни и диамантени инструменти и др.) и „СКФ Берингс България" ЕООД (собственост на най-големият производител в света на лагери, машинни части и автоматични технологии – шведската фирма SKF).

По данни от НСИ за 2020 г., БВП на жител за област Пловдив възлиза на 14648 лв. спрямо 17299 лв. на жител на национално ниво. Промишленият сектор формира над 88%

[2] Източник: Общ устройствен план на община Сопот, юли 2019 г.

от нетните приходи от продажби на територията на общината и дава заетост на над 84% от трудоспособното население. Отрасълът включва 41 предприятия, сред който „ВМЗ – Сопот“ ЕАД и „СКФ Берингс България“ ЕООД, а останалите в по-голямата част от дейността си са свързани или зависещи от двете структуроопределящи предприятия за местната икономика[3].

Представената по-долу карта дава визуална представа за мястото на общината на територията на страната, за населените места в общината, както и за общините, включени в Регионалната система за управление на отпадъците.

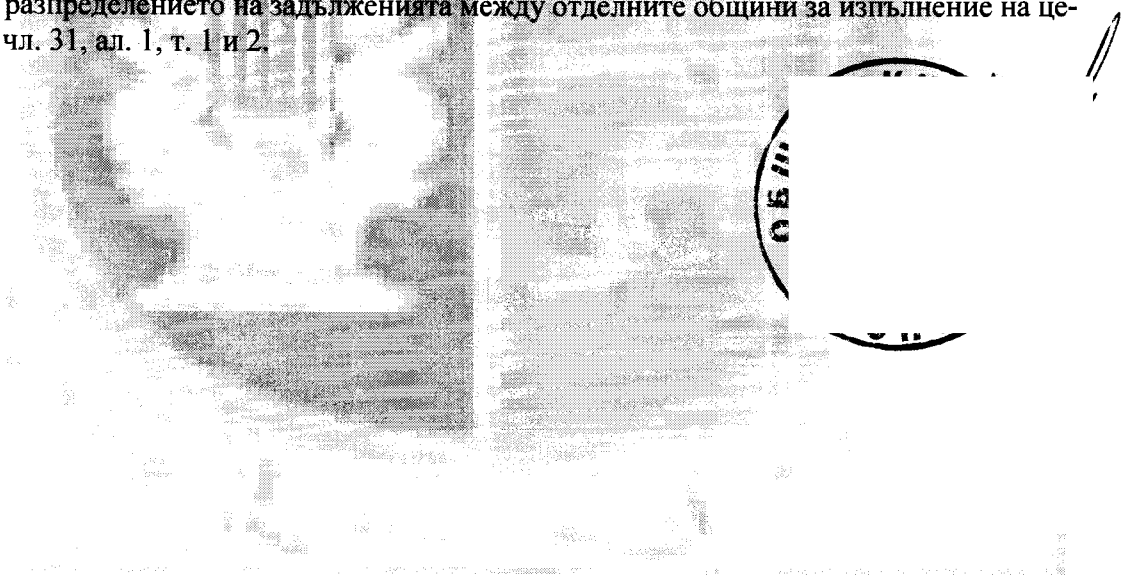
7. УЧАСТИЕ НА ОБЩИНАТА В РЕГИОНАЛНО СДРУЖЕНИЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Общината участва в Регионално сдружение за управление на отпадъците (РСУО) Карлово. РСУО Карлово е учредено на 06.10.2010 г. и обхваща общините Карлово, Калояново, Хисаря и Сопот. В периода 2016-2020 г. община Сопот участва в работата на сдружението. Общото събрание на РСУО Карлово е разглеждало въпроси от основните направления, определени в чл. 26, ал. 1 от ЗУО[4]:

- определяне на отделните съоръжения за третиране на отпадъци, структурата и развитието на регионалната система за управление на отпадъци;

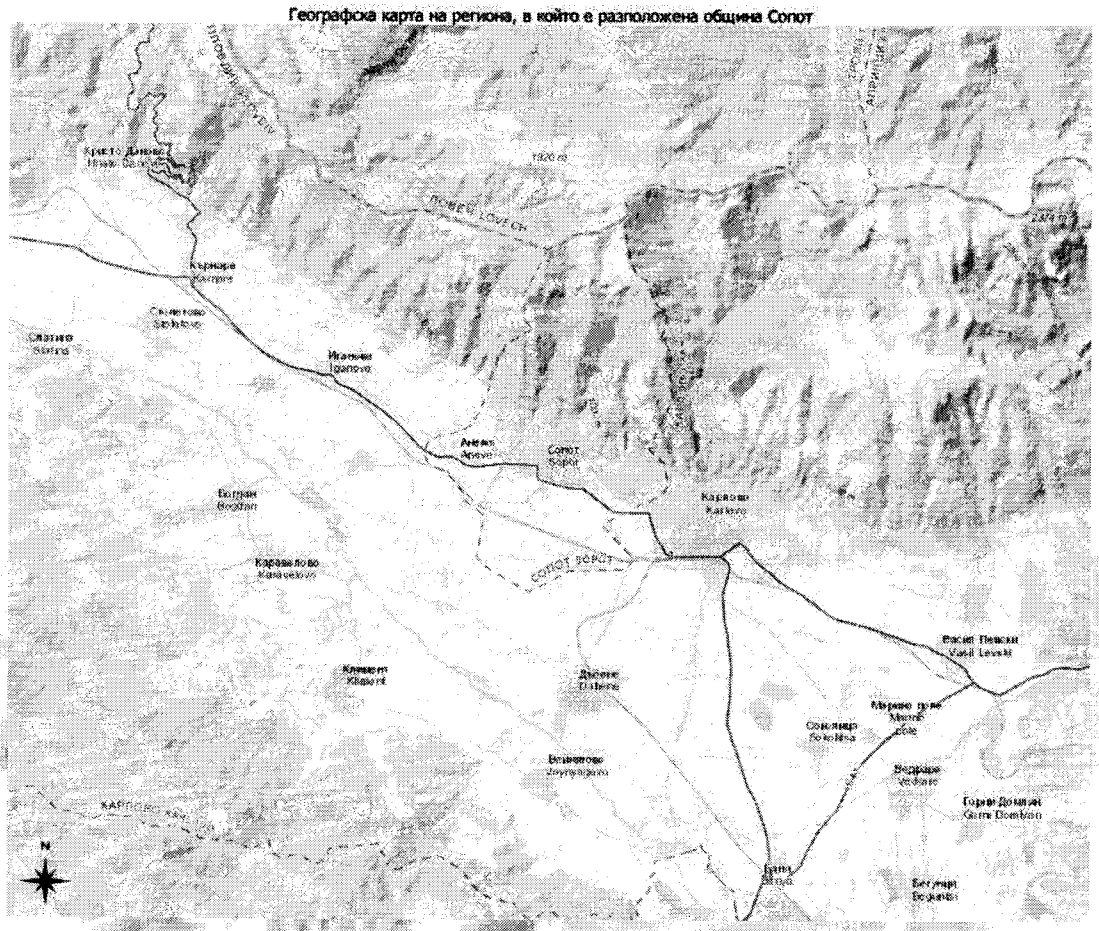
- определяне на реда и начините за събиране и разпределение на дължимата цена от потребителите на системата (общините - членове на регионалното сдружение);

- разпределението на задълженията между отделните общини за изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1, т. 1 и 2.

[3] Източник: Общ устройствен план на община Сопот, юли 2019 г.

[4] Решения на Общото събрание на РСУО Карлово (https://www.karlovo.bg/section-62-content.html)

Фиг. 1. Географска карта на региона, в който е разположена община Сопот

II. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗИТЕ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ПРОГНОЗИ ЗА КОЛИЧЕСТВОТО И СЪСТАВА НА ОТПАДЪЦИТЕ ЗА ПЕРИОДА НА ДЕЙСТВИЕ НА ПРОГРАМАТА

1. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА СЪСТОЯНИЕТО ОТНОСНО ОТПАДЪЦИТЕ

В периода 2016-2020 г. изпълнението на заложените цели и изисквания на законодателството е все още частично. Необходим е задълбочен анализ и детайлно планиране на поетапното намаляване количеството на образуваните отпадъци и повишаване нивото на оползотворяване (вкл. рециклиране) и в крайна сметка значително намаляване и свеждане до минимум депонирането на битови отпадъци.

Общината следва да предприеме целенасочени действия и мерки за насърчаване на разделното събиране на масово разпространени отпадъци при източника на тяхното образуване, включително икономически стимули. Следва да се отбележим и съществената роля на оползотворяващата организация в процеса на повишаване на осведомеността и мотивиране на населението да разделя отпадъците от опаковки при източника на тяхното образуване.

Важно е общината да започне да прилага изискванията и да работи за изпълнение на целите, свързани с управление на биоразградимите отпадъци, както и изискванията за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни строителни отпадъци, както и изискванията за влагане в строителството на все повече рециклирани материали.

Препоръчва се общината да планира дейности във връзка с хранителните и текстилни отпадъци (съответно 8% и 5% от общите образувани битови отпадъци на територията на община Сопот), съгласно резултатите от националното проучване на морфлогичния състав на битовите отпадъци), независимо че към момента все още няма поставени цели/ конкретни изисквания на европейско и национално ниво. Към 05.2022 г. има сключен договор за събиране и оползотворяване на текстилни отпадъци между общината и организация за оползотворяване на този поток отпадъци.

И накрая, но не на последно място, в общината следва да се създаде система за събиране на информация за всички образувани отпадъци, независимо от източника им и лицата, които ги събират/ третират. Продължава да е в сила препоръката за въвеждане на регулярни проверки за контрол върху дейността на площадките, на които се предават отпадъци, вкл. достоверност на данните.

2. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА И ОЦЕНКА НА ДЕЙСТВАЩОТО НАЦИОНАЛНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И НА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ/ПРОГРАМНИТЕ ДОКУМЕНТИ В КОНТЕКСТА НА ПРАВАТА И ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ОБЩИНИТЕ

Общината като цяло изпълнява задълженията регламентирани в чл.19 от ЗУО. Необходими са допълнителни усилия в следните направлениия:

- Подобряване на разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за хартия и картон, метали, пластмаси, стъкло и други МРО (различни от отпадъците за опаковки);

- Разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци, в т.ч. определяне местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане;

- Осигуряване на информация за обществеността относно мерките за предотвратяване образуването на отпадъци и предотвратяването на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци чрез интернет страницата на съответната община, както и по друг подходящ начин предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища и организиране на почистването им;

- Предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища и организиране на тяхното почистването.

3. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА И ОЦЕНКАТА НА ПРИЛАГАНЕТО НА ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА МЕСТНО НИВО

Община Сопот е обезпечена с нормативни и програмни документи на общинско ниво, които са актуални от гледна точка на действащите нормативни документи на национално ниво. Основното предизвикателство пред общината е липсата на регламентация относно начина на определяне на такса битови отпадъци въз основа на количеството образувани отпадъци. Препоръчва се извършване на документален анализ и експертиментално прилагане в малък мащаб, с цел определяне на най-справедлив и подходящ за общината модел за формиране на таксите. Основните параметри на избрания модел следва да залегнат в Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услугите в община Сопот.

Също така, в Наредбата за принудително изпълнение на заповеди за премахване на незаконни строежи или части от тях на територията на Община Сопот, следва да се въведат последните изменения на ЗУО и Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали.

В изпълнение на задълженията на кмета на общината по чл.19 от ЗУО:

- Общината има разрешително за транспортиране на смесени битови отпадъци и самостоятелно извършва дейностите по събиране и извозване на събраните отпадъци до площадката на регионалното депо.

- Общината е сключила договор с „Екопак България“ АД за оползотворяване на отпадъци от опаковки;

- Общината е сключила договор с „Белезирев“, ЕИК: 115783655 (регистрирана площадка за събиране и действащо разрешително за транспортиране на МРО № 09-РД-00000287-01/17.12.2013 г.).

Заложените цели в предходната общинска програма за управление на отпадъците са изпълнени частично. Затрудненията произтичат основно от факта, че голяма част от мерките са най-общо формулирани и за тях не са определени целеви бюджет и възможни източници на финансиране).

4. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ДЕЙНОСТТА НА РЕГИОНАЛНО СДРУЖЕНИЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Общото събрание на регионалното сдружение е взело решение относно разпределение на задълженията между отделните общини по отношение на двете цели по чл. 31, ал. 1, т. 1 и т. 2 (съгласно действащата тогава разпоредба на ЗУО), въз основа на изготвен анализ анализ на необходимостта от изграждането на допълнителната инфраструктура както на ниво община, така и на ниво регион за ефективност на централизиран или децентрализиран подход за изграждане на инфраструктурата за управление на отпадъците, като за биоразградимите отпадъци е избран децентрализиран подход.

Следва да се анализира ефективността на определения подход, предвид незадоволителните резултати от изпълнението на поставените цели. При предстоящото разпределяне на задълженията във връзка с изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и рециклиране на битови отпадъци (чл. 31, ал. 1, т. 3-6), в сила от 05.03.2021, следва да вземат предвид всички възможности за прилагане на регионалния принцип за управление на отпадъците, вкл. съвместно изпълнение на целите чрез централизирани решения.

За следващия програмен период се препоръчва разработване на регионална програма за управление на отпадъците, която да обхваща цялата регионална система. По този начин ще се постигне по-добра координация и ще се избегнат паралелните усилия на общините за извършване на анализ на общата инфраструктурата и техническите възможности за третиране на отпадъците.

5. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ, В Т.Ч. ПРИЛАГАНЕ НА КОНТРОЛНИТЕ ФУНКЦИИ СЪГЛАСНО НАЦИОНАЛНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И МЕСТНИТЕ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ

Функциите на общината покриват повечето правомощия на кмета във връзка с управление на отпадъците. На настоящия етап не са възложени функции относно биоразградимите и биоотпадъците, тъй като общината все още не е въвела система за разделно събиране и оползотворяване на този вид отпадъци.

Предвид мащаба на общината (две населени места; население под 10 000 души), човешкият ресурс като цяло е достатъчен за осъществяване на дейността по управлението на отпадъците. Необходимо е и подобряване на политиката за стимулиране развитието на експертите, вкл. предвиждане на средства за специализирано обучение.

Наличната информационно-техническа база е надеждна и организирана. Основното предизвикателство продължава да бъде материално-техническото обезпечаване на контролните дейности.

Основните препоръки за оптимизиране на функциите, организационната структура и професионалния капацитет на служителите за подобряване на управлението на отпадъците, са следните:

- Организиране на периодични обучения на отговорните служители за повишаване на професионалната им квалификация;

- Подобряване на материална база за изпълнение на контролни дейности;

- Оптимално използване на автомобилния парк на администрацията за целите на контролните функции на експерти.

6. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗ И ИНФОРМАЦИЯ ЗА ЗАМЪРСЕНИ В МИНАЛОТО ПЛОЩАДКИ ЗА ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЦИ И ОСЪЩЕСТВЕНИ МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ

Общината следва да продължи да изпълнява определените в предходната програма превантивни мерки за предотвратяване и намаляване на риска от нерегламентирани замърсявания, вкл.:

- Идентифициране и описване на всички ключови места, където е възможно образуването на локални замърсявания;

- Поддържане на достатъчен брой контейнери;

- Ограничаване достъпа на автомобили до крайпътни дерета и места, там където е възможно, с цел да не се изхвърлят отпадъци с автомобили, каруци, камиони и др.;

- Подобряване на културата на населението, чрез разработване и прилагане на различни мерки, кампании, програми;

- Поддържане на броя на длъжностните лица, на които са възложени контролни функции и правомощия за съставяне на актове за административни нарушения;

- Поддържане на поставените предупредителни знаци за забрана за изхвърляне на отпадъци на определени места;

- Ежегодно актуализиране и допълване на системите за организирано сметосъбиране и разделно събиране;

- Уведомяване на населението за начина и местата за изхвърляне на различните видове отпадъци.

7. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА И ОЦЕНКАТА НА ВЪВЕДЕНИТЕ СХЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ПРИНЦИПА НА „ОТГОВОРНОСТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛЯ" И „ЗАМЪРСИТЕЛЯТ ПЛАЩА"

Общината осигурява базовите елементи на системата за събиране, транспортиране и последващо третиране в инсталации и съоръжения на битовите отпадъци. Необходимо е да се положат усилия за определени потоци отпадъци, основно биоразградимите отпадъци, като на първо място се насърчи разделното събиране при източника на образуването им.

Следва да се създаде механизъм за изпълнение изискването на общинската наредба ползвателите на търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради да събират разделно получените от дейността им отпадъци от хартия и картон, стъкло, пластмаси, дърво и метали на територията на обекта и да ги предават в съответствие с изискванията на наредбата по чл. 22 ЗУО.

Следва регулярно да се събират данни относно количествата на всички потоци отпдъци, образувани на територията на община Сопот.

Необходимо е и да се засили контрола по изпълнението на изиксванията на общинската наредба за управление на отпадъците, вкл. върху лицата, които имат задължения по схемата за „разширена отговорност на производителя". Събираната информация следва да се оповестява на уебстраницата на общината, вкл.:

- регистри на площадки на територията на общината за за безвъзмездно/възмездно предаване на всеки поток МРО;

- списъци на лица на територията на общината с разрешителни за събиране на дейности за всеки поток МРО;

- годишни справки за количествата събрани/ третирани отпадъци за всеки поток МРО.

8. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Общината е изградила ефективна система за организирано сметосъбиране във всичките си населени места, чрез разполагане на контейнери. Съдовете се подменят и допълват ежегодно. Осигурена е специализирана техника за обслужването им, което се извършва от общината.

Общината ползва регионално депо за депониране на отпадъците си. Депонирането е последен процес в наложената в ЗУО йерархия при управлението на отпадъците, която се спазва. Община Сопот ползва изградената инсталация за сепариране на отпадъци, собственост на община Карлово. Инсталацията има нужда от надграждане, а сортирането на смесено събран битов отпадък не е ефективно решение за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване, заложени в ЗУО. Регионалната система не разполага с инфраструктура за третиране на различни видове отпадъци, освен сепариране, като организацията на дейността се осъществява чрез сключване на договори с фирми и организации по оползотворяване за предаване на различните отпадъци, които могат да бъдат оползотворени и/или рециклирани.

Изградена е система за разделно събиране на отпадъците от опаковки (хартия, пластмаса, стъкло и метал). В града има една основна площадка за предаване на масово разпространени отпадъци от хартия и картон, метал пластмаса и стъкло, както и други масово разпространени и опасни отпадъци. Необходимо е общината да изисква информация относно количествата на събираните отпадъци.

В общината липсва инфраструктура за третиране на биоразградими отпадъци и към 05.2022 г. не са предприети мерки за осигуряване на такава. През 2018 г. РСУО Карлово приема „децентрализиран" подход към изпълнение на целите за ограничаване количествата на депонираните биоразградими отпадъци. Предвид възприетия подход, е необходимо община Сопот да предприеме мерки за анализиране на този поток отпадъци на нейната територия и да избере ефективно решение за оползотворяването им. Необходимо е осигуряване на инфраструктура за разделно събиране на растителни и биоразградими отпадъци (специализирани автомобили за събирането и извозването им, контейнери за събиране и съхранение), както и изграждане на съответните съоръжения. Възможно е да се анализира опита от прилагане на децентрализиран подход в други общини в Р България, напр. община Севлиево (проект по ОПОС 2014-2020 г. BG16M1OP002-2.007-0001-C02 „Прилагане на децентрализиран модел за управление на био-отпадъците в общините Севлиево, Дряново и Сухиндол, включително изграждане на необходимата техническа инфраструктура – система за разделно събиране и съоръжение за рециклиране на събраните био-отпадъци").

Предвид очакваното определяне на цели за оползотворяване на хранителните отпадъци за държавите-членки на ЕС, общината следва да анализира възможностите за

включване на този поток отпадъци при анализиране на най-ефективното решение за оползотворяване на биоразградимите отпадъци.

В Общината няма разработени и въведени в действие проекти за домашно фамилно компостиране на растителни и биоразградими отпадъци. Препоръчително е общината да подпомогне организирането на такива схеми, като следва да се има предвид че количествата събрани от тях се считат за отпадъци, чието образуване е предотвратено, а не за оползотворени биоразградими отпадъци. Предвид очакваното определяне на цели за предотвратяване на хранителните отпадъци за държавите-членки на ЕС, общината следва да анализира възможностите за включване на този поток отпадъци в такива схеми.

Липсва инфраструктура за третиране и оползотворяване на строителни отпадъци. Изграждането на такава не е задължително, но би подпомогнало изпълнението на изискванията за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни строителни отпадъци, както и изискванията за влагане на все повече рециклирани материали в строителството на сгради, пътища и т.н. Община Карлово има изготвен проект за изграждане на площадка за третирането на тези отпадъци, но не може да я реализира поради необходимостта от големи финансови средства. Разчита се на привличането на частни инвеститори.

Заключението е, че осигурената инфраструктура не е напълно достатъчна за третиране на отпадъците на територията на общината и за постигане на количествените цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, поставени пред местните власти. Необходима е допълнителна инфраструктура за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, основно биоразградими отпадъци.

9. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ПРИЛОЖЕНИТЕ МЕРКИ И СЪЩЕСТВУВАЩИ ПРАКТИКИ ПО ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

В рамките на разглеждания период 2016-2020 г. основната установена практика по предотвратяване образуването на битови отпадъци на територията на община Сопот е повишаване на осведомеността на гражданите и фирмите относно йерархията за управление на отпадъците. В програмата за предходния период не са определени целеви средства за провеждане на мащабна целенасочена и дългосрочна кампания, така че общината е извършавала по-скоро отделни информационни събития и иинициативи.

Извършеният преглед на нормативните актове и изпълнените проекти на местно ниво показва, че общината не е планирала и прилагала нарочни административни мерки за стимулиране на физическите и юридическите лица да прилагат предотвратяване на отпадъците.

10. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ИНСТРУМЕНТИ И СТИМУЛИ В ОБЛАСТТА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ И ЕФЕКТИВНОСТТА ОТ ДЕЙСТВИЕТО ИМ

В резултат на анализа на приходите и разходите свързани с управление на отпадъците в периода 2016-2020 г. може да се заключи, че общината все още не успява да приложи успешно принципа „Замърсителят плаща". Следва да се анализират причините за по-ниската събираемост, особено в определени години, както и да се преосмисли начина на формиране на такса битови отпадъци.

Анализът на данните показва, че заплащаната от населението такса за битови отпадъци е под определения таван на поносимост (1.5% от средногодишните доходи на 1 лице). Предвид липсата на данни относно доходите на общинско ниво и предвид високите нива на заетост в община Сопот, като база не е използван дохода на най-нискодоходните групи от населението, а средния доход за област Пловдив). В този смисъл е важно да се направи анализ на доходите на общинско ниво и съответно на възможностите за увеличаване на такса битови отпадъци и/или оптимизирането на разходите за управление на отпадъците (по-конкретно разходите без тези за поддържане на чистота на обществени площи).

Общината следва да положи усилия за прилагане на икономически принципи при управлението на битовите отпадъци. Препоръчва се извършване на документален анализ и експертиментално прилагане в малък мащаб, с цел определяне на най-справедлив и подходящ за общината модел за формиране на таксите. Основните параметри на избрания модел следва да залегнат в Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услугите в община Сопот.

11. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ФИНАНСОВИТЕ ПОТОЦИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ С ОТПАДЪЦИТЕ

Общината предоставя по-голямата част от услугите, свързани с битовите отпадъци, съгласно изискванията на нормативната уредба. Основната препоръка е да се организира допълнителна услуга за разделно събиране на потока биоразградими отпадъци. Предвид очакваното определяне на цели за оползотворяване на хранителните отпадъци за държавите-членки на ЕС, общината следва да анализира възможностите за включване на този поток отпадъци при анализиране на най-ефективното решение за оползотворяване на биоразградимите отпадъци.

В разглеждания период община Сопот не покрива напълно разходите за предоставяне на услугите, свързани с битовите отпадъци с постъпилите приходи от таксата. В този смисъл, общината все още не успява да приложи успешно принципа „Замърсителят плаща“. Следва да се анализират задълбочено причините за по-ниската събираемост, особено в определени години, както и да се преосмисли начина на формиране на такса битови отпадъци.

Общината не е използвала други източници и форми на финансиране на управлението на битовите отпадъци освен общинския бюджет.

През текущия програмен период има възможности за ползване на средства от ПУДООС, ПОС 2021-2027 г., както и централно финансираната програма на ЕК за опазване на околната среда (Програма LIFE) и други публични източници на финансиране*.

*За финансиране на всяка от мерките може да се използват отчисленията по чл. 64 от ЗУО, при необходимост и одобрение съгласно приложимото законодателство

III. SWOT АНАЛИЗ

Оценката на настоящата ситуация във връзка с управление на отпадъците в община Сопот е извършена чрез метода на Анализ на силните страни, слабите страни, възможностите и заплахите (SWOT анализ). Извършен е и разширен анализ, в резултат на който са дефинирани различните стратегии за управление на комбинации от вътрешни и външни фактори.

ВЪТРЕШНИ ФАКТОРИ (ФАКТОРИ В ОБЩИНА СОПОТ)	ВЪНШНИ ФАКТОРИ (ФАКТОРИ НА СРЕДАТА)
СИЛНИ СТРАНИ	**ВЪЗМОЖНОСТИ**
- Нормативна уредба на общинско ниво в областта на управление на отпадъците, която съответства на ЗУО; - Приемливо изпълнение на задълженията по чл. 19 от ЗУО; - Участие в РСУО Карлово, вкл. сключени договори за използване на депото и сепариращата инсталация, част от РСУО	- Анализиране на опита от прилагане на децентрализиран подход за постигане на целите за оползотворяване на биоразградими отпадъци в други общини в Р България, напр. община Севлиево (проект по ОПОС 2014-2020 г. BG16M1OP002-2.007-0001-C02; - Възможност за прилагане на централизиран подход при изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1, т. 3-6 и използване на общи инсталации изградени в рамките на РСУО Карлово
- Наличен административен капацитет в областта на управление на отпадъците	- Възможности за създаване на система за събиране на информация за всички образувани отпадъци, независимо от източника им и лицата, които ги събират/ третират; - Възможности за проучване на опита в ЕС от въведени икономически стимули (модели за формиране на таксата за битови отпадъци от типа „плащаш колкото изхвърляш“) на територията на общината
- Общината извършва самостоятелно дейностите по събиране и транспортиране на смесени битови отпадъци	- Възможност за изпълнение в демонстрационни проекти за въвеждане на икономически стимули (модели за формиране на таксата за битови отпадъци от типа „плащаш колкото изхвърляш“)
- Сключени договори с организация за оползотворяване на отпадъците от опаковки, както и с организация за разделно събиране и транспортиране на други МРО	- Постигане на целите за рециклиране и оползоторяване; - Спестяване на средства от отчисления за депониране; - По-бавно изчерпване капацитета на регионалното депо

СЛАБИ СТРАНИ	ЗАПЛАХИ
- Липса на организирано разделно събиране и оползотворяване биоразградими отпадъци; - Неизпълнение на целите по ЗУО за оползотворяване, вкл. рециклиране на отпадъци; - Липса на система за събиране на данни за количествата на всички потоци битови отпадъци, които се образуват на територията на общината, вкл. нерегламентирани отпадъци	- Рискове за околната среда, климата и човешкото здраве; - Налагане на санкции от контролни органи; - Финансови загуби за общината вследствие плащане на по-високи отчисления за депониране; - Затруднено планиране на дейностите и проследяване на финансовите потоци във връзка с управлението на отпадъците
- Липса на икономически стимули за домакинствата за разделно събиране на отпадъци при източника на тяхното образуване; - Определяне на такса битови отпадъци въз основа на данъчна оценка на имотите; - Малък брой информационни кампании за информиране на обществеността и насочване на вниманието към високите нива в йерархията за управление на отпадците – предотвратяване образуването и рециклиране на отпадъците	- Финансови загуби за общината вследствие заплащане на високи отчисления за депониране - Финансов товар за домакинствата вследствие заплащане на високи такси битови отпадъци; - Демотивиране на домакинствата да разделят отпадъците при източника на тяхното образуване
- Наличие на терени и/или територии, силно замърсени с отпадъци (нерегламентирани сметища)	- Рискове за околната среда, климата и човешкото здраве (вследствие замърсяване на почви, повърхностни и подземни води, атмосферен въздух и т.н.); - Налагане на санкции от контролни органи

РАЗШИРЕН SWOT АНАЛИЗ И ПРЕПОРЪКИ	
Стратегия за използване на силните страни за реализиране на възможностите:	**Стратегия за преодоляване на слабите страни за създаване на нови възможности:**
- Активна комуникация и координация на всички заинтересовани страни, вкл. отговорните общински служители, отдел „Чистота“, оползотворяващата организация за опаковки и фирмата, която общината има договор за други МРО	- Въвеждане на икономически стимули за домакинствата за разделно събиране на отпадъци „при източника“; - Организиране на разделно събиране и третиране на зелени и/ или биоразградими отпадъци и други
Стратегия за използване на силните страни за елиминиране на заплахите:	**Стратегия, която да не позволи слабите страни да активизират заплахи:**
- Оптимизиране на усилията за предотвратяване, оползотворяване и рециклиране на отпадъци	- Почистване на терени и/или територии, силно замърсени с отпадъци (нерегламентирани сметища); - Постигане на целите по ЗУО за рециклиране/ оползотворяване на отпадъци

Всички изводи от SWOT анализа са взети под внимание при следващите стъпки в изготвянето на общинската програма за управление на отпадъците и по-конкретно, при определяне на стратегическите и оперативните цели.

IV. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ

Цел	Програма
Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Общинска програма за предотвратяване образуването на отпадъци, вкл.: Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци
Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци	Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО, вкл.: Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки
Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други	Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други

Предвижда се целите да бъдат постигнати чрез конкретни мерки/дейности, които са представени в Плана за действие към настоящата програма. За всяка мярка са посочени срок за реализация, стойност и възможни източници на финансиране, очакван резултат от изпълнението на мярката, индикатори за проследяване на напредъка и изпълнението на мярката, отговорни институции (водеща и партньор/и).

Включени са основно мерките, за които общините са определени като отговорна институция (водеща или партньор). В НПУО има и други релевантни мерки, които биха допринесли за изпълнение на целите на настоящия общински план, за отговарят други публични и частни субекти (самостоятелно или в партньорство). Такива мерки е най-подходящо да се проследяват и отчитат отделно, с цел фокусиране на програмата върху ангажиментите на община Сопот.

ЦЕЛ 1: НАМАЛЯВАНЕ НА ВРЕДНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ЧРЕЗ ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО ИМ И НАСЪРЧАВАНЕ НА ПОВТОРНОТО ИМ ИЗПОЛЗВАНЕ

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ (НППОО)

Потенциалът за намаляване на количеството на битовите отпадъци, образувани на територията на община Сопот е голям. Това показва анализа по показател „норма на натрупване на битови отпадъци“ (образувани битови отпадъци от жител за година). На всички разгледани нива (вкл. средни стойности за ЕС, Р България; „сходни“ общини съгласно класификацията използвана за съответния анализ справка в НПУО 2021-2028 г.) се наблюдава тенденция към увеличаване. Следва да се отбележи, че образуваните количества на жител в общината са по-високи от образуваните количества на всички другите разгледани нива. Най-неблагоприятно е сравнението със средните стойности за „сходни“ общини в страната (3000-25000 души). През 2018 г. нормата на натрупване в община Сопот е била с 37% по-висока от средната норма за „сходни“ населени места. Още повече, общините с по-малко население обикновено отчитат по-ниски стойности.

Настоящата програма за ППО си поставя стратегическа и оперативна цели, които имат приемственост с целите на Националната програма за предотвратяване на отпадъците 2014-2020 г. и адресират принципите и препоръките на европейското законодателство в областта на предотвратяване на отпадъците[5]

Мерките са формулирани в резултат на прегледа, извършен при разработване на НПУО 2021-2028 г., който обхваща:

- Примерните мерки за предотвратяване образуването на отпадъци, съгласно Приложение № 4 към чл. 50, ал. 3, т. 2 на ЗУО и Приложение IV към чл. 29 на РДО;

- Преглед на мерките, заложени в актуалната Национална програма за ППО 2014-2020 г.;

- Добрите практики през последните години, приложени в страната ни и в други страни;

- Мерки, произтичащи от приети на ниво ЕС документи (директиви, решения и др.).

Включени са различни по характер мерки, които могат да се обособят като информационно-образователни, и административно-регулаторни. Повечето мерки могат да се изпълнят единствено в партньорство със съответните целеви групи (димакинства, медии, НПО, заинтересова ни страни, които участват в обществените консултации. Съгласно НПУО 2021-2028 г. като цяло мерките следва да бъдат изпълнявани в рамките на утвърдения бюджет на общината за съответните години.

[5] В европейското законодателство все още не са поставени количествени цели за предотвратяване на отпадъците и държавите членки решават какви цели да формулират в своите програми за ППО

План за действие към Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци

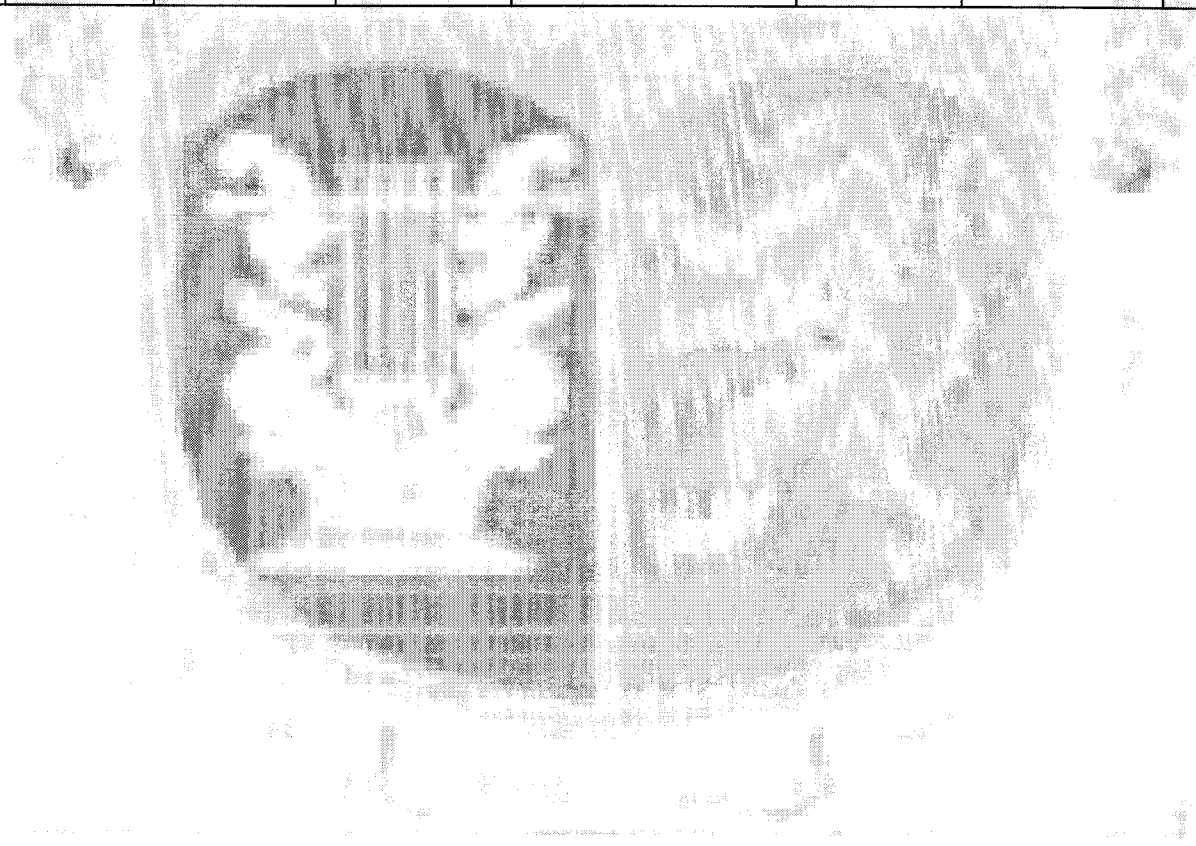
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ	ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ	
	ТЕКУЩИ	ЦЕЛЕВИ
Прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстояние то на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда	**Ежегодно за периода на програмата темпът на нарастване на отпадъците е помалък от темпа на нарастване на БВП на община Сопот**	**Средногодишно за периода на програмата темпът на нарастване на отпадъците е помалък от темпа на нарастване на БВП на общината**

Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране*	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Изпълнение на мерките в Стратегията за преход към кръгова икономика, отнасящи се до продуктите, съдържащи суровини с критично значение за ЕС и за страната, така че да се предотврати превръщането им в отпадъци	Съгласно предвиденото в Стратегията за преход към кръгова икономика	Съгласно предвиденото в Стратегията за преход към кръгова икономика	Съгласно предвидения план за действие в Стратегията за преход към кръгова икономика	Намаляване образуването на отпадъци чрез изпълнение на мерки , отнасящи ес до суровини с критично значение за ЕС и за България	Брой ежегодно изпълнени мерки	Всички мерки, предвидени в Стратегията за преход към кръгова икономика, отнасящи се до общини, са изпълнени от община Сопот	Община Сопот	
Безвъзмездно предоставяне на домакинствата на компостери за зелени и други биоотпадъци	200	Общински бюджет, ПОС 2021-2027, безлихвен заем ПУДООС	Ежегодно до 2028 г.	Предотвратени зелени и други биоотпадъци	Брой предоставени компостери на домакинствата през всяка от годините на програмата	Брой на домакинствата, на които са предоставени компостери	Община Сопот	Домакинства

* За финансиране на всяка от мерките може да се използват отчисленията по чл. 64 от ЗУО, при необходимост и одобрение съгласно приложимото законодателство.

Разработване на програма за предотвратяване на отпадъците като част от общинските програми за управление на отпадъците	В рамките на мярка: Изготвяне на общинска/ регионална програма за управление на отпадъците	Общински бюджети, отчисления по чл. 64 от ЗУО	12/2021	Общините са планирали изпълнението на мерки за ПОО	Програма за управление на отпадъците, одобрени от общинския съвет с включени мерки за ПО	Общината е разработила програма за управление на отпадъците с включени мерки за ПО	Община Сопот	Заинтересова ни страни, които участват в обществените консултации при разработването на програмата
Изпълнение на мерки за предотвратяване образуването на отпадъци, вкл. демонстрационни проекти за въвеждане на икономически стимули (модели за формиране на таксата за битови отпадъци от типа „плащаш колкото изхвърляш“)	400	Общински бюджет, отчисления по чл. 64 от ЗУО, ОПОС 2021-2027	01/2021 - 12/2028	Предотвратени битови отпадъци в резултат на изпълнението на мерките	Брой подадени проектни предложения по обявени процедури, брой сключени договори; брой изпълнени мерки	През 2028 г. в стойността на показателя "образувани битови	Община Сопот	
Изготвяне и прилагане на плане от общината за ПО в общинската администрация и други общински образователни и т.н. структури	50	Общински бюджет, отчисления по чл. 64 от ЗУО	12/2022 - 12/2028	Предотвратени битови отпадъци от общинската администрация и др. като добър пример	Разработен план/ изпълнени мерки	Общината е разработила план и прилага мерки от плана	Община Сопот	Общински звена

Изпълнение на непрекъснати целенасочени кампании за разясняване и предоставяне на информация за политиките по ПО	50	Общински бюджет ; отчисления по чл. 64 от ЗУО	01/2021 - 12/2028	Гражданите са запознати с ползите от ПО и възможните действия от страна	Брой реализирани кампании на общинско ниво	До края на програмата са проведени поне две кампании на общинско ниво	Община Сопот	НПО, медии, други

Подпрограма *за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци*

Съгласно определението на ЕС, „храни“ (или „хранителни продукти“) означава всяко вещество или продукт, независимо дали е преработен или не, частично преработен или непреработен, който е предназначен за или основателно се очаква да бъде приеман от хора. Понятието „храни“ включва напитки, дъвки и всякакви вещества, включително вода, които са умишлено вложени в храните по време на тяхното производство, приготовление или обработка.

Предвид поставените цели на глобално ниво и значителното разхищение на храни в европейските страни (около 20%), в Директива 2018/851 от 2018 г. за изменение на Рамковата директива за отпадъците от 2008 г., държавите от ЕС се призовава да намалят хранителните отпадъци на всеки етап от веригата на доставки на храни, да наблюдават нивата на хранителните отпадъци и да докладват за постигнатия напредък с цел постигане на целта за намаляване на хранителните отпадъци на територията на целия ЕС с 30 % до 2025 г. и с 50 % до 2030 г. Независимо че посочените количествени цели не са задължителни за отделните държави-членки, последните трябва да измерват напредъка в намаляването на хранителните отпадъци.

С цел измерване на напредъка по намаляване на хранителните отпадъци и улесняване обмена на добри практики в рамките на Съюза (както между държавите членки, така и между стопанските субекти в областта на храните), ЕК установи обща методика за такова измерване, както и формат за докладване на данни за хранителните отпадъци. Докладването на данните за равнищата на хранителните отпадъци трябва да се осъществява от всяка държава членка на годишна основа. ЕК има задача до края на 2023 г. да проучва данните за разхищаването на храни, предоставяни от държавите членки, с цел да прецени дали е удачно да се определи цел за намаляване на хранителните отпадъци, която да бъде постигната до 2030 г.

Политиката на Р България по отношение на хранителните отпадъци е в процес на развитие. Все още няма и прецизни данни на национално ниво относно генерирането на хранителни отпадъци по сектори, съгласно общоевропейската методика, приета през 2019 г. Въпреки това на основата на данни от ИАОС и предвид Наредба № 2 за класификация на отпадъците са направени оценки за количествата на хранителните отпадъци в страната. Общото количество на хранителните отпадъци в страната през 2018 г. възлиза на близо 500 хил. тона. , от които близо 57% са хранителните отпадъци с битов характер. Домакинствата са основният източник на образуване на хранителни отпадъци в страната (57%), следвани от сектора на преработка и производство на храни. Ето защо е необходимо намаляването на количествата хранителни отпадъци от всички източници на образуване и най-вече хранителните отпадъци с битов характер и от преработка и производство на храни.

По показателя „количество на образуваните отпадъци на жител“, стойността за България, определена на база средногодишното население за 2016 г. в страната, е поблагоприятна спрямо средното от държавите членки от изследването, но независимо от това са необходими целенасочени политики и мерки за предотвратяване на хранителни отпадъци.

Както повечето общини в страната, община Сопот не е извършвала целенасочен анализ на този поток отпадъци. Единствените налични данни са от предишното нацио-

нално проучване на морфологичния състав на отпадъците, съгласно което делът на хранителните отпадъци в общите образувани отпадъци в община Сопот е 8% (спрямо 10% средна стойност за Р България). Общината си поставя за цел изпълнение на стратегическата цел на национално ниво, а именно „прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстояние то на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда“.

В Подпрограмата за предотвратяване образуването на хранителните отпадъци са предвидени основно „меки“ мерки. В преобладаващата си част те имат информационно-образователен и административно-регулаторен характер. Мерките са насочени към различни целеви групи, в т.ч. публични институции, домакинства и бизнес.

Изпълнението на мерките ще допринесе за:

- подобряване на качеството на информацията и проследяването по отношение на количествата образувани, повторно използвани, рециклирани и оползотворени хранителни отпадъци;

- повишаване на осведомеността на обществото за проблема със загуба и разхищението на храни;

- повишаване на информираността на различни целеви групи (общини, НПО, бизнес, домакинства и др.) по отношение предотвратяване образуването на хранителни отпадъци; - стимулиране на даряването на храни.

Съгласно НПУО 2021-2028 г. определените мерки като цяло следва да бъдат изпълнявани в рамките на утвърдения бюджет на общината за съответната година.

План за действие към Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ	ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ	
	ТЕКУЩИ	ЦЕЛЕВИ
Прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстояние то на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда	**Ежегодно за периода на програмата темпът на нарастване на хранителните отпадъци е помалък от темпа на нарастване на БВП на община Сопот**	**Средногодишно за периода на програмата темпът на нарастване на хранителните отпадъци е помалък от темпа на нарастване на БВП на общината**

Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране*	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Изготвяне и прилагане на план за ПО на ХО в общински образователни и т.н. структури, където се образуват хранителни отпадъци	60	Общински бюджети	12/2022 за изготвянето; 12/2028 за прилагането	Предотвратени ХО от в общински образователни и т.н. структури като добър пример	Разработен план, брой изпълнени мерки от плана	В края на програмния период общината е разработила план и прилага мерки от него	Община Сопот	Общински звена генериращи ХО
Изпълнение на непрекъснати целенасочени кампании за разясняване и предоставяне на информация за ПО на ХО на общинско ниво, в т.ч. относно значението на "Най-добър до" и "Годен до" на търговските хранителни продукти	60	Общински бюджет	07/2021-12/2028	Гражданите и бизнеса са запознати с ползите от ПО на хранителните отпадъци и възможните действия за ПО на ХО	Брой реализирани кампании на национално и на общинско ниво	До края на програмата е проведена поне 1 кампания на общинско ниво	Община Сопот	НПО, медии, други
Ежегодно представяне на информация на МОСВ относно	20	Общински бюджет	Ежегодно и след изтичане на периода на	Налична информация за	Попълван ежегодно въпросник за предоставяне	След изтичане срока на прог-	Община Сопот	Всички групи лица,

*За финансиране на всяка от мерките може да се използват отчисленията по чл. 64 от ЗУО, при необходимост и одобрение съгласно приложимото законодателство.

изпълнените мерки/ напредъка по изпълнението чрез изпращане на въпросник до институциите/ организациите, определени за водещи по мерките в настоящата програма			програмата обобщаваща информация за крайното изпълнение на мерките	отчет на изпълнението на мерките по програмата	на информация до водещите институции за изпълнение на мерките; ежегодно за всяка мярка е отчетен напредъка по изпълнението	рамата е налична информация за изпълнението на мерките от програмата		които образуват хранителни отпадъци
Изпълнение на демонстрационни проекти за предотвратяване на хранителните отпадъци	1000	InvestEU; ПОС 2021-2028; LIFE	07/2022-12/2028	Изпълнени проекти за предотвратяване на ХО от бита, ресторантьорство и туризъм, и реализирани и разпространени добри практики	Обявена процедура; брой подадени проектни предложения; брой сключени договори с бенефициенти	Брой изпълнени проекти	Община Сопот	Юридически лица със стопанска цел на територията на Сопот
Включване на цели и мерки за предотвратяване на ХО като част от програмата за предотвратяване на отпадъци	В рамките на мярка: Изготвяне на общинска/ регионална програма за управлен ие на отпадъците	Общински бюджет	2029	Общината е планирала изпълнението на мерки за ПО на ХО	Програма за управление на отпадъците с включени мерки за ПО за ХО	Разработена програма за управление на отпадъците с включени мерки за ПО на ХО	Община Сопот	Обществеността и други заинтересовани страни, които участват в обществените консултации при разработванетона програмата

ЦЕЛ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИТЕ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ

Постигането на Цел 2 ще се осъществи чрез три програми:

- Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци;

- Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради;

Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО.

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ

Целите за рециклиране на битовите отпадъци, които общината си поставя да постигне поетапно до 2035 г. съответстват на определените национални цели. Целите със срокове на изпълнение до 2025 г. и 2030 г. са заложени като индикатори за постигане на стратегическата цел на програмата. Целите се изпълняват от общините в РСУО, като е необходимо общото събрание да вземе решение по отношение на всички цели, определени в 31, ал. 1 от ЗУО.

Важна предпоставка за постигане на целите за намаляване количествата на депонираните отпадъци и увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци са действията, предприети през последните години на национално ниво[6], а именно:

- определянето на задължителни количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло;

- въведеното законово изискване към административните, стопанските, образователните, търговските и други подобни обекти, които генерират битови отпадъци, да събират разделно отпадъците от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метал и да сключват договори за предаването им на оторизирани за такава дейност фирми и организации;

- въвеждането на икономически инструменти, стимулиращи общините да подобрят показателите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци (отчисления за депониране на всеки тон битови отпадъци), като тези от тях, които изпълнят посочените цели за рециклиране на битовите отпадъци се освобождават от 50% от дължимите отчисления за депониране; при осигуряване от общините на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци от гражданите и фирми, освобождаване от допълнително заплащане с 15% завишение на дължимите отчисления за депониране, за общини, които не изпълнят задължението си за осигуряване на посочената инфраструктура;

[6] НПУО 2021-208 г.

- нормативно осигурената възможност общините да използват натрупаните суми от заплатените от тях отчисления за депониране за финансиране на инвестиционни разходи за рециклиране и друго оползотворяване на битовите отпадъци;

- възможности за финансово подпомагане чрез ПУДООС, както и примери за публично-частни партньорства изградили инсталации за отделяне на полезните компоненти от битовите отпадъци.

В изминалия период общината все още е далеч от постигане на определената цел (средното ниво на оползотворяване, вкл. рециклиране в периода 2016-2020 г. е около 18% от общото количество образувани отпадъци, по налични данни и експертна оценка. Процентът на оползотворяване (вкл. рециклиране) на битови отпадъци е с около 7.2 пункта под средното за страната и с 23.1 пункта под средното за ЕС. Необходими са последователни и систематични усилия за преодоляване на закъсненията и поетапно постигане на прогресивно нарастващите цели.

Извършеното национално проучване на морфологичния състав на битовите отпадъци (вкл. по общини) показва големия потенциал за оползотворяване (вкл. рециклиране) на различни потоци битови отпадъци образувани на територията на общината. В резултат от изпълнението на мерките от програмата до 2030 г., общината планира минимум 55% от общото тегло на битовите отпадъци да бъдат подготвени за повторна употреба и рециклиране.

В Програмата за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци са предвидени мерки, които условно могат да бъдат класифицирани като инвестиционни и неинвестиционни („меки“) мерки.

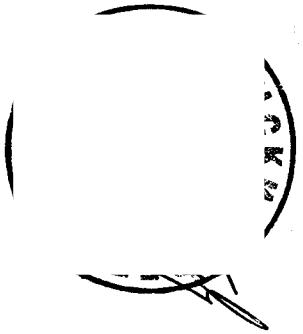
Инвестиционните мерки са насочени основно към реализация на проекти за изграждане на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци, инсталации за рециклиране, инсталации за компостиране, създаване на центрове за подготовка за повторна употреба и др. Регионалната система за управление на отпадъците Карлово е включена в следните индикативни списъци на НПУО 2021-2028 г.: Индикативен списък на РСУО, в които могат да се изградят допълнителни модули за стабилизиране на биоразградимата фракция към инсталациите за сепариране (Приложение 6 към НПУО); Индикативен списък на РСУО, в които е необходимо да се осигурят инсталации за третиране на биоразградими отпадъци във връзка със задълженията за разделно събиране на хранително отпадъци (Приложение 8 към НПУО). Община Сопот осъзнава необходимостта от постигане на съответствие с Националния стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г.

При разработване на Националната програма за управление на отпадъците (НПУО) 2021-2028 г. РСУО Карлово не е включена в списъка от Приложение 7 за изграждане на инсталации за предварително третиране, предвид съществуващата инсталация.

„Меките” мерки са насочени към осъществяването на различни тематични проверки, провеждане на информационни и разяснителни кампании и обучения, нормативни промени и др. Съгласно НПУО 2021-2027 г., посочените мерки следва да бъдат изпълнявани в рамките на утвърдения бюджет на общината за съответната година.

План за действие към Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ	ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ	
	ТЕКУЩИ	ЦЕЛЕВИ
Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци	2025 г. - мин.50% от общото тегло на битовите отпадъци да са подготвени за повторна употреба и рециклиране	2030 г. - мин.55% от общото тегло на битовите отпадъци да са подготвени за повторна употреба и рециклиране

Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране*	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Проучване на морфологичния състав на битовите отпадъци, образувани на територията на община Сопот (за целите на проектиране на съоръжения и инсталации за оползотворяване на битови отпадъци)	50	Общински бюджет, отчисления по чл. 64 от ЗУО	12.2022	Налични подробни данни относно морфологичния състав на битовите отпадъци	Възложено проучване на морфологичния състав на битовите отпадъци, образувани на територията на община Сопот	Извършено проучване на морфологичния състав на битовите отпадъци, образувани на територията на община Сопот	Община Сопот	
Доизграждане/ надграждане на регионалната система за управление на битовите отпадъци – регион Карлово	Съгласно инвестиционна програма на РСУО	ПОС 2021-2027 г. и други източници на финансиране, в съответствие с правилата и процедурите за финансиране	01/2022 - 12/2028	Осигурена необходима инфраструктура за предварително третиране на смесено събрани битови отпадъци със стабилизиране на биоразградимата фракция и рециклиране на разделно събрани битови отпадъци в РСУО Карлово	Подаване на проектни предложения по обявени процедури; брой сключени договори; брой приключени договори	Дял (%) на усвоените средства; брой приключили договори; брой изградени инсталации	РСУО Карлово	Общините в РСУО Карлово

*За финансиране на всяка от мерките може да се използват отчисленията по чл. 64 от ЗУО, при необходимост и одобрение съгласно приложимото законодателство.

Създаване на център за подготовка за повторна употреба и поправка, и/или друг начин за предотвратяване на отпадъците	5000	ПОС 2021-2027 г.	07/2022 - 12/2028	Създаден център за подготовка за повторна употреба и поправка	Изготвен проект; изпълняван проект	Създаден център за подготовка за повторна употреба и поправка	Община Сопот	Юридически лица със стопанска цел
Изграждане на инсталации за рециклиране на отпадъци	10000	ПУДООС, ПОС 2021-2027 г., общински бюджети; частни инвестиции	07/2022 - 12/2028	Изградени инсталации за рециклиране на отпадъци	Брой подадени проектни предложения по обявени процедури по ПОС 2021-2027 и ПУДООС; брой сключени договори; брой проекти, разработени и изпълнявани от частни инвеститори	Брой изградени инсталации за рециклиране на отпадъци	Община Сопот, юридически лица със стопанска цел – рециклиращи предприятия	Община Сопот, юридически лица със стопанска цел – рециклиращи предприятия
Изготвяне на общинска/ регионална програма за управление на отпадъците	10	Общински бюджет/ бюджети, отчисления по чл. 64 от ЗУО	2029	Общината/ общините в РСУО разполага с управленски документ като важен инструмент за планиране и провеждане на общинската политика за управление на отпадъците	Общината/ общините в РСУО са изготвили задания за разработване на програмата	Програмата е одобрена от Общинския съвет	Община Сопот/ общините в РСУО	Местни НПО, бизнес и др.

Изграждане на нови и разширяване на съществуващите системи за разделно събиране на битови отпадъци	1000	ПОС 2021-2027	07/2022 -2/2028	Изградени нови системи и разширени съществуващи системи за разделно събиране на битови отпадъци	Брой подадени проектни предложения по обявени процедури по ПОС 2021-2027; брой сключени договори; брой проекти, разработени и изпълнявани от частни инвеститори	Дял (%) на усвоените средства; брой приключили договори; брой изградени нови системи; брой разширени съществуващи системи	РСУО Карлово	Община Сопот
Широко информиране на населението за точните местонахождения на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци, вид и количество на отпадъците, които да се оставят на тези площадки и др.	20	Общински бюджет, отчисления по чл. 64 от ЗУО	07/2021 - 11/2027	Обществеността е информирана относно местонахождението на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци и вида и количествата на отпадъците, които могат да бъдат предавани	Публикувана на интернет страницата на общината информация за местонахождението на площадките за разделно събрани отпадъци и вида и количествата на събираните отпадъци	Общината е публикувала на интернет страницата си информация за местонахождението на площадките за разделно събрани отпадъци и вида и количествата на събираните отпадъци	Община Сопот	
Провеждане от общината на информационни кампании	50	Общински бюджет, ПОС 2021-2027	Ежегодно	Гражданите и фирмите са информирани	Две проведени информационни	Общината провежда еже-	Община Сопот	

за разделно събиране, подготовка за повторна употреба и рециклиране на битовите отпадъци като ресурси в съответствие с мерките, предвидени в общинските програми за управление на отпадъците			до 2028 г.	за реда, начина и ползите от разделното събиране и оползотворяване на битовите отпадъци	кампании за разделно събиране и подобряване управлението на битовите отпадъци	годно информационна кампания за разделно събиране и подобряване управлението на битовите отпадъци		
Включване в общинската програма за управление на отпадъците на мерки и изпълнение на мерките за ежегодно провеждане на поне две кампании за разделно събиране на отпадъци от стара хартия и други материали (напр. в края и в началото на учебната година)	В рамките на мярка: Изготвяне на общинска/ регионална програма за управление на отпадъците	Общински бюджет, отчисления по чл. 64 от ЗУО	Ежегодно до 2028 г.	Допълнителни количества разделно събрани отпадъци от общината	Брой проведени кампании за разделно събиране на стара хартия и други отпадъци	Общината провежда ежегодно информационна кампания за разделно събиране на стара хартия и други отпадъци	Община Сопот	Училища, НПО, ОО
Изготвяне на годишни планове и годишни отчети за осъществяване на контрол от общината за изпълнение на изискванията на общинската наредба за управление на отпадъците относно разделното събиране и подготовката за повторна употреба	20	Общински бюджети	Ежегодно до 2028 г.	Одобрени годишни планове и годишни отчети за контрол по нормативната уредба за управление на отпадъците	Одобрени общински годишни планове и годишни отчети за контрол по нормативната уредба за управление на отпадъците	Общината осъществява контролната дейност по управление на отпадъците на основата на детайлно разработен план и отчита изпълнението на годишните цели	Община Сопот	

						за контролната дейност		
Осигуряване на необходимото техническо оборудване за общинската администрация, с което служителите отговарящи за отпадъците да извършват проверки	500	Общински бюджет	12/2023	Повишена ефективност и възможност за извършване на планови и извънпланови проверки	Брой предоставено оборудване	Техническото оборудване е повече спрямо 2020 г.	Община Сопот	
Изпълнение на мерките от Националната комуникационна стратегия за управление на отпадъците	Съгласно определеното в стратегията	Бюджет на МОСВ	06/2023 - 12/2028	Повишена информираност на населението и бизнеса по въпросите на управлението на отпадъците	Мерките се изпълняват съгласно Плана за действие към стратегията	Превръщане на обществеността в ключов фактор при управлението на отпадъците	МОСВ	Община Сопот; НПО; медии

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ И ОТПАДЪЦИ ОТ РАЗРУШАВАНЕ НА СГРАДИ

Строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради се характеризират с висок потенциал за рециклиране и повторна употреба, като някои от техните компоненти имат висока ресурсна стойност. Правилното управление на строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради допринася за постигането на устойчивост и подобряване качеството на живот. Поради тази причина отпадъците от строителство и разрушаване са определени като ключов аспект в пакета за кръгова икономика, представен от ЕК през 2015 г. Според РДО до 2020 г. подготовката за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване следва да се увеличи най-малко до 70% от общото им тегло, като се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние. Целите не са променени с приетата Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета от 30.052018 г. за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците. В националното законодателство заложената крайна цел за рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване до 01.01.2020 г. от най-малко 70% от общото тегло на отпадъците също не е променяна и се запазва и за периода на настоящата програма.

Важна предпоставка за постигане на целите са част от действията, предприети за постигане на тези цели до момента, а именно:

- одобрените нормативни разпоредби в ЗУО и в Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали от 2017 г. В тях са разграничени ясно отговорностите на общинските, регионалните и централните институции, като са поставени следните ключови изисквания:

- Възложителят на инвестиционен проект е отговорен за изпълнението на целите за рециклиране на строителните отпадъци.

- Възложителят е длъжен да разработи План за управление на строителните отпадъци като задължителна част от строителната документация за инвестиционния проект за издаване на разрешение за строеж и се одобрява заедно с целия проект. Изпълнението на Плана за управление на строителните отпадъци осигурява проследимост на количествата на отпадъците от момента на тяхното образуване до предаването им за оползотворяване или крайно обезвреждане. Въвеждането на този механизъм улеснява осъществяването на контрол от страна на компетентните органи за изпълнение на изискванията на наредбата, както превантивно – на етап издаване на разрешение за строеж, така и последващо – при контрол на изпълнението на строителните дейности и в процедурата на въвеждане в експлоатация на обекта.

- Възложителите на инвестиционни проекти, финансирани с публични средства, са отговорни за влагане в строежите на определен процент материали от рециклирани строителни отпадъци или материално оползотворяване в обратни насипи.

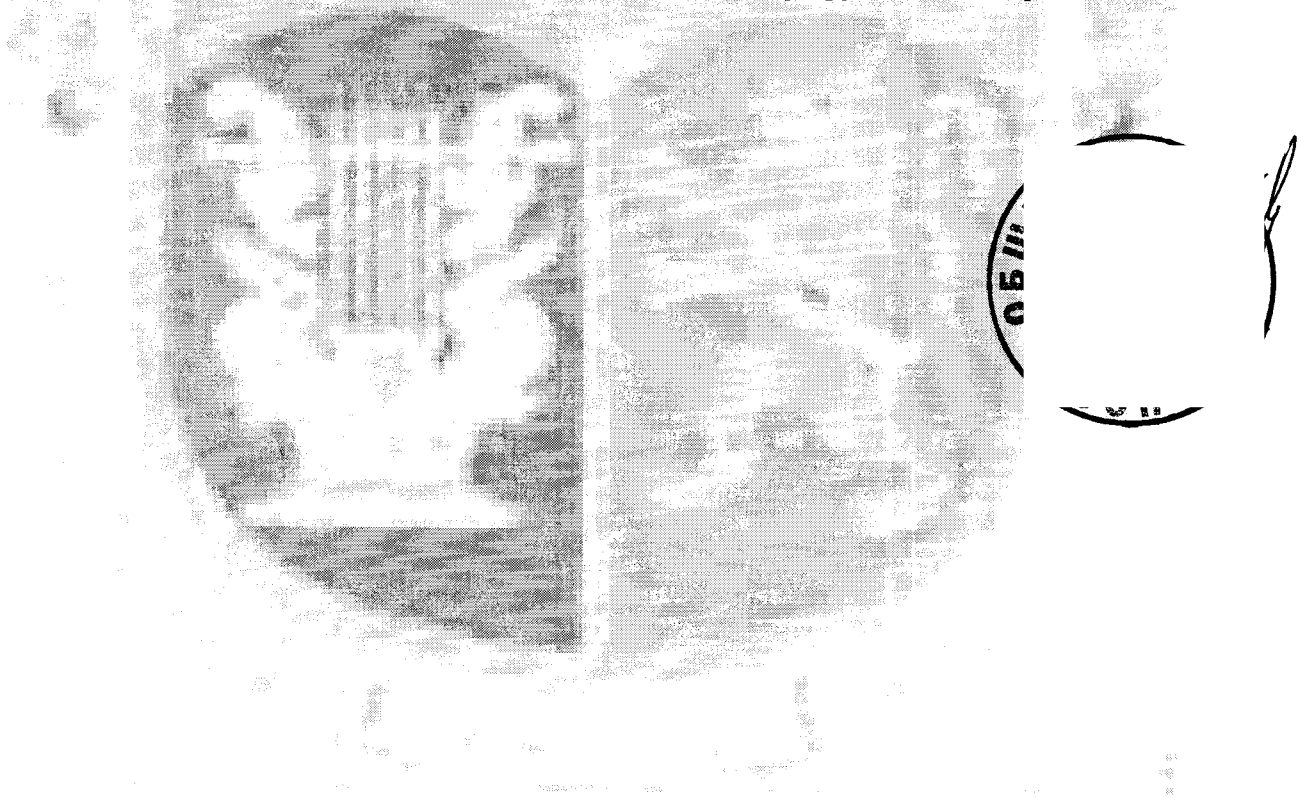
- Възложителите на СМР и/или премахването на строежи извън предходната точка осигуряват селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове отпадъци в минимални количества.

Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради съдържа както инвестиционни мерки, така и

„меки“ мерки. Съгласно НПУО 2021-2028 г. посочените мерки ще бъдат изпълнявани в рамките на утвърдения бюджет на община Сопот за съответната година. Меките мерки са основно насочени към успешното прилагане на практика на нормативната уредба, както и към повишаване на информираността и капацитета в разглежданата област.

Инвестиционните мерки по програмата са свързани с реализацията на проекти и изпълнение на проекти за системи, съоръжения и инсталации за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и за производство на рециклирани строителни материали. Анализите на строителните отпадъци, изготвени в процеса на разработването на НПУО 2021-2028 г., потвърдиха необходимостта от тези инсталации. Възможни източници на финансиране са средства, осигурени от Програма за околна среда 2021-2027 г. Възможно е и публично – частно партньорство между бизнеса и общините, включително чрез предоставяне на подходящи общински терени за изграждане на съоръжения.

Реализацията на мерките и действията, включени в тази Програма, както и на част от планираните мерки, включени в други програми, но допринасящи за изпълнение на целите и на настоящата програма, гарантира изпълнението на амбициозните цели за рециклиране и оползотворяване на строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради.

План за действие на Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ	ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ	
	ТЕКУЩИ	ЦЕЛЕВИ
Увеличаване на количествата на рециклирани те и оползотворен и отпадъци	**Ежегодно - мин. 70% от общото тегло на строителните отпадъци са подготвени за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване**	**Ежегодно - мин. 70% от общото тегло на строителните отпадъци са подготвени за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване**

Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране*	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Подаване и изпълнение на проекти за системи, съоръжения и инсталации за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и за производство на рециклирани строителни материали	10000	InvestEU	01/2023-12/2027	Намален риск за околната среда и човешкото здраве от вредното въздействие на тези групи отпадъци	Подадени проектни предложения; брой подадени проектни предложения; брой сключени договори; брой приключени договори	Всички сключени договори са изпълнени; брой на изградените системи, съоръжения и инсталации; капацитет на изградените системи, съоръжения и инсталации	Община Сопот	Юридически лица със стопанска цел
Разделно събиране и рециклиране на строителни отпадъци, вкл. в индустриални зони при доказана необходимост	10000	InvestEU; общински бюджет	01/2023-12/2028	Намален риск за околната среда и човешкото здраве от вред-	Изпълнен проект за разделно събиране и рециклиране на строителни отпадъци	В община Сопот при доказана необходимост за разделно съби-	Община Сопот	Юридически лица със стопанска цел

*За финансиране на всяка от мерките може да се използват отчисленията по чл. 64 от ЗУО, при необходимост и одобрение съгласно приложимото законодателство.

				ното въздействие на тези групи отпадъци		раване и рециклиране на строителни отпадъци, е изпълнен такъв проект		
Прилагане на контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителните отпадъци	10	Бюджет на общината като организация издаваща разрешения за строеж, осъществяващ контрол на строителството; осъществяващ одобрение и контрол при въвеждане на строителните обекти в експлоатация	07/2022-12/2028	Осъществен контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителните отпадъци	В годишните планове за извършване на контролна дейност на общината като компетентен орган са включени тематични проверки относно спазване на изискванията за строителни отпадъци; брой извършени проверки; брой наложени санкции; брой съставени предписания	Спазени са всички изисквания на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителни отпадъци	Община Сопот, РИОСВ Пловдив	Възложители на инвестиционни проекти
Включване в тръжните документи за строител-	10	Бюджет на общината	12/2028	В строителството на сгради се	2021-2023 - 2%	2028 - 2,5%	Общината като възложител	Строители

ство на сгради на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали		като възложител на обществени поръчки		влагат рециклирани строителни материали	2024-2028 - 2,5%		на обществени поръчки	
Включване в тръжните документи за строителство на пътища на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали	10	Бюджет на общината като възложител на обществени поръчки	12/2028	В строителството на пътища се влагат рециклирани строителни материали или на третирани строителни отпадъци за материално оползотворява не в обратни насипи	2021-2023 - 8% 2024-2028 - 10%	2028 - 10%	Общината като възложител на обществени поръчки	Строители
Включване в тръжните документи за рехабилитация, основен ремонт и реконструкция на пътища на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали	10	Бюджет на общината като възложител на обществени поръчки	12/2028	При ремонтите на пътища се влагат рециклирани строителни материали	2021-2023 - 2% 2024-2028 -3%	2028 - 3%	Общината като възложител на обществени поръчки	Строители
Включване в тръжните документи за строителство, реконструкция и основен ремонт на	10	Бюджет на общината като възло-	12/2028	В строителството на други строежи от техничес-	2021-2023 - 5%; 2024-2028 -8%	2028 - 8%	Възложители на обществени поръчки	Строители

други строежи от техническата инфраструктура на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали		жител на обществени поръчки		ката инфраструктура се влагат рециклирани строителни материали				
Включване в тръжните документи за строителство на изискването за оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насипи	10	Бюджет на общината като възложител на обществени поръчки	12/2028	Строителни отпадъци се оползотворяват в обратни насипи	2021-2022 - 8% 2023-2024 - 9% 2025 - 10% 2026-2028 - 11%	2028 - 12%	Възложители на обществени поръчки	Строители

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА МРО

Съгласно ЗУО „масово разпространени отпадъци“ са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление. В националното законодателство са поставени годишни количествени цели за рециклиране и оползотворяване на шест групи масово разпространени отпадъци:

- Отпадъци от опаковки;
- ИУМПС;
- ИУЕЕО;
- Отпадъчни масла и нефтопродукти;
- Отпадъци от гуми;
- Отпадъци от батерии и акумулатори;

Целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, ИУМПС, ИУЕЕО и от батерии и акумулатори са заложени на общоевропейско ниво, а в България са поставени и се изпълняват национални количествени цели и за отпадъци от гуми и за отпадъчни масла и нефтопродукти. Целите за оползотворяване и рециклиране на шестте групи МРО на територията на цялата страна се изпълняват успешно чрез въведените схеми за разширена отговорност на производителя. Поставени са изисквания за ясно определяне на ролите на отделните заинтересовани страни, ефективността на разходите, определянето на вноските, които производителите заплащат, изисквания за прозрачност, както и системи за отчитане и ефективен контрол на дейността на схемите.

Поставените национални цели за МРО по години са заложени и като индикатори за изпълнение на програмата.

Националната програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО (част от НПУО 2021-2028 г.) включва основно „меки” мерки, които имат административно-регулаторен и информационно-образователен характер. Предвидени са мерки за повишаване на административния капацитет. Съгласно НПУО 2021-2028 г. посочените мерки следва да бъдат изпълнявани в рамките на утвърдените бюджети на съответните отговорни министерства съобразно възможностите на държавния бюджет за съответната година. Не са определени мерки, за които общините в Р България са отговорни институции (водещи или партньори).

Разделното събиране на МРО се изпълнява чрез сключен договор с фирма, която има регистрирана площадка, както и разрешително за транспортиране на МРО, както и от лицата, които пускат на пазара МРО (на територията на община Сопот това са основно гуми).

В Плана за действие към настоящата програма не са включени специфични мерки и дейности за подобряване на системите и достигане на целите относно рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, тъй като те са включени в Плана за действие по Програмата за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци и Подпрограмата за управление на опаковките и отпадъците от опаковки.

План за действие към Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ	ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ	
	ТЕКУЩИ	ЦЕЛЕВИ
Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци	**Отпадъци от опаковки- 2025 : 65% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклира** **Пластмаси: 50% Дърво: 25%** **Черни метали: 70%** **Алуминий: 50% Стъкло: 70%** **Хартия и картон: 75%**	**Отпадъци от опаковки- 2030 : 70% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклират Пластмаси: 55%** **Дърво: 30%** **Черни метали: 80%** **Алуминий: 60% Стъкло: 75%** **Хартия и картон: 85%**
	ИУМПС - 2025 г.: ниво на повторна употреба и оползотворяване, не по-ниско от 95% от теглото на всяко ИУМПС **2025 г.: ниво на повторна употреба и рециклиране, не по-ниско от 85% от теглото на всяко ИУМПС**	**ИУМПС - 2028 г.: ниво на повторна употреба и оползотворяване, не по-ниско от 95% от теглото на всяко ИУМПС 2028 г.: ниво на повторна употреба и рециклиране, не пониско от 85% от теглото на всяко ИУМПС**
	ИУЕЕО- 2025 г. **разделно е събрано мин. 65% от средното тегло на пуснатото на пазара ЕЕО през предходните три години**	**ИУЕЕО- 2028 г. разделно е събрано мин. 65% от средното тегло на пуснатото на пазара ЕЕО през предходните три години**
	Отпадъци от отработени масла - ежегодно мин. 40% от количеството масла, пуснати на пазара през съответната година	**Отпадъци от отработени масла - ежегодно мин. 40% от количеството масла, пуснати на пазара през съответната година**

	Отпадъци от гуми - ежегодно не помалко от 50% от количеството гуми, пуснати на пазара на РБ през текущата година се регенерират и/или рециклират	**Отпадъци от гуми - ежегодно не помалко от 50% от количеството гуми, пуснати на пазара на РБ през текущата година се регенерират и/или рециклират**
	Отпадъци от портативни батерии и акумулатори (ПБА) - ежегодно разделно са събрани мин. 45% от пуснатите на пазара ПБА с изключване на ПБА, които са били пуснати на пазара, но са изнесени или изпратени от територията на страната	**Отпадъци от портативни батерии и акумулатори (ПБА)- ежегодно разделно са събрани мин. 45% от пуснатите на пазара ПБА с изключване на ПБА, които са били пуснати на пазара, но са изнесени или изпратени от територията на страната**
	Отпадъци от индустриални батерии и акумулатори - ежегодно разделно са събрани мин. 25% от пуснатите на пазара индустриални батерии и акумулатори	**Отпадъци от индустриални батерии и акумулатори - ежегодно разделно са събрани мин. 25% от пуснатите на пазара индустриални батерии и акумулатори**
	Отпадъци от автомобилни батерии и акумулатори ежегодно са събрани разделно 100% от пуснатите на пазара автомобилни батерии и акумулатори	**Отпадъци от автомобилни батерии и акумулатори - ежегодно са събрани разделно 100% от пуснатите на пазара автомобилни батерии и акумулатори**

Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране*	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
В НПУО 2021-2028 г. не са определени мерки, за които общините в Р България са отговорни институции (водещи или партньори).								

*За финансиране на всяка от мерките може да се използват отчисленията по чл. 64 от ЗУО, при необходимост и одобрение съгласно приложимото законодателство.

Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки

За разлика от останалите МРО, в управлението на отпадъците от опаковки общините имат значително по-активно участие и задължения като една от основните заинтересовани страни, което изисква много по-добра координация между всички участници в процеса на управление на отпадъците от опаковки. Община Сопот има сключен договор с организация за оползотворяване на отпадъци от опаковки, с помощта на която се изпълнява програма за разделно събиране на отпадъци от опаковки и се предоставя ежегодно информация на МОСВ.

За разлика от всички останали МРО, отпадъците от опаковки са резултатът от употребата на продукти, които са опаковани и именно опаковките, а не самите продукти са предмет на изискванията за рециклиране и оползотворяване. Наблюдава се изключително широк диапазон от опаковани продукти, от които се генерират отпадъците от опаковки, което допълнително усложнява организирането на системите за разделното им събиране.

Към настоящия момент оползотворяващата организация не предоставя данни относно количествата на опаковките, на генерираните отпадъци от опаковки и потреблението на опакованите стоки. В този смисъл общината може да набележи общи мерки и действия, които да подпомогнат предотвратяването на образуването на тези отпадъци, повторната употреба и постигането на заложените количествени цели за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки и за влагане на рециклирани материали в някои видове опаковки.

В допълнение към целите за рециклиране и оползотворяване, приетото европейско законодателство[7] от пакета „Кръгова икономика“ поставя по-специални изисквания към едни от най-широко разпространените пластмасови опаковки, а именно пластмасовите бутилки за напитки за еднократна употреба. По-конкретно се поставя изискването всяка държава членка да гарантира, че:

- от 2025 г. някои бутилки за напитки трябва да съдържат най-малко 25% рециклирана пластмаса, а от 2030 г. - най-малко 30%.

- държавите-членки да осигурят разделното събиране с цел рециклиране на пластмасови бутилки за еднократна употреба до 3 литра на ниво най-малко 77% до 2025 г. и до 2029 г. - 90%.

Системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки е първата система за разделно събиране на отпадъците, създадена в община Сопот. Въз основа на сключен договор на територията на общината работи организации за оползотворяване на отпадъците от опаковки („Екопак България“ АД), която изпълнява целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки от името на лицата, които пускат на пазара опаковани стоки.

Специфичен показател, измерващ ефективността на работа на системата за управление на отпадъците от опаковки, е процентът на рециклираните отпадъци от опаковки спрямо генерираните. Средно за страните от ЕС стойността на този показател е 60,4% за 2008г. и 67,5% 2017 г. За страната ни този процент нараства от 50.3% през 2008г. на 65,6% през 2017 г., като от 2010 до 2017 г. стойността на показателя се движи около средната стойност на показателя

[7] ДИРЕКТИВА (ЕС) 2019/904 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 5 юни 2019 година относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда

за държавите от ЕС. България изпълнява, дори преизпълнява, целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки. Към момента оползотворяващата организация не предоставя данни относно постигане на целите от община Сопот.

Друг специфичен показател, измерващ ефективността на работа на системата за управление на отпадъците от опаковки, е количеството рециклиран отпадък от опаковки на жител за година. За 2017 г. този показател за България е 42 кг/жител, като с всяка изминала година за последните десет години се увеличава процентът на рециклираните отпадъци от опаковки от общо образуваните. Средно за ЕС за същата година стойността на показателя е приблизително 120 кг/жител рециклирани отпадъци от опаковки, което е три пъти повече от стойността в България.[8] През последните години разглеждания показател за община Сопот е под 2 кг/ жител, което е крайно незадоволително.

На европейско ниво общият обем на генерирани отпадъци от опаковки на жител през 2017 г. е 173.8[9], като в някои държави показателят е със стойност над 215 кг/жител (Люксембург, Германия, Италия)[10]. През 2017 г. генерираните отпадъци от опаковки на жител в България са 64.3 кг/ж, което е почти три пъти по-малко от средното за страните от ЕС. Липсват данни относно разглеждания показател за община Сопот.

През 2012 г. с приемането на новия Закон за управление на отпадъците се въведе изискването ползвателите на търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради в населените места с над 5 000 ж. и курортните места да събират разделно получените от дейността им отпадъци от хартия и картон, стъкло, пластмаси, дърво и метали на територията на обекта и да ги предават в съответствие с изискванията на наредбата по чл. 22 ЗУО – общинските наредби за управление на отпадъците. Изключение от посоченото изискване се допуска за населени места, в които няма изградена система за разделно събиране на същите отпадъци от домакинствата. Община Сопот е въвела това изискване в общинската си наредба за управление на отпадъците, но на практика няма механизъм за прилагането и му и липсва информация доколко посочените обекти изпълняват това изискване.

От представените информация и данни могат да се формулират следните основни изводи:

В годините нараства както абсолютното количество на отпадъците от опаковки, така и относителният дял на отпадъците от опаковки в общото количество на образуваните битови отпадъци.

В резултат на създадената схема за разделно събиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки България е на средното ниво на рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, и изпълнява заложените в европейското и националното законодателство цели.

България е с много по-благоприятна стойност на показателя генерирани отпадъци на жител в сравнение със средноевропейското ниво.

---

[8] https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Packaging_waste_statistics

[9] https://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php/Packaging_waste_statistics#Generation_and_recycling_per_inhabitant

[10] https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Packaging_waste_statistics

Няма въведени механизми и липсва информация доколко се изпълняват изискванията от ползвателите на търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради да събират разделно отпадъците си от опаковки, а в това има голям потенциал за нарастване на количествата разделно събрани отпадъци от опаковки с високо качество.

Като се вземат предвид тенденциите в страната по отношение на опаковките и отпадъците от опаковки, европейските политики относно кръговата икономика и ефективното използване на ресурсите, както и новоприетото европейско законодателство в разглежданата област се планира създадената система за разделно събиране на отпадъците от опаковки да се надгражда и развива в следващите години.

Независимо че страната ни е в много по-благоприятна ситуация от средното европейско ниво по отношение на количествата генерирани отпадъци от опаковки, е необходимо да се провеждат много по-целенасочени мерки за предотвратяване образуването на отпадъци от опаковки и повторно използване на опаковки, където това е възможно. Особено важно е провеждането на широки информационни кампании сред обществеността, предвид многобройните източници, които ежедневно генерират такива отпадъци на територията на цялата страна.

Общината планира да подобри използването на системата за разделно събиране на отпадъците от опаковки, предвид нарастването на количествените цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, както и специфичните цели за разделно събиране на пластмасовите бутилки за еднократна употреба до 3 литра.

Общината ще фокусира вниманието си върху прилагащите и контролните механизми за спазване на изискванията от търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради да събират разделно отпадъците си от опаковки и да ги предават на оторизирани за целта лица за последващо рециклиране и оползотворяване. Това ще доведе не само до екологични ползи (нараснали количества разделно събрани отпадъци от опаковки), но и до намаляване на разходите на общините за третиране на битовите отпадъци поради намалени количества битови отпадъци, извозването и третирането на които общините трябва да финансират.

Предложените мерки от Националния план за действие към подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки (НПУО 2021-2028 г.) следва да се изпълняват основно от оползотворяващите организации, РИОСВ и МОСВ. В общинската програма е включена една мярка, за която като отговорни институции са определени общините.

План за действие към Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки

Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране*	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Поемане на доброволни ангажименти от бизнеса за прилагане на практики за предотвратяване генерирането на отпадъци от опаковки от стоки, които предлагат на пазара	100	Бюджет на организациите, поели доброволно ангажимента	2021-2028	Предотвратени количества отпадъци от опаковки	Планирани мерки за предотвратяване на отпадъците от опаковки от бизнеса	Изпълнени мерки за предотвратяване на отпадъци от опаковки от бизнеса	Община Сопот	Бизнес организации (търговски обекти и др.)

*За финансиране на всяка от мерките може да се използват отчисленията по чл. 64 от ЗУО, при необходимост и одобрение съгласно приложимото законодателство.

ЦЕЛ 3: НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ И ДРУГИ

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ И ДРУГИ

Предвидените в програмата мерки са както инвестиционни, така и "меки" мерки. Инвестиционните мерки са насочени основно към изграждане на площадкова инфраструктура за битови отпадъци, третиране на утайки от ПСОВ, устойчиво управление на излезли от употреба препарати за растителна защита и др.

В резултат на изпълнението на програмата за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци следва до 2040 г. количеството на депонираните битови отпадъци да се намалят значително. Превид традиционно високите нива на депониране на образуваните на територията на община Сопот битови отпадъци (средно 82% за периода 2016-2020 г.), постигането на ниво на депониране 10% или по-малко е сериозно предизвикателство. За постигане на такава цел са необходими последователни координирани усилия, както и осигуряване на финансови средства с цел:

- Осигуряване на капацитет за депониране на остатъчните битови отпадъци и на друга площадкова инфраструктура;

- Осигуряване на инфраструктура за стабилизиране на биоразградимата фракция на отпадъците;

- Поддръжка на инфраструктурата за оползотворяване на утайките от ПСОВ Сопот с принос към намаляване на емисиите на парникови газове;

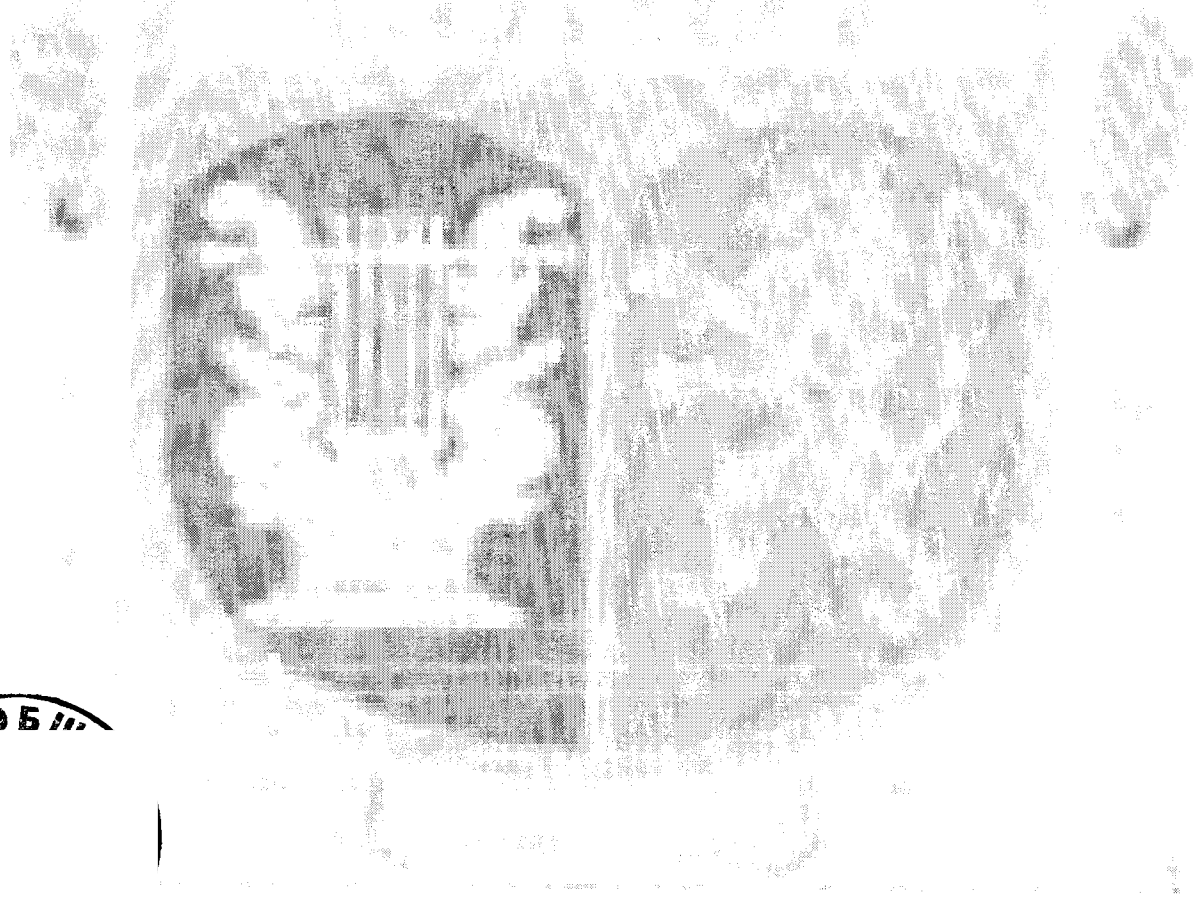
- Изготвяне на практически решения за проблемите с най-широко генерираните опасни отпадъци от битови отпадъци.

План за действие към Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Намаляване на количествата и на риска от депониранит е битови отпадъци и други						**До 2040 г. количеството на депонираните битови отпадъци да се намали до 10% или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци**			

Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Изграждане на допълнителни клетки и друга площадкова инфраструктура	5000	Общински бюджети, отчисления по чл. 64 от ЗУО, ПУДООС, ДБ	12/2028	Осигурен капацитет за депониране на остатъчните битови отпадъци и на друга площадкова инфраструктура	Брой разработени проекти; брой обявени поръчки	Намален риск за околната среда в резултат от депониране на отпадъци на депа, отговарящи на всички изисквания	Общини в РСУО	ПУДООС, МОСВс
Доизграждане/ надграждане на регионални системи за управление на битовите отпадъци	10000	ПОС 2021-2027 г. и други източници на финансиране, в съответствие с правилата и процедурите за финансиране	01/2022-12/2028	Осигурена необходима инфраструктура с цел намаляване на количеството депонирани битови отпадъци в РСУО Карлово	Договорите за изпълнение на проектите са приключили с въведени в експлоатация инсталации; брой изградени инсталации	Намалено количество депонирани битови отпадъци и постигнати цели към 2030/2035 г.	РСУО Карлово	Общини в РСУО
Почистване на нерегламентираните сметища на територията на община Сопот	500	Общински бюджет	01/2022-12/2028	Поетапно почистени нерегламентирани сметища	Поетапно почиствани нерегламентирани сметища по план	Почистени нерегламентирани сметища	Община Сопот	
Създаване на общинска система	100	Общински бюджет	12/2028	Намален риск за околната	Създаване на системи за разделно събиране	Общината е създала сис-	Община Сопот	Домакинства; бизнес

за разделно събиране на опасните отпадъци от бита				среда от депонирани опасни отпадъци	на опасни отпадъци от бита	тема за разделно събиране на опасни отпадъци от бита		

VI. Координация с други общински и регионални планове и програми

За ефективното използване на процеса на стратегическото планиране в публичния сектор, в т.ч. и на общинско ниво, съществено значение има връзката между отделните стратегически документи. Това обвързване допринася да бъде проследена съвместимостта на целите в отделните програмни документи и да не се допусне противоречие. В съответствие със Закона за местното самоуправление и местната администрация общинският съвет определя политиката за развитие на общината във връзка с осъществяването на дейностите, свързани с общинското имущество и предприятия, общинските финанси, данъци и такси, устройството и развитието на територията, опазването на околната среда и устойчивото ползване на природните ресурси, образованието, здравеопазването, културата, социалните и комуналните дейности и т.н. Той одобрява стратегии, програми и планове за развитие на местните общности, които отразяват и националните и европейските политики.

Общинската програма за управление на отпадъците е също елемент от цялостната система за планиране на развитието на общината, поради което в този раздел се представя взаимовръзката на тази програма с други програмни документи и необходимостта от координацията и съвместяването им с цел постигане на синергичен ефект от изпълнението им.

Програмните документи на национално, регионално и общинско ниво, пряко или косвено свързани с настоящата програма, които съдържат релевантни предвиждания, са както следва:

- Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г.
- Областна стратегия за развитие на област Пловдив[11];
- План за интегрирано развитие на община Сопот[12]
- Общ устройствен план на община Сопот[13]
- Програма за опазване на околната среда на община Сопот.

В заключение може да се обобщи, че целите и мерките предвидени в общинската програма за управление на отпадъците допринасят за постигане на националните и регионалните цели за развитие.

VII. Система за наблюдение, контрол и отчитане на изпълнението на общинската/ регионалната програма за управление на отпадъците

Прилагане на система за наблюдение, отчет и оценка на Националния план за управление на отпадъците е предвидено като изискване в ЗУО. Съгласно чл.49, ал.4, т. 20 от Закона, НПУО следва да съдържа система за отчет и контрол на изпълнението, а съгласно

[11] https://pd.government.bg/?page_id=19547

[12] http://sopot-municipality.com/joomla/images/stories/saobshteniq/saobshteniq_2021/proekt_plan_integrirano_razvitie_sopot_11.06.2021/proekt_piro_sopot_11.06.2021.pdf

[13] http://www.sopot-municipality.com/joomla/index.php?option=com_content&view=article&id=946&Itemid=289

т.21 - система за оценка на резултатите и за актуализация на плана. Тъй като ЗУО изисква общинските програми за управление на отпадъците да се разработват в съответствие със структурата на НПУО, такава система трябва да бъде разработвана и включена и в общинската/регионалната програма за управление на отпадъците. В допълнение, чл. 2 от ЗУО поставя рамкови изисквания към разработването на програми за управление на отпадъците от общините. Поставени са следните най-общи изисквания по отношение на наблюдението, отчета и контрола:

- Програмата се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия;

- Кметът на общината информира ежегодно в срок до 31 март общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година.[14]

В изпълнение на описаните изисквания, се установява следната система за отчет и контрол на изпълнението на програмата:

Оценката на резултатите от изпълнението на настоящата програма ще се съсредоточи върху събирането, съпоставянето и анализирането на информация за напредъка в постигане на определените цели, както и изпълнение на текущите и целевите количествени или качествени индикатори, определени за програмните цели. Информацията за определените текущи и целеви индикатори за отделните цели, ще се събира от експертите, отговорни за управление на отпадъците в общинската администрация. Основните източници на информация са както следва:

- Отдел „Чистота“ към общинската администрация, отговорна за събиране и транспортиране на образуваните битови отпадъци;

- Отчетите на оползотворяващата организация за отпадъци от опаковки, отговорна за постигане на целите за оползотворяване на отпадъците от опаковките;

- Отчетите от площадки за събиране с цел последващо оползотворяване, вкл. рециклиране, с операторите на които общината има сключени договори;

- Данни от РСУО Карлово, вкл. регионалното депо и сепариращата инсталация;

- Данни от други изградени в новия период общински и регионални системи за разделно събиране, транспортиране и оползотворяване на МРО;

- Инсталацията за оползотворяване на утайките от ПСОВ;

- Информация от РИОСВ и контрольорите в общинската администрация относно изпълнението на ангажиментите от лицата, за които се прилага „разширена отговорност на производителя;

- Информация от компетентни лица в общинската администрация, отговорни за разработване на обществените поръчки за строителство, както и лицата, отговорни за контрол върху изпълнение на одобрените строежи относно спазване изисванията за използване на рециклирани материали;

- Данни от други системи за разделно събиране на битови отпадъци, прилагани в юридически лица, извършващи дейност на територията на община Сопот.

[14] НПУО 2021-2027 г.

- Социологическа информация относно изпълнението на част от индикаторите за текущо и целево изпълнение, които включват оценка на мерките за повишаващи информираността, участието на населението и бизнеса при изпълнение на дейности по отпадъците.

Необходимост от актуализацията на общинската програма може да възникне основно в няколко основни случая, както следва:

- в резултат от въздействието на "външни" фактори като напр. промени в изискванията на законодателството на ЕС и Р България, които налагат промяна в заложените стратегически и програмни цели на НПУО и в съответните програмни мерки;

- поради неизпълнение или значително изоставане в изпълнението на програмните мерки;

- при констатации за отклонение в набелязаните тенденции на целевите индикатори, въпреки изпълнението на основните пакети от приоритетни мерки, което налага прилагането на допълнителни мерки към вече приетите или вместо някои от приетите мерки, които не дават очаквания предварително резултат.

Всяка година кметът на община Сопот ще внася в Общинския съвет доклад с отчет за напредъка на програмата, както и оценка на резултатите от изпълнението и тенденциите и степента на изпълнение на програмните индикатори и цели. В случай на непостигане на тези цели докладът ще анализира причините, както и мерките, които са необходими за осигуряване на бъдещо изпълнение.

Актуализацията ще се извършва при необходимост от експертите, отговорни за управление на отпадъците в общинската администрация. Актуализацията на програмата също трябва да премине на процедури на обществени консултации и да се приложи законодателството за екологична оценка на планове и програми, след което да се одобри от Общинския съвет. От гледна точка на съвместяване на процедурите за отчет, контрол и оценка на резултатите от изпълнението на програмата с процедурата за актуализация, е целесъобразно последната да се извършва след годишния отчет до Общинския съвет.

Отчетите за изпълнението на програмата като част от нея, ще се публикуват с цел информиране на обществеността на интернет – страницата на общината.

VIII. Приложения

АНАЛИЗИ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ ПРОГНОЗИ

О Б Щ И Н А С О П О Т

ПРОГРАМА

ЗА

УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

2021-2028 г.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1

АНАЛИЗИ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

СЪДЪРЖАНИЕ

1. АНАЛИЗИ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ 3

1.1 АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО ОТНОСНО ОТПАДЪЦИТЕ 3

1.1.1 Анализ на битовите отпадъци 3

1.1.2 Анализ на утайките от ПСОВ 16

1.1.3 Анализ на строителните отпадъци 16

1.1.4 Изводи и препоръки 18

1.2.1 Основни принципи и стратегически и програмни документи на национално ниво 19

1.3.1 Анализ на общинската нормативна рамка 21

1.3.2 Основни изводи и препоръки 25

1.4.1 Анализ на дейността на РСУО 26

1.4.2 Основни изводи и препоръки 28

1.5.1 Функции за управление на отпадъците 29

1.5.2 Състояние на човешките ресурси с възложени функции за отпадъци 32

1.5.3 Изводи и препоръки 32

1.6. АНАЛИЗ И ИНФОРМАЦИЯ ЗА ЗАМЪРСЕНИ В МИНАЛОТО ПЛОЩАДКИ ЗА ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЦИ И ОСЪЩЕСТВЕНИ МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ 33

1.6.1 Описание на общинските депа в обхвата на анализа 33

1.7.1 Изясняване на същността на принципите „Замърсителят плаща" и "Разширена отговорност на производителя" и приложението им в общината 35

1.7.2 Схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци 35

1.7.3 Изводи и препоръки 37

1.8.1. Инфраструктура за битови отпадъци 38

1.8.2. Инфраструктура за отпадъци от строителство и разрушаване 45

1.8.3. Инсталации и съоръжения за третиране на утайките от ГПСОВ 45

1.8.4. Други инсталации и съоръжения за третиране на отпадъци 46

1.8.5. Основни изводи и препоръки 46

1.9.1 Приложени мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците 47

1.9.2. Основни изводи и препоръки 48

1.10.1 Икономически инструменти и стимули в сектора на управлението на отпадъците 48

1.10.2 Основни изводи и препоръки 53

1.11.1 Анализ на финансовите потоци по управление на дейностите с отпадъците 53

1. АНАЛИЗИ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

1.1 АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО ОТНОСНО ОТПАДЪЦИТЕ

1.1.1 Анализ на битовите отпадъци

Анализът на битовите отпадъци в общината е изготвен въз основа на наличната информация в общината, РСУО, НСИ, Евростат, МОСВ, ИАОС, организации за оползотворяване на МРО, оператори на съоръжения, с които общината има договори, фирми и организации с които общината има договори, отнасящи се до събиране и оползотворяване на отпадъци и др. Информацията от тези източници е използвана, с цел допълване на базовата информация за количествата и морфологичния състав на отпадъците, както и за сравнения и оценка на получените от анализа резултати с други общини, средното за страната и т.н.

Положени са усилия за максимално сане на потоците отпадъци, тъй като те са тясно свързани с изпълнението на целите на общината при управление на отпадъците.

Събираната информация в общината Сопот е надеждна. Както е констатирано в програмата за предходния период, основният проблем все още е събирането на информация от лицата, които извършват дейности по управление на отпадъци на територията на общината самостоятелно, вкл.:

- Площадките за предаване на отпадъци, т.н. „вторични суровини";

- Лицата, които образуват МРО събирани чрез схемата „разширена отговорност на производителя";

- Лицата, които самостоятелно са сключили договори с фирми и/или организации и предават отпадъците си директно на тях[1]).

Това възпрепятства точното изчисляване на количеството отпадъци, образувани на територията на общината, както и прецизно дефиниране на целите.

Поради липсата на достоверна и статистически отчетена информация относно описаните по-горе потоци, същите са приблизително оценени съгласно експертна оценка, така че да се вземат предвид всички потоци битови отпадъци, образувани на територията на общината.

А. Количества на образуваните битовите отпадъци в общината за анализирания период и норма на натрупване

В този раздел са анализирани наличните данни по години за потоците отпадъци в общината. Определеното общо количество образувани отпадъци на територията на общината, нормата на натрупване на жител, както и нормата на депониране на жител са най-важните показатели за анализ на изпълненото и набелязване на необходимите бъдещи мерки.:

[1] Производствени и търговски обекти, генериращи отпадъци, които предават на организации за вторични суровини или директно на преработвателни предприятия, производствени и търговски обекти, свързани с изискванията за разширена отговорност на производителя.

Таблица № 1: Смесени битови отпадъци на територията на община Сопот

СМЕСЕНИ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА СОПОТ					
ПОТОЦИ ОТПАДЪЦИ	**2016 г.**	**2017 г.**	**2018 г.**	**2019 г.**	**2020 г.**
Събрани и извозени (приети за сепариране) смесени битови отпадъци, т	**3427.42**	**3766.22**	**4790.05**	**4493.62**	**4119.82**
Рециклируеми отпадъци, сортирани на сепариращата инсталация, т	Няма данни	164	979	1101	766.28
Процент на рециклируемите отпадъци, сортирани на сепариращата инсталация, %	Няма данни	4.35%	20.44%	24.50%	18.60%
Остатък за депониране, т (1)	3427.42	3602.22	3811.05	3392.62	3353.54

(1) По данни от общината (за 2020 г.). Поради липса на данни за останалите години, депонираните отпадъци са изчислени като разлика между количеството събрани и извозени (приети в сепариращата инсталация до площадката на регионалното депо) смесени битови отпадъци и рециклируемите отпадъци, сортирани на сепариращата инсталация.

Таблица № 2: Отпадъци от опаковки на територията на община Сопот

ОТПАДЪЦИ ОТ ОПАКОВКИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА СОПОТ					
ПОТОЦИ ОТПАДЪЦИ (1)	**2016 г.**	**2017 г.**	**2018 г.**	**2019 г.**	**2020 г.**
Разделно събрани отпадъци от опаковки (хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло: общо количество разделно събран отпадък, т	**40.27**	**27.5**	**25.56**	**Няма данни**	**22.02**
Разделно събрани отпадъци от опаковки (хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло: количество сортиран отпадък годен за рециклиране, т	18.08	5.48	19.42	19.2	17.6
Процент на сортиран отпадък годен за рециклиране от общо количество разделно събран отпадък, %	44.90%	19.93%	75.98%	**Няма данни**	79.93%

(1) По данни от отчетите на оползотворяващата организация. Остатъкът не е изчислен, тъй като се връща на общината и е отчетен като част от събраните смесени битови отпадъци.

Таблица № 3: Образувани отпадъци на територията на община Сопот (т)

ОБРАЗУВАНИ ОТПАДЪЦИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА СОПОТ (Т)					
ПОТОЦИ ОТПАДЪЦИ	**2016 г.**	**2017 г.**	**2018 г.**	**2019 г.**	**2020 г.**
Събрани и извозени (приети за сепариране) смесени битови отпадъци (1)	**3427.42**	**3766.22**	**4790.05**	**4493.62**	**4119.82**
Разделно събрани отпадъци от опаковки (хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло: количество сортиран отпадък годен за рециклиране (2)	18.08	5.48	19.42	19.2	17.6
Разделно събирани битови отпадъци от хартия и метал, пластмаса и стъкло и др. МРО, събрани чрез други системи за разделно събиране (3)	118.38	129.71	165.39	142.16	142.29
Разделно събирани други МРО чрез схемата за „разширена отговорност на производителя" (4)	35.96	39.41	50.25	43.19	43.23
ОБЩО КОЛИЧЕСТВО ОБРАЗУВАНИ ОТПАДЪЦИ (5)	**3599.84**	**3940.82**	**5025.11**	**4698.17**	**4322.94**

ИЗТОЧНИК НА ДАННИ/ МЕТОД НА ЕКСПЕРТНА ОЦЕНКА:

(1) Данни от общината и данни от ИАОС (http://eea.government.bg/bg/nsmos/waste/naredba-razd-sub)

(2) Данни от отчети от „Екопак България" АД относно изпълнение на ангажиментите по Програма за развитие на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки в цветни контейнери на територията на община Сопот.

(3) Освен отпадъците от опаковки, които са отчетени отделно, останалите пет групи МРО са: ИУМПС, ИУЕЕО, отпадъчни масла и нефтопродукти, отпадъци от гуми, отпадъци от батерии и акумулатори. Този поток отпадъци обхваща: (а) пунктове за изкупуване на вторични суровини (една основна площадка, чийто оператор има договор с общината), който поток отпадъци се събира и отчита извън схемата за „разширена отговорност на производителя" и (б) фирми, извършващи дейност на територията на общината. Поради липса на данни количествата са определени по експертна оценка, като е направено следното допускане:

Поради липса на данни, количествата разделно събирани битови отпадъци от хартия и метал, пластмаса и стъкло и др. МРО, събрани чрез други системи за разделно събиране, са изчислени въз основа на експертна оценка, въз основа на следната информация:

(А) Разрешителното за дейности с отпадъци на фирма „Белезирев“ (собственик на основната площадка за „вторични суровини“ на територията на общината, позната на хората и функционираща от години), обхваща списък от 61 кода отпадъци;

(Б) По данни от НСИ към 31.12.2015 г., общият брой на функциониращите на територията на община Сопот предприятия е 30722, разпределени в различни отрасли на икономиката. Структуроопределящи са две големи предприятия, „ВМЗ – Сопот“ ЕАД и „СКФ Берингс България“ ЕООД. Големите предприятия като цяло имат изградени системи за корпоративна и социална отговорност, които обръщат специално внимание на опазване на околната среда[2]

Този поток отпадъци е определен като 3.29% от общото количество битови отпадъци образувани в община Сопот или разликата между общото количество отпадъци образувани на територията на община Сопот (съгласно националното проучване на морфологичния анализ на отпадъците, извършено през 2017 г. за всички общини) и всички останали потоци отпадъци.

(4) На територията на общината е най-голям броят на предприятията с икономическа дейност в сферата на „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“, като в периода 2016-2020 г. са били регистрирани между 6 и 10 лица, които пускат на пазара стари гуми. Съгласно националното морфологично проучване (данни за община Сопот), гумите представляват 1% от общия поток образувани отпадъци. Общината не събира данни от лицата, задължени по схемата „разширена отговорност на производителя“. Направено е допускане, че фирмите изпълняват своите ангажименти и този поток отпадъци е определен като 1% от всички образувани.

(5) Няма данни за отпадъците съгласно Приложение №IV Данни за отпадъците от домакинствата и за подобни отпадъци с друг произход и данни за отпадъците от строителство и разрушаване, посочени в чл.7, параграф 1 на Решение за изпълнение (ЕС)2019/1004 на Комисията от 7 юни 2019 година за установяване на правила за изчисляване, проверка и докладване на данни относно отпадъците в съответствие с Директива 2008/98/ЕО на Европейския Парламент и на Съвета и за отмяна на Решение за изпълнение С(2012) 2384 на Комисията.

Предвид липсата на данни и периодичното почистване на нерегламентираните сметища на територията на общината, те не са взети предвид като отделен поток отпадъци в анализа.

[2] https://evolution.skf.com/taking-care-of-business/

Таблица № 4: Норма на натрупване на битови отпадъци (сравнение с ЕС и Р България)

НОРМА НА НАТРУПВАНЕ НА БИТОВИ ОТПАДЪЦИ (СРАВНЕНИЕ С ЕС И Р БЪЛГАРИЯ)					
	2016 г.	**2017 г.**	**2018 г.**	**2019 г.**	**2020 г.**
Население на община Сопот, брой (1)	9302	9245	9201	9178	9098
Норма на натрупване в община сопот (кг/ жител/ година)	387	426	546	471	475
Норма на натрупване в ЕС, кг/ жител/ година (1)	490	496	496	501	505
Норма на натрупване в Р България, кг/ жител/ година (2)	404	435	407	няма данни	няма данни
Норма за сходни общини в Р България, кг/ жител/ година (3)	няма данни	няма данни	**346**	няма данни	няма данни

(1) данни от НСИ, Демографска и социална статистика

(2) Данни от Евростат (http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=cei_pc031&lang=en). Данните за 2019 г. и 2020 г. са прогнозни.

(3) Данни от НПУО (https://www.moew.government.bg/bg/otpaduci/strategicheski-dokumenti/). Общината попада в категорията общини с население от 3000 до 25000 души (съгласно класификцията за конкретната справка).

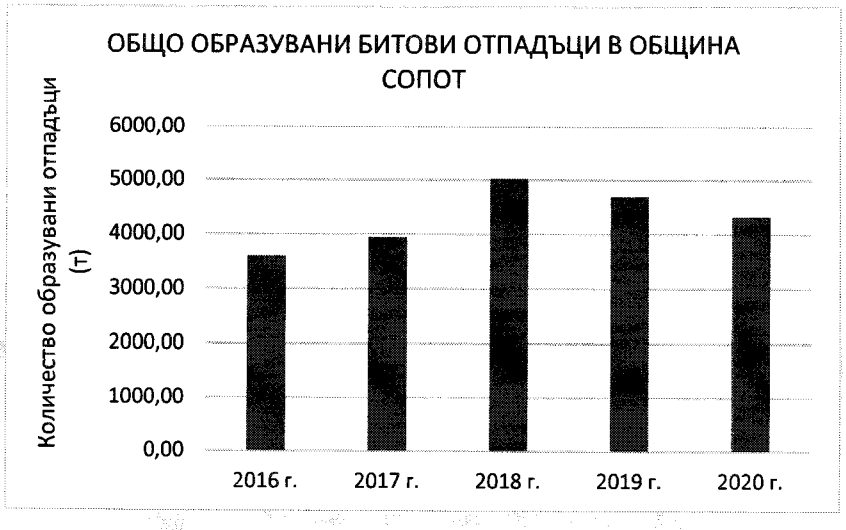
Таблица № 5: Норма на депониране на битови отпадъци (сравнение с ЕС и Р България)

НОРМА НА ДЕПОНИРАНЕ НА БИТОВИ ОТПАДЪЦИ (СРАВНЕНИЕ С ЕС И Р БЪЛГАРИЯ)					
	2016 г.	**2017 г.**	**2018 г.**	**2019 г.**	**2020 г.**
Население, брой (1)	9302	9245	9201	9178	9098
Норма на депониране на битови отпадъци в община Сопот, кг/ жител/ година	368	390	414	370	369
Норма на депониране на битови отпадъци за Р България, кг/ жител/ година (2)	260	269	249	няма данни	няма данни
Норма на депониране на битови отпадъци за ЕС, кг/ жител/ година (2)	121	120	119	121	115

(1) Данни от НСИ, Демографска и социална статистика

(2) Данни от Евростат (https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do)

Графика № 1: Общо образувани битови отпадъци в община Сопот

Графика № 2: Норма на натрупване на битови отпадъци

Графика № 3: Норма на депониране на битови отпадъци

СЪБРАНИТЕ И АНАЛИЗИРАНИ ДАННИ МОЖЕ ДА СЕ ОБОБЩЯТ КАКТО СЛЕДВА:

- През разглеждания период 2016-2020 г. се наблюдава тенденция към увеличаване на общо образуваните битови отпадъци, вкл. нормата на натрупване на битови отпадъци на жител в община Сопот. Следва да се отбележи, че регистрираният максимум по тези два основни показателя е през 2018 г. (поради предприети почиствания на нерегламентирани сметища), след което стойностите им видимо намаляват. На всички разгледани нива (средни стойности за ЕС, Р България; „сходни" общини съгласно класификацията използвана за съответния анализ справка в НПУО 2021-2028 г.[3], община Сопот) се наблюдава тенденция към увеличаване. Следва да се отбележи, че образуваните количества на жител в общината са по-високи от образуваните количества на всички другите разгледани нива. Най-неблагоприятно е сравнението със средните стойности за „сходни" общини в страната. През 2018 г. нормата на натрупване в община Сопот е била с 37% по-висока от средната норма за сходни населени места. Още повече, общините с по-малко население обикновено отчитат по-ниски стойности.

Най-неблагоприятни са получените резултати за нормата на депониране на битови отпадъци на жител спрямо средните нива за страната и ЕС. В разглеждания период има ясна тенденция към увеличаване, като най-високата стойност, получена за 2018 г. надхвърля двукратно средната за страната и е близо четири пъти по-висока от средната за ЕС.

Сериозното надвишаване на нормата на депониране в общината е възможно да се дължи на проблеми с достоверността на информацията, наличието на сериозен генератор на отпадъци извън битовите и т.н.[4] Общината следва да анализира внимателно въпроса.

Б. Морфологичен състав на отпадъците

Към момента не са налични резултати от актуално изследване за морфологичния състав на отпадъците в община Сопот (съгласно утвърдената национална методика). За целите на изготвяне на общинската програма за управление на отпадъците са използвани резултатите от националното проучване за морфологичния състав на битовите отпадъци, извършено за всяка община. Количеството битов отпадък за 2017 година е 3940.824 т. Според критериите, зададени и обосновани в рамките на Дейност 1 от Проект „Определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци в България", при общини с генерирани отпадъци до 5000 тона годишно, няма зониране. Обобщените данни по видове отпадъци, представени в Таблица № 6 по-долу, показват големия потенциал за оползотворяване на отпадъците, образувани на територията на общината, в случай че бъдат изградени всички необходими системи за разделно събиране на масово разпространени и биоразградими отпадъци.

Данните от това проучване са използвани при определяне на общото количество образувани отпадъци на територията на общината за разглеждания период 2016-2020 г., както и при анализа на всички потоци битови отпадъци с цел отправяне на реалистични препоръки за решаване на срещаните предизвикателства.

[3] Населени места от 3000 до 25000 души
[4] НПУО

Таблица № 6: Резултати от националното проучаване на морфологичния състав на битовите отпадъци (Р България и община Сопот)

Фракция	Дял в общите образувани битови отпадъци (средно Р България), %	Дял в общите образувани битови отпадъци (Община Сопот), %
Хранителни	10%	8%
Хартия	4%	5%
Картон	4%	4%
Пластмаса	11%	9%
Текстил	5%	5%
Гума	1%	1%
Кожа	2%	1%
Градински	13%	14%
Дървесни	2%	4%
Стъкло	4%	5%
Метали	3%	4%
Инертни>4 см	5%	10%
Опасни	2%	
Ситна Фракция<4см	28%	4%
Други	4%	26%

Графика № 4: Резултати от национален морфологичен анализ

Източник: Данни от МОСВ (https://www.moew.government.bg/bg/otpaduci/bitovi-otpaduci/)

В. Количества повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци за разглеждания период

В този раздел са представени и анализирани количествата повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци за разглеждания период. Усилията са насочени към последните години, тъй като достоверността на информацията особено за разделно събраните, рециклираните и оползотворените отпадъци в този период е на сравнително добро равнище.

Постигането на количествата повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци се дължи на следните организационни предпоставки и налични инсталации:

- Изпълнение на Програма за развитие на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки в цветни контейнери на територията на община Сопот, чрез сключен договор с „Екопак България“ АД;

- Използване на сепариращата инсталация (сепариране на смесен битов отпадък) на площадката на регионалното депо;

- Разделно събирани битови отпадъци от хартия и метал, пластмаса и стъкло и др., събрани чрез други системи за разделно събиране (основно една площадки за „вторични суровини“ и фирми, извършващи дейност на територията на общината);

- Прилагане на схемата „отговорност на производителя“ за разделно събиране на други МРО (основно гуми).

Изчислени са следните количества отпадъци:

Таблица №.7: Оползотворени, вкл. рециклирани битови отпадъци в община Сопот (т)

ОПОЛЗОТВОРЕНИ, ВКЛ. РЕЦИКЛИРАНИ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ В ОБЩИНА СОПОТ (Т)					
ПОТОЦИ ОТПАДЪЦИ (1)	**2016 г.**	**2017 г.**	**2018 г.**	**2019 г.**	**2020 г.**
Разделно събрани и предадени за рециклиране отпадъци от опаковки (хартия и картон, пластмаса, стъкло, метали) чрез системите за разделно събиране: количество сортиран отпадък годен за рециклиране	18.08 (44.91% от разделно събраните)	5.48 (19.93% от разделно събраните)	19.42 (75.97% от разделно събраните)	19.20 (Няма данни)	17.6 (79.92% от разделно събраните)
Рециклируеми отпадъци сортирани от сепариращата инсталация от смесения битов отпадък	няма данни	164 (0.43% от събраните и извозени)	979 (20.44% от събраните и извозени)	1101 (24.50% от събраните и извозени)	766.28 (18.60% от събраните и извозени)
Отпадъци, предадени за оползотворяване (вкл. рециклиране), извън предадените за рециклиране по предходните точки (2)	154.34	169.12	215.64	185.35	185.52
ОБЩО КОЛИЧЕСТВО ОПОЛЗОТВОРЕНИ, ВКЛ. РЕЦИКЛИРАНИ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ (Т)	**172.42**	**338.60**	**1214.06**	**1305.55**	**969.40**
Депонирани битови отпадъци, в т.ч. депонирани биоразградими битови отпадъци	3427.42	3602.22	3811.05	3392.62	3353.54
Разделно събирани и оползотворени битови биоотпадъци	0	0	0	0	0

(1) Виж коментарите към Таблица № 3 Образувани отпадъци на територията на община Сопот (т)

(2) Няма надеждни данни относно повторната употреба на отпадъците, образувани на територията на община Сопот

Таблица № 8: Равнище на оползотворяване (вкл. рециклиране) на битови отпадъци (сравнение с ЕС и Р България)

РАВНИЩЕ НА ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ (ВКЛ. РЕЦИКЛИРАНЕ) НА БИТОВИ ОТПАДЪЦИ (СРАВНЕНИЕ С ЕС И Р БЪЛГАРИЯ)					
	2016 г.	**2017 г.**	**2018 г.**	**2019 г.**	**2020 г.**
Оползотворяване (вкл. рециклиране) на битови отпадъци в община Сопот, % (1)	4.79%	8.59%	24.16%	27.79%	22.42%
Рециклиране на битови отпадъци в Р България, % (2)	31.8%	34.6%	31.5%	Няма данни	Няма данни
Рециклиране на битови отпадъци в ЕС, % (2)	46.3%	46.9%	47.4%	48%	48%

(1) Изчислено като % от сумата на изброените по-долу потоци, от общото количество образувани битови отпадъци:

- Рециклируемите отпадъци, сортирани на сепариращата инсталация (на площадката на регионалното депо);

- Разделно събрани отпадъци от опаковки (хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло: количество сортиран отпадък годен за рециклиране);

- Разделно събирани битови отпадъци от хартия и метал, пластмаса и стъкло и др. МРО, събрани чрез други системи за разделно събиране;

- Разделно събирани други МРО чрез схемата за „разширена отговорност на производителя";

Поради липса на данни за последните два потока, количествата са определени по експертна оценка, като са направени следните допускания:

- Целите за оползотворяване и рециклиране на МРО се изпълняват в значителна степен (НПУО). Направено е допускане, че 100% от тези два потока отпадъци са рециклирани.

(2) Данни от Евростат (https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=env_wassd&lang=en). При сравнението с данните за Р България и ЕС е по-подходящо да се използват данните относно рециклиране, тъй като в община Сопот няма конкретни данни за изгаряне с цел оползотворяване на енергията.

Резултатите от анализа на битовите отпадъци са обобщено представени на Фигура № 1, която представя схематично пътя на битовите отпадъци на територията на общината, от тяхното образуване през количества рециклирани битови отпадъци и се стигне до количествата депонирани отпадъци[5].

Фиг. № .1: Пътят на отпадъка (по данни/ експертна оценка, 2020 г.)

Въз основа на така представените резултати, протичащите в общината процеси могат да се определят като приемливи, но нуждаещи се от подобрение. Процентът на оползотворяване (вкл. рециклиране) на битови отпадъци е с около 7.2 пункта под средното за страната и с 23.1 пункта под средното за ЕС. Тенденциите, които имат важно значение за управлението на отпадъците както към настоящия момент, така и в бъдеще, са както следва:

- **Линия 1 (Смесени битови отпадъци):** Важно е да продължи да намалява количеството на образуването на битови отпадъци, която се наблюдава след 2018 г. Най-неблагоприятни са резултатите от анализа на количествата депонирани отпадъци, което е основно предизвикателство за общината.

[5] Няма надеждни данни относно повторна употреба

- Линия 2 (Отпадъци от опаковки): Необходимо е полагане на усилия от страна на общината с активното участие на оползотворяващата организация, за да се „обърне“ тенденцията на намаляване на разделно събраните количества при източника;

- Линия 3 (Други разделно събрани МРО): Следва регулярно да се събира информация от изпълнението на сключени договори за „вторични суровини“; да се засили контрола върху изпълнение на общинската наредба за управление на отпадъците, вкл. върху лицата, задължени по схемата за „разширена отговорност на производителя“; регулярно да се събират данни за всички извършени дейности с отпадъци.

Липсват конкретни данни за повторна употреба, както за други начини за оползотворяване.

Г. Каква е степента на изпълнение на целите

Направените до момента анализи позволяват определянето на нивото на достигане на целите от общината за оползотворяване, рециклиране и намаляване на депонираните отпадъци, произтичащи от ЗУО (чл.31 от ЗУО) и НПУО 2021-2028 г., както следва:

Таблица № .9: Цели по чл. 31 от ЗУО и степен на тяхното изпълнение

ЦЕЛИ ПО ЧЛ. 31 ОТ ЗУО	СТЕПЕН НА ИЗПЪЛНЕНИЕ
Цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране:	
Най-късно до 01.01.2020 г. подготовката за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници, да достига не по-малко от 50% от общото тегло на тези отпадъци.	В разглеждания период общината все още е далеч от постигане на определената цел (средното ниво на оползотворяване, вкл. рециклиране в периода 2016-2020 г. е около 18% от общото количество образувани отпадъци (изчислено въз основа на налични данни и експертна оценка). Необходими са последователни и систематични усилия за преодоляване на закъсненията и поетапно постигане на прогресивно нарастващите цели (55% до 01.01.2025 г.; 60% до 01.01.2030 г.; 65% до 01.01.2035 г.).
Цели за намаляване на депонираните отпадъци (въведени в разглеждания период)[6]:	
Най-късно до 31.12.2035 г. количеството на депонираните битови отпадъци да бъде намалено до 10% или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци (по тегло). Тази цел се постига поетапно както следва: а) до 31 декември 2025 г. - най-малко до 50 % от общото им тегло; б) до 31.12.2030 г. - най-малко до 30% от общото им тегло.	Постигането на тези цели вероятно ще бъде сериозно предизвикателство за общината, предвид средното постигнато ниво на депониране в периода 2016-2020 г. (82%). Необходимо е детайлно планиране на поетапното намаляване депонирането на битови отпадъци. Систематичното изпълнение на всички мерки за подобряване управлението на отпадъците в крайна сметка води до постигането на тази цел.

[6] Целите са въведени от ЕС през 2018 г. с изменение на Директива 1999/31/ЕО относно депонирането на отпадъци.

Най-късно до 31.12.2020 г. и след това количеството на депонираните биоразградими битови отпадъци да бъде до 35% от общото количество на същите отпадъци, образувани през 1995 г.	В периода 2016-2020 г. общината не е започнала да прилага изискванията и/или работи за изпълнение на целите, свързани с управление на биоразградими отпадъци, като по отношение на тези потоци отпадъци е препоръчително да се предприемат мерки на ниво РСУО.

1.1.2 Анализ на утайките от ПСОВ

Анализът на отпадъците от утайки от ПСОВ се извършва на основата на информацията, подадена от оператора на ПСОВ на територията на общината (в експлоатация от 2010 г.), вкл. общото количество образувани утайки от ПСОВ и начина на тяхното третиране чрез оползотворяване. Извършен е и преглед на разработената Програма за управление на утайките, която съответства на Националния стратегически план за управление на утайките от ГПСОВ на територията на Р България за периода 2014-2020 г.

Обработката на утайките на ПСОВ - Сопот включва аеробно стабилизиране, обезводняване, обеззаразяване и временно съхранение на обезводнени утайки на бетонова площадка с дренажен канал с площ 660м^2. На процеса на компостиране и вермикомпостиране се подлага цялото генерирано количество утайки с код 19 08 05, което е в размер около 300 т. годишно. На края на процеса се получава около 150 т. хумусен продукт, за година покриващ изискванията за „компост“/ “органичен почвен подобрител“ съгласно Наредбата за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци (приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г., обн. ДВ. бр.11 от 31.01.2017 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр. 2 от 08.01.2021 г.

Утайките от ПСОВ представляват съществената количество от всички образувани отпадъци на територията на общината. Компостирането на утайките от ПСОВ на мястото на образуването се явява устойчиво решаване на екологичните проблеми в общината възникващи от транспорта и депонирането им.

Избраното решение съответства на тенденциите за превръщането отпадъка в продукт (е случая ценен за земеделието) и свеждане до минимум на количествата на депонираните отпадъци. В дългосрочен план една от най-подходящите алтернативи е компостирането съвместно с биоотпадъците.

1.1.3 Анализ на строителните отпадъци

В нормативната уредба поставените цели за оползотворяване и рециклиране на строителни отпадъци и от разрушаване на сгради са на национално ниво и няма поставени цели пред общините. ЗУО и Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали поставят изисквания към възложителите на обществени поръчки за строителни дейности и за разрушаване на сгради, в т.ч когато общините са възложители на строителни дейности и на дейности по разрушаване на сгради:

- строителната документация да съдържа план за управление на строителните отпадъци;

- да контролират практическото изпълнението на този план;

- да контролират изпълнението на плана за управление на строителните отпадъци при въвеждане в експлоатация на обектите и в случаите, когато възложител на строителните дейности и за разрушаване на сгради не е общината, но тя е компетентна за приемане на строежите;

- да изискват влагане на рециклирани строителни материали в определени количества, когато общината е възложител на обществени поръчки, които са различни за различните строежи (пътища, сгради и др.).

През разглеждания период влиза в сила изменение на чл. 32 от ЗУО, съгласно което системите за третиране на строителни отпадъци осигуряват най-късно до 01.01.2020 г. подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни строителни отпадъци, включително при насипни дейности, чрез заместване на други материали с отпадъци в количество не по-малко от 70% от общото им тегло, от което се изключват материали в естествено състояние, определени с код 17 05 04 от списъка на отпадъците съгласно Решение 2000/532/ЕО. Целите по ал. 1 се постигат поетапно, както следва:

- до 01.01.2016 г. - най- малко 35% от общото тегло на отпадъците;

- до 01.01.2018 г. - най- малко 55% от общото тегло на отпадъците;

- до 01.01.2020 г. - най- малко 70% от общото тегло на отпадъците.

През 2017 г. влиза в сила и Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали (приета с ПМС No 267 от 05.12.2017 г., обн. ДВ. бр. 98 от 8 12.2017 г.). Наредбата актуализира количествените цели за материално оползотворяване по видове строителни отпадъци, както следва:

Таблица № 10: Актуални количествените цели за материално оползотворяване по видове строителни отпадъци

КОД НА ОТПАДЪКА	2017 Г.	2018 Г.	2019 Г.	2020 Г. И ВСЯКА СЛЕДВАЩА ГОДИНА
17 01 01 бетон	85 %	85 %	85 %	85 %
17 01 02 тухли	50 %	57 %	63 %	70 %
17 01 03 керемиди, плочки, фаянсови и керамични изделия	50 %	57 %	63 %	70 %
17 02 01 дървесен материал	70 %	73 %	77 %	80 %
17 02 02 стъкло	53 %	62 %	71 %	80 %
17 02 03 пластмаса	63 %	69 %	74 %	80 %
17 04 05 желязо и стомана	90%	90%	90%	90%
17 04 01 мед, бронз, месинг	90%	90%	90%	90%
17 04 02 алуминий	90%	90%	90%	90%

Общините имат задължения и за управление на строителни отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата, когато са в малки количества. Община Сопот е осигурила възможности на гражданите предаване на строителни отпадъци чрез разположени на територията на общината контейнери за строителни отпадъци тип „лодка“ (безвъзмездно), както и осигуряване извозването на такива отпадъци по предварителна заявка (срещу заплащане).

Преобладаващата част от строителните отпадъци имат висок потенциал за рециклиране и оползотворяване, има достъпни технологии за рециклиране, но в Р България няма достатъчен капацитет за рециклиране на строителни отпадъци. Община Сопот не е собственик/ оператор на депа и инсталации за строителни отпадъци и не предвижда изграждането на такива. Всички строителни отпадъци, събрани на територията на общината продължават да се извозват на регионалното депо. Разрешителното на общината за извършване на дейности с отпадъци обхваща транспортирането на следните строителни отпадъци, образувани и събрани на територията на Сопот:

Таблица № 11: Строителни отпадъци в обхвата на рарешителното на община Сопот

КОД НА ОТПАДЪКА	ОПИСАНИЕ
17 01 07	Смеси от бетон, тухли, керемиди, плочки и керамични изделия, различни от упоменатите в 17 01 06
17 05 04	Почва и камъни, различни от упоменатите в 17 05 03

Както на национално, така и на общинско ниво, данните за отпадъците от строителство и разрушаване от наличните източници са непълни. Това затруднява оценката на изпълнението на изискванията.

Управлението на строителните отпадъци е въпрос, който е препоръчително да се реши на ниво РСУО по най-оптималния начин за всички членове на сдружението. По проект по ОПОС 2007-2013 г. 58231-С013 (приключил през 2015 г.) община Карлово има изготвен проект за изграждане на регионално съоръжение за третиране на строителните отпадъци от разрушаването на сгради. В случай че се пристъпи към изграждане на това съоръжение, неговият капацитет следва да се съобрази с наличните актуални данни относно образувани строителни отпадъци.

1.1.4 Изводи и препоръки

В периода 2016-2020 г. изпълнението на заложените цели и изисквания на законодателството е все още частично. Необходим е задълбочен анализ и детайлно планиране на поетапното намаляване количеството на образуваните отпадъци и повишаване нивото на оползотворяване (вкл. рециклиране) и в крайна сметка значително намаляване и свеждане до минимум депонирането на битови отпадъци.

Общината следва да предприеме целенасочени действия и мерки за насърчаване на разделното събиране на масово разпространени отпадъци при източника на тяхното образуване, включително икономически стимули. Следва да се отбележим и съществената роля на оползотворяващата организация в процеса на повишаване на осведомеността и мотивиране на населението да разделя отпадъците от опаковки при източника на тяхното образуване.

Важно е общината да започне да прилага изискванията и да работи за изпълнение на целите, свързани с управление на биоразградимите отпадъци, както и изискванията за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни строителни отпадъци, както и изискванията за влагане в строителството на все повече рециклирани материали.

Препоръчва се общината да планира дейности във връзка с хранителните и текстилни отпадъци (съответно 8% и 5% от общите образувани битови отпадъци на територията на община Сопот), съгласно резултатите от националното проучване на морфлогичния състав на битовите отпадъци), независимо че към момента все още няма поставени цели/ конкретни изисквания на европейско и национално ниво. Към 05.2022 г. има сключен договор за събиране и оползотворяване на текстилни отпадъци между общината и организация за оползотворяване на този поток отпадъци.

И накрая, но не на последно място, в общината следва да се създаде система за събиране на информация за всички образувани отпадъци, независимо от източника им и лицата, които ги събират/ третират. Продължава да е в сила препоръката за въвеждане на регулярни проверки за контрол върху дейността на площадките, на които се предават отпадъци, вкл. достоверност на данните.

1.2. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ДЕЙСТВАЩОТО НАЦИОНАЛНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И НА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ/ПРОГРАМНИТЕ ДОКУМЕНТИ В КОНТЕКСТА НА ПРАВАТА И ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ОБЩИНИТЕ

1.2.1 Основни принципи и стратегически и програмни документи на национално ниво

Основен принцип за управление на отпадъците в Европейския съюз, вкл. Република България, е т. нар. **„йерархия на управление на отпадъците“**. Тя дава приоритет на предотвратяване тяхното образуване, както и тяхната повторна употреба и оползотворяване. Едва след изчерпване на изброените алтернативи се прибягва към така нареченото „крайно обезвреждане“ или изхвърляне на отпадъците на определените за тази цел депа.

Други важни принципи са **„Отговорност на производителя”** и **„Замърсителят плаща”**, които са широко застъпени при разпределението на задълженията и организиране на дейностите, свързани с отпадъци, включително:

- Схема за отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци при производството на стоки и услуги. Лицата, които генерират производствени и сходни отпадъци, следва да организизрат тяхното третиране за тяхна сметка. Това се извършва посредством организации, притежаващи разрешителни и регистрационни документи за извършване на дейности с отпадъци;

- Схема за разширена отговорност на производителя (РОП), прилагана успешно по отношение на няколко групи масово разпространени отпадъци. При тази схема, лицата, пускащи на пазара продукти, които се превръщат в масово разпространени отпадъци (МРО), са задължени да постигат количествени цели за подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на МРО;

- Схема за отговорност на домакинствата и на други лица, които генерират подобни на битовите отпадъци. Схемата се прилага за битовите отпадъци от домакинствата (с

изключение на няколко групи МРО) и за отпадъци, подобни на битовите. Задължените лица заплащат такса битови отпадъци, с приходите от която се финансира функционирането на схемата.

През последните години се поставят все по-високи изисквания за превенция на образуване на отпадъци чрез включването им в икономическия цикъл. Този **нов подход на „кръгова икономика"** преодолява противоречието между икономическия растеж и образуването на отпадъци, чрез въвеждане на нови правила за екодизайн и устойчивост на продуктите през целия им жизнен цикъл.

Основните национални стратегически документи, които определят рамката на политиката за управление на отпадъците са НПУО 2021-2028 г. и Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъци, включваща национална програма за предотвратяване на хранителните отпадъци. Важно значение имат и приетите Стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021-2027 г.

1.2.2 Анализ на националната нормативна уредба

Националната нормативна уредба в сектора включва специалния Закон за управление на отпадъците (ЗУО) и подзаконовите нормативни актове към него. Въз основа на анализа, предприет за целите на изготвяне на НПУО 2021-2028 г., може да се обобщят следните основни ангажименти на общините в сектор „отпадъци"[7]:

- Организиране на сметосъбиране и сметоизвозване на във всички населени места на територията на общините;

- Осигуряване на почистване на обществени места и общински пътища;

- Организиране и постоянно усъвършенстване на системи за разделно събиране за последващо оползотворяване на масово разпространени отпадъци;

- Участие в работата на РСУО по непрекъснато надграждане и подобряване на регионалните системи за управление на битовите отпадъци. С цел спазване изискванията на чл. 21, ал. 1 от ЗУО, кметовете на общините от регионалните сдружения трябва своевременно да предприемат действия по възлагане и извършване на прединвестиционни проучвания за изграждане на ново съоръжение/я за третиране на битовите отпадъци най-малко три години преди изчерпване обема на депото за битови отпадъци или изтичането на експлоатационния срок на инсталацията;

- Въвеждане на икономически стимули за насърчаване на разделното събиране „при източника" (например схеми от типа „плащаш колкото изхвърляш"). През 2017 г. е приет ЗИД на ЗМДТ, с който са въведени изисквания за определяне на такса за битови отпадъци. След няколко отлагания, към настоящия момент за стартова година на новия механизъм за определяне на такса-битови отпадъци е приета 1.01.2022 г.;

- Прилагане на обезпеченията по чл. 60 и отчисленията по чл. 64 от ЗУО, за намаляване на количествата на директно депонираните отпадъци и подобряване на

[7] Съгласно Указанията за разработване на програмите: „Тъй като такъв анализ е направен за целите на изготвянето на Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г., който е публично достъпен на интернет страницата на МОСВ, не е необходимо да се прави анализ на ЗУО и на всяка от наредбите към него, тъй като това изисква значително време и усилия. Достатъчно е в анализа да се посочат задълженията на общините, които в консолидиран вариант са представени в анализите в Националния план.

резултатите по рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци, както и за предотвратяване на отпадъците/ повторната им употреба;

- Използване на обезпеченията по чл. 60 и отчисленията по чл. 64 от ЗУО за акумулиране на финансови ресурси за закриване и рекултивация на депата за отпадъци след изчерпването на техния капацитет;

- Извършване на инспекции и контрол на дейностите с отпадъци.

1.2.3 Изводи и препоръки

Общината като цяло изпълнява задълженията регламентирани в чл.19* от ЗУО. Необходими са допълнителни усилия в следните направлениия:

- Подобряване на разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за хартия и картон, метали, пластмаси, стъкло и други МРО (различни от отпадъците за опаковки);

- Разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци, в т.ч. определяне местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане;

- Осигуряване на информация за обществеността относно мерките за предотвратяване образуването на отпадъци и предотвратяването на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци чрез интернет страницата на съответната община, както и по друг подходящ начин предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища и организиране на почистването им;

- Предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища и организиране на тяхното почистването.

1.3. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ПРИЛАГАНЕТО НА ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА МЕСТНО НИВО

1.3.1 Анализ на общинската нормативна рамка

А. Ниво на изпълнение на предходната общинска програма за управление на отпадъците

За периода 2016-2020 г. може да се отчете следното изпълнение на цели/ подпрограми/ мерки от предходната програма и причините за забавянето или неизпълнението на ключови мерки (ако е приложимо):

Таблица № 12: Изпълнение на предходната програма за управление на отпадъците

ЦЕЛ/ ПОДПРОГРАМА	ИЗПЪЛНЕНИЕ
Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците, чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	
Подпрограма за предотвратяване	Предизвикателство пред общината е изпълнение на мерките, свързани със:

образуването на отпадъци	- Постоянен мониторинг и предотвратяване на нерегламентираното изхвърляне на битови отпадъци/ създаване на нерегламентирани сметища; - Провеждане на информационни/ разяснителни кампании; - Изграждане/ разширяване на системата за разделно събиране на отпадъци, различни от опаковки (община Сопот все още не е изградила площадка за събиране на едрогабаритни и опасни отпадъци от домакинствата. Изпълнението на изброените групи мерки е трудно/ невъзможно в рамките на определения в предходната програма бюджет. Голяма част от мерките са най-общо формулирани и за тях не са определени целеви бюджет и възможни източници на финансиране).
Цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци	
Подпрограма за разделно събиране и изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло	Основните затруднения на общината са при изпълнение на следните мерки: - Обвързване на таксата битови отпадъци с количеството образувани смесени битви отпадъци на домакинство; - Провеждане на информационни/ разяснителни кампании; - Изграждане/ разширяване на системата за разделно събиране на отпадъци, различни от опаковки. Изпълнението на изброените групи мерки е трудно/ невъзможно в рамките на определения в предходната програма бюджет. Голяма част от мерките са най-общо формулирани и за тях не са определени целеви бюджет и възможни източници на финансиране).
Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите за биоразградимите битови отпадъци в т.ч. за биоотпадъците	В общината липсва инфраструктура за събиране и оползотворяване на биоразградими отпадъци и към 05.2022 г. не са предприети мерки за осигуряване на такава. През 2018 г. РСУО Карлово приема „децентрализиран“ подход към изпълнение на целите за ограничаване количествата на депонираните биоразградими отпадъци. Предвид възприетия подход, е необходимо община Сопот да предприеме мерки за анализиране на този поток отпадъци на нейната територия и да избере ефективно решение за оползотворяването им. Необходимо е осигуряване на инфраструктура за разделно събиране на растителни и биоразградими отпадъци (специализирани автомобили за събирането и извозването им, контейнери за събиране и съхранение), както и изграждане на съответните съоръжения. Възможно е да се анализира опита от прилагане на децентрализиран подход в други общини в Р България, напр. община Севлиево (проект по ОПОС 2014-2020 г. BG16M1OP002-2.007-0001-C02 „Прилагане на децентрализиран модел за управление на био-отпадъците в общините Севлиево, Дряново и Сухиндол,

	включително изграждане на необходимата техническа инфраструктура – система за разделно събиране и съоръжение за рециклиране на събраните био-отпадъци“).
Подпрограма за изпълнение на изискванията и целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци:	Липсва инфраструктура за третиране и оползотворяване на строителни отпадъци. Изграждането на такава не е задължително, но би подпомогнало изпълнението на изискванията за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни строителни отпадъци, както и изискванията за влагане на все повече рециклирани материали в строителството на сгради, пътища и т.н. Община Карлово има изготвен проект за изграждане на площадка за третирането на тези отпадъци, но не може да я реализира поради необходимостта от големи финансови средства. Разчита се на привличането на частни инвеститори, които да я изградят и експлоатират.
Подпрограма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на масово разпространни отпадъци	Общината има договори с две фирми, която имат разрешителни за събиране на МРО („Екопак България“ за отпадъци от опаковки и ЕАД и „Белезирев“ за други отпадъци от хартия, картон, пластмаса, стъкло, електрическо и електронно оборудване, масла и нефтопродукти, негодни за употреба гуми, излезли от употреба моторни превозни средства и др.). Независимо от полаганите усилия, общината има пропуски в набиране, систематизиране и оповестяване на следната информация по потоци МРО, вкл.: - регистри на площадки на територията на общината за за безвъзмездно/ възмездно предаване на изброените групи МРО; - списъци на лица на територията на общината с разрешителни за събиране и др. дейности с тези групи МРО; - годишни справки за количествата събрани/ третирани МРО от изброените групи.
Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда **Подпрограма за информационно осигуряване, запазване и подобряване на административния капацитет на общината по**	Общината среща затруднения при изпълнението на всички дефинирани групи мерки: - Запазване и подобряване на административния капацитет на институциите отговорни за управлението на отпадъците; - Осигуряване на достатъчно и надеждни данни за отпадъците; - Увеличаване на информацията за образуваните отпадъци и прилагане на принципа „замърсителят плаща“ (особено мярка: Определяне на образуването на „ТБО“ на база количество образуван отпадък и прилагането му така, че събраната такса да покрива всички разходи за дейността);

управление на отпадъците	Изпълнението на изброените групи мерки е трудно/ невъзможно в рамките на определения в предходната програма бюджет. Голяма част от мерките са най-общо формулирани и за тях не са определени целеви бюджет и възможни източници на финансиране).
Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор за прилагане на йерархията на управление на отпадъците	
Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците	Общината като цяло изпълнява всички дефинираните мерки. Единствените затруднения са били свързани с ограниченията във връзка с пандемията от Ковид-19.

Няма информация относно оповестяване на резултатите от изпълнението на общинската програма пред обществеността, начин и периодичност на отчитане на напредъка на изпълнението на програмните мерки. В периода на действие на предходната програма същата не е била актуализирана.

Б. Анализ на нормативната уредба на местно ниво в съответствие с чл.22 от ЗУО (общинската наредба за управление на отпадъците)

Наредба за управление на отпадъците на територията на община Сопот е приета с Решение №237, взето с поименно гласуване, с Протокол №39 от редовно заседание на Общински съвет – Сопот, проведено на 29.10.2014 г. Тя съдържа подробни разпоредби относно правата и задълженията на общинската администрация, на гражданите и юридическите лица по отношение на управление на отпадъците.

Община Сопот е въвела в общинската си наредба за управление на отпадъците изискването на ЗУО ползвателите на търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради да събират разделно получените от дейността им отпадъци от хартия и картон, стъкло, пластмаси, дърво и метали на територията на обекта и да ги предават в съответствие с изискванията на наредбата по чл. 22 ЗУО. На практика няма механизъм за прилагането и контрола на това изискване и липсва информация доколко посочените обекти го изпълняват.

Общинската Наредба за управление на отпадъците подробно регламентира задълженията на общината, жителите и лицата, които пускат на пазара, като има отделен раздел на всяка основна група МРО. Въведено е и задължение за предоставяне на кмета на общината най-малко веднъж годишно на информация за събраното ИУЕЕО на територията на общината.

В разглеждания период 2016-2020 г. са в сила и други релевантни актове, вкл.:

Наредбата за поддържане и опазване на обществения ред, околната среда, безопасността на движението, чистотата и общественото имущество на територията на община Сопот;

Наредбата за принудително изпълнение на заповеди за премахване на незаконни строежи или части от тях на територията на Община Сопот, в която не са въведени измененията от 2018 г. на ЗУО и Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали.

В. Анализ на наредбата по чл. 9 от Закона за местните данъци и такси

Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услугите в община Сопот е приета с Решение №176, взето с Протокол No28 от 19.12.2013 г. В периода на изпълнение на предходната програма, наредбата е изменяна и допълвана ежегодно. Изменението, прието с Решение №192, взето с Протокол №32 от 19.12.2017 г. определя начина на формиране на такса битови отпадъци въз основа на необходимите разходи за всяка от услугите по чл. 62 от ЗМДТ (събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране; третиране на битовите отпадъци в съоръжения и инсталации; поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината).

Член 16, ал. 1 от наредбата въвежда разпоредбата на чл.67, ал.4, ЗМДТ, съгласно която количеството битови отпадъци е водеща основа за определяне на размера на таксата за битови отпадъци. Същевременно, когато за всеки отделен имот не може да се установи количеството на битовите отпадъци, таксата се определя пропорционално върху основа, определена от Общинския съвет. Необходимо е регламентиране и поетапно въвеждане на т. нар. система „плащаш колкото изхвърляш".

Г. Анализ на други местни наредби, които имат отношение (пряко или косвено) към управление на отпадъците

В Наредбата за принудително изпълнение на заповеди за премахване на незаконни строежи или части от тях на територията на Община Сопот следва да се въведат последните изменения от 2018 г. на ЗУО и Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали.

Приета е нова Наредба за опазване на обществения ред в Община Сопот (Решение №344, взето с поименно гласуване, с протокол №55 от редовно заседание на ОбС - Сопот, проведено на 19.06.2019 г. и частично изменена с Решение №350, взето с поименно гласуване, с протокол №56 от редовно заседание на ОбС - Сопот, проведено на 10.07.2019 г.) В Наредбата има обособен Раздел IV „Опазване и поддържане на околната среда на територията на община Сопот", който определя и задължения на гражданите, етажните собствености, бизнеса и обществените организации за поддържане на естетичен вид на населените места.

1.3.2 Основни изводи и препоръки

Община Сопот е обезпечена с нормативни и програмни документи на общинско ниво, които са актуални от гледна точка на действащите нормативни документи на национално ниво. Основното предизвикателство пред общината е липсата на регламентация относно начина на определяне на такса битови отпадъци въз основа на количеството образувани отпадъци. Препоръчва се извършване на документален анализ и експертиментално прилагане в малък мащаб, с цел определяне на най-справедлив и подходящ за общината модел за формиране на таксите. Основните параметри на избрания

модел следва да залегнат в Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услугите в община Сопот.

Също така, в Наредбата за принудително изпълнение на заповеди за премахване на незаконни строежи или части от тях на територията на Община Сопот, следва да се въведат последните изменения на ЗУО и Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали.

В изпълнение на задълженията на кмета на общината по чл.19 от ЗУО:

- Общината има разрешително за транспортиране на смесени битови отпадъци и самостоятелно извършва дейностите по събиране и извозване на събраните отпадъци до площадката на регионалното депо.

- Общината е сключила договор с „Екопак България“ АД за оползотворяване на отпадъци от опаковки;

- Общината е сключила договор с „Белезирев“, ЕИК: 115783655 (регистрирана площадка за събиране и действащо разрешително за транспортиране на МРО № 09-РД-00000287-01/17.12.2013 г.).

Заложените цели в предходната общинска програма за управление на отпадъците са изпълнени частично. Затрудненията произтичат основно от факта, че голяма част от мерките са най-общо формулирани и за тях не са определени целеви бюджет и възможни източници на финансиране).

1.4. АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТТА НА РЕГИОНАЛНО СДРУЖЕНИЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

1.4.1 Анализ на дейността на РСУО

Общината участва в Регионално сдружение за управление на отпадъците (РСУО) Карлово. Към настоящия момент РСУО Карлово обхваща общините Карлово, Калояново, Хисаря и Сопот. През 2017 г. е взето решение за изключване от регионалната система на община Брезово.

В периода 2016-2020 г. община Сопот участва в работата на РСУО Карлово. Общото събрание на РСУО Карлово е разглеждало основно въпроси, свързани със следните направления, определени в чл. 26, ал. 1 от ЗУО[8]:

- **точка 4: определяне на отделните съоръжения за третиране на отпадъци, структурата и развитието на регионалната система за управление на отпадъци.**

Регионалната система включва регионално депо Карлово. На 26.04.2021 г. общото събрание на РСУО взима решение за използване на част от натрупаните средства от отчисленията по чл. 64 от ЗУО за изготвяне на проект за усвояване на пространството между първа и трета клетка на регионалното депо. Дадено е и съгласие общините – членове на регионалното сдружение да разходват натрупаните средства от отчисленията по чл. 64 от ЗУО съгласно изискванията на Наредба № 7 от 19.12.203 г. за реда и начина за изчисляване и определяне на размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци. Взето е и решение за актуализиране на размера на обезпеченията по чл. 60 от ЗУО.

[8] Решения на Общото събрание на РСУО Карлово (https://www.karlovo.bg/section-62-content.html)

Регионалната система разполага и със сепарираща инсталация, разположена до площадката на регионалното депо, гр. Карлово, собственост на община Карлово. Организацията на дейността се осъществява чрез сключване на договори с различни фирми и организации по оползотворяване за предаване на различните отпадъци, които могат да бъдат оползотворени и/или рециклирани. През 2016 г. са сключени договори между община Карлово и останалите общини за сепариране на смесени отпадъци от съществуващата инсталация. При разработване на Националната програма за управление на отпадъците (НПУО) 2021-2028 г. РСУО Карлово не е включена в списъка от Приложение 7 за изграждане на инсталации за предварително третиране, предвид съществуващата инсталация. Освен това следва да се има предвид, че през текущия програмен период Европейската комисия не насърчава по-нататъшното финансиране на такива инсталации, тъй като фокусът е най-вече върху изграждане и усъвършенстване на системите за разделно събиране на отпадъци при източника на тяхното образуване.

По проект по ОПОС 2007-2013 г. № 58231-С013 (приключил през 2015 г.) община Карлово има изготвен проект за изграждане на регионално съоръжение за третиране на строителните отпадъци от разрушаването на сгради. Инсталацията не е изградена до момента поради липса на финансови средства.

През 2016 г. общото събрание на РСУО Карлово взима решение за подаване проекти на общините в рамките на РСУО по конкурентна процедура по ОПОС за изграждане на компостиращи инсталации. Конкурентната процедура завърши без нито един одобрен проект и впоследствие е преобявена на принципа на директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. В тази връзка през 2018 г. е взето решение за повторно кандидатстване по ОПОС 2014-2020 г. от община Карлово, в резултат на което са одобрени два проекта:

- Проект BG16M1OP002-2.005-0001-C04 „Проектиране и изграждане на компостираща инсталация за разделно събрани зелени и/или биоразградими отпадъци, вкл. осигуряване на необходимото оборудване и на съоръжения и техника за разделно събиране на зелени и биоразградими отпадъци" за нуждите на Община Карлово". Към 05.2022 г. проектът е на финален етап от своето изпълнение. Изградена е и предстои пускане в експлоатация на компостираща инсталация за разделно събрани зелени и/или биоразградими отпадъци с капацитет 6500 т/г на площ 20000 м2 в м. Стара река, гр. Карлово. С решение на РИОСВ Пловдив № 09-РД 855-00/ 02.02.2022 г. община Карлово е регистрирана да извършва съответните дейности по третиране на отпадъци на площадката. Към момента е предвидено инсталацията да обслужва единствено населението на община Карлово, като са доставени и необходимите специализирани автомобили и контейнери.

- Проект BG16M1OP002-2.005-0017 „Проектиране и изграждане на компостиращи инсталации за разделно събрани зелени и/или биоразградими отпадъци, вкл. осигуряване на необходимото оборудване и на съоръжения и техника за разделно събиране на зелени и биоразградими отпадъци за нуждите на Община Хисаря". Към 05.2022 г. проектът е на финален етап от своето изпълнение.

Останалите общини в региона не са предприели действия във връзка с постигане на целите относно биоразградими битови отпадъци.

- точка 8: определяне на реда и начините за събиране и разпределение на дължимата цена от потребителите на системата (общините - членове на регионалното сдружение);

- точка 6: разпределението на задълженията между отделните общини за изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1.

На 11.05.2016 г. общото събрание на регионалното сдружение е взело решение *„всяка от общините – членове на сдружението да осигури самостоятелно изпълнението на целите по чл. 31, ал. 1, т. 2 на ЗУО“*. Това решение не съответства напълно на законодателните изисквания, в т.ч.:

- На практика решението не определя разпределението на задълженията между отделните общини за изпълнение на целите (което се изисква от чл. 26, ал. 1 на ЗУО);

- Решението не обхваща двете цели по чл. 31, ал. 1 (съгласно действащата тогава разпоредба на ЗУО), а само целта по т. 2, свързана с ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35% от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г.;

На 10.11.2017 г. общото събрание на регионалното сдружение взима решение относно разпределение на задълженията между отделните общини по отношение на двете цели по чл. 31, ал. 1, т. 1 и т. 2 (съгласно действащата тогава разпоредба на ЗУО). Решението е взет въз основа на изготвен Анализ на необходимостта от изграждането на допълнителната инфраструктура както на ниво община, така и на ниво регион и Анализ за ефективност на централизиран или децентрализиран подход за изграждане на инфраструктурата за управление на отпадъците. Решава се да се обособят три площадки за компостиращи инсталации, Карлово, Хисаря и Калояново, обслужваща територията на съответните общини.

На 20.04.2018 г. общото събрание на регионалното сдружение прегласува разпределение на целите, въз основа на актуализираните анализи.

Следва да се анализира ефективността на децентрализирания подход, предвид незадоволителните резултати от изпълнението на поставените цели. При предстоящото разпределяне на задълженията във връзка с изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и рециклиране на битови отпадъци (чл. 31, ал. 1, т. 3-6), в сила от 05.03.2021, е важно да вземат предвид всички възможности за прилагане на регионалния принцип за управление на отпадъците, вкл. съвместно изпълнение на целите и централизирани решения.

Общото събрание на РСУО Карлово не е взимало решения във връзка със следните съществени направления, определени в чл. 26, ал. 1 от ЗУО: приемане на инвестиционна програма за развитието на регионалната система за управление на отпадъците; осъществяване на контрола на експлоатацията на регионалната система за управление на отпадъците и дейността на избрания оператор/и.

1.4.2 Основни изводи и препоръки

Общото събрание на регионалното сдружение е взело решение относно разпределение на задълженията между отделните общини по отношение на двете цели по чл. 31, ал. 1, т. 1 и т. 2 (съгласно действащата тогава разпоредба на ЗУО), въз основа на изготвен анализ анализ на необходимостта от изграждането на допълнителната инфраструктура както на ниво община, така и на ниво регион за ефективност на централизиран или децентрализиран подход за изграждане на инфраструктурата за управление на отпадъците, като за биоразградимите отпадъци е избран децентрализиран подход.

Следва да се анализира ефективността на определения подход, предвид незадоволителните резултати от изпълнението на поставените цели. При предстоящото разпределяне на задълженията във връзка с изпълнение на целите за подготовка за

повторна употреба и рециклиране на битови отпадъци (чл. 31, ал. 1, т. 3-6), в сила от 05.03.2021, следва да вземат предвид всички възможности за прилагане на регионалния принцип за управление на отпадъците, вкл. съвместно изпълнение на целите чрез централизирани решения.

За следващия програмен период се препоръчва разработване на регионална програма за управление на отпадъците, която да обхваща цялата регионална система. По този начин ще се постигне по-добра координация и ще се избегнат паралелните усилия на общините за извършване на анализ на общата инфраструктурата и техническите възможности за третиране на отпадъците.

1.5. АНАЛИЗ НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ, В Т.Ч. ПРИЛАГАНЕ НА КОНТРОЛНИТЕ ФУНКЦИИ СЪГЛАСНО НАЦИОНАЛНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И МЕСТНИТЕ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ

1.5.1 Функции за управление на отпадъците

Предмет на анализа е оценка на функциите на общината за управление на отпадъците (с акцент върху контролните функции) и тяхното съответствие на правомощията на кмета на общината. Правата и задълженията на кмета на общината във връзка с планиране, организиране и контрол върху дейностите по управление на отпадъците на територията на общината са определени в Глава втора от общинската Наредба по чл. 22 от ЗУО, както следва:

1. осигурява условия, при които всеки притежател на битови отпадъци да се обслужва от лица, на които е предоставено право да извършват дейности по тяхното събиране, транспортиране, оползотворяване и/или обезвреждане;

2. осигурява съдове за събиране на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;

3. организира събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им;

4. организира дейностите по почистването на улични платна, площади, алеи, парковите и други територии от населените места, предназначени за обществено ползване;

5. отговаря за избора на площадка, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждане на битови отпадъци.

6. организира събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на Община Сопот;

7. организира въвеждането на разделно събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло;

8. организира дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите по оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци;

9. организира разделното събиране на опасните битови отпадъци извън обхвата на наредбите по чл. 13, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците /ЗУО/ и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане;

10. организира въвеждането на разделно събиране и съхраняване на битови биоразградими отпадъци, в т.ч. определяне местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане;

11. организира почистването от отпадъци на общинските пътища в съответствие с чл. 12 от ЗУО, а именно: почистване от отпадъци на пътя, земното платно, пътните съоръжения, обслужващите зони, крайпътните обслужващи комплекси и опорните пунктове за поддържане по смисъла на § 1, т. 1 – 3, 6, 9 и 10 от допълнителните разпоредби на Закона за пътищата и осигуряване на съдове за събиране на отпадъците и транспортирането им до съоръжения за тяхното третиране;

12. организира осигуряване на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и др. във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места;

13. организира провеждането на мероприятия за почистване и хигиенизиране на населените места с широко обществено участие;

14. поддържа регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на общината;

15. предотвратява изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища и организира почистването им;

16. осигурява информация на обществеността по т. 1 – 15 чрез интернет страницата на Община Сопот или друг подходящ начин.

Така изброените правомощия и задължения на кмета на общината са обезпечени чрез функциите на административните звена в общинската администрация. Разпределението на функциите в общинската администрация е ясно и няма припокриване на функции както в хоризонтален, така и във вертикален аспект.

Аналитичният преглед на основните и на спомагателните функции е извършен в следните направления:

Таблица №.13: Аналитичен преглед на функциите на общината във връзка с управление на битовите отпадъци

Функционално направление	Основни и спомагателни функции
Общинска политика за отпадъците - изготвяне на планови и нормативни документи в областта на управлението на отпадъците	Кметът на общината внася за одобрение от Общински съвет Сопот проктите на нормативни актове, планови документи, както и отчети по изпълнението им (вкл. програмата за управление на отпадъците). Разработването на нормативни актове, планови документи във връзка с битовите отпадъци и отчети от изпълнението им се координира от дирекция „Специализирана администрация“ (еколог).

	Проектите на нормативните актове се разработват основно от дирекция „Обща администрация“ (юрист и финансист). Поради оперативната ангажираност на вътрешните служители, разработването се подпомага от външни изпълнители (обичайна практика в администрацията).
Дейности, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на отпадъци	Водеща роля на дирекция „Специализирана администрация“ (еколог) при експертното и оперативно подпомагане участието на общината в РСУО; наблюдението и отчитането по изпълнявани разрешителни и договори във връзка с управление на отпадъците; събиране на изискуемата информация от задължените лица и поддържане на необходимите регистри и справки, осъществяване на контакт с граждани и фирми. Дирекция „Обща администрация“ (юрист) има водеща роля при подготовката на заявления, проектодоговори и др. документи, разработването на които изисква специфична правна експертиза.
Финансово обезпечаване - разработване на годишни план-сметки, определяне на годишните такси за свързаните с отпадъци услуги и други финансови документи.	Дирекция „Обща администрация“ (финансист) има водеща роля при разработване на годишни план-сметки, определяне на годишните такси за свързаните с отпадъци услуги и др. финансови документи.
Дейности по наблюдение и контрол - извършване на контрол и инспекции, в т.ч. превантивен, текущ и последващ контрол, и координация с други органи, налагане на санкции	Отдел „Чистота“ към дирекция „Обща администрация“ (15 души) извършва текущо наблюдение и контрол на всички дейности във връзка с отпадъци на територията на общината, както и проверки по сигнали и жалби на граждани, свързани с управление на отпадъците. Въз основа на осъществения контрол кметът налага предвидените за съответните нарушения санкции. През последните години длъжностните лица, на които са възложени контролни функции (4 броя контрольори) са наложили общо 18 на брой актове (2016 г. – 2 бр.; 2019 г. – 3 бр., 2020 г. – 1 бр. и 2021 г. – 12 бр.).
Дейности за информиране и привличане на обществеността - обществени консултации и привличане на обществеността, информационно-разяснителни дейности и кампании.	Водеща роля има дирекция „Специализирана администрация“ (еколог). Могат да участват различни експерти от дирекция „Обща администрация“ (юрист и финансист).

1.5.2 Състояние на човешките ресурси с възложени функции за отпадъци

Както е описано по-горе, функции във връзка с управление на отпадъците имат следните служители:

- Еколог от дирекция „Специализирана администрация“ („Природни ресурси, екология и земеделие“);

- Юрист от дирекция „Обща администрация“;

- Финансист от дирекция „Обща администрация“;

- Директори на двете дирекции (възлагане/съгласуване/ одобрение на задачи);

- 15 служители от отдел „Чистота“ към дирекция „Обща администрация“.

Всички отговорни експерти притежават нужната квалификация и познания за изпълнение на възложените функции. Следва да се обмисли възможността за определяне (назначаване) на служител, който да се занимава основно с управление на отпадъците. Преодолян е констатираният в предходната програма недостиг на контрольори по чистотата (към момента те са 4 на брой).

Всички експерти разполагат с необходимите кабинети и компютърно оборудване за изпълнение на задълженията си.

Продължава да е в сила констатираната в предходната програма липса на специализирани обучения (обмяна на опит) за експертите, отговорни за управлението на отпадъците. Необходимо е да бъдат отделяни средства за тази цел, предвид динамично изменяното приложимо законодателство, въз основа на което възникват и много нови задължения.

1.5.3 Изводи и препоръки

Функциите на общината покриват повечето правомощия на кмета във връзка с управление на отпадъците. На настоящия етап не са възложени функции относно биоразградимите и биоотпадъците, тъй като общината все още не е въвела система за разделно събиране и оползотворяване на този вид отпадъци.

Предвид мащаба на общината (две населени места; население под 10 000 души), човешкият ресурс като цяло е достатъчен за осъществяване на дейността по управлението на отпадъците. Необходимо е и подобряване на политиката за стимулиране развитието на експертите, вкл. предвиждане на средства за специализирано обучение.

Наличната информационно-техническа база е надеждна и организирана. Основното предизвикателство продължава да бъде материално-техническото обезпечаване на контролните дейности.

Основните препоръки за оптимизиране на функциите, организационната структура и професионалния капацитет на служителите за подобряване на управлението на отпадъците, са следните:

- Организиране на периодични обучения на отговорните служители за повишаване на професионалната им квалификация;

- Подобряване на материална база за изпълнение на контролни дейности;

- Оптимално използване на автомобилния парк на администрацията за целите на контролните функции на експерти.

1.6. АНАЛИЗ И ИНФОРМАЦИЯ ЗА ЗАМЪРСЕНИ В МИНАЛОТО ПЛОЩАДКИ ЗА ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЦИ И ОСЪЩЕСТВЕНИ МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ

1.6.1 Описание на общинските депа в обхвата на анализа

Община Сопот използва регионалното депо за неопасни отпадъци на територията на гр. Карлово, ЕКАТТЕ: 36498, Местност: Стара Река. Площадката отстои на 3 км. южно от гр. Карлово, в посока – гр. Баня, върху незаливаема тераса на р. Стара река.

Депото представлява комплекс от геотехнически съоръжения, включващ подходен път, стопански двор, в който са построени административно-стопанска сграда, КПП и автокантар (50т.), складове, дезинфекционен трап, навес-гараж, каломаслоуловител, пет броя клетки с дренажна система за инфилтрат, два броя ретензионни басейни, охранителен канал, газоотвеждаща система, три броя мониторингови кладенци за подземни води и ограда.

На депото се извършват дейности по обезвреждане чрез депониране, обозначени с код D5 (специално проектирани депа) на битови и производствени отпадъци, съвместими с типа и условията за експлоатация на съоръжението.

Отговорността за закриване, рекултивация и мониторинг на клетките със запълнен капацитет има собственикът на депото община Карлово. Всички общини в РСУО, които използват регионалното депо, отговарят финансово до рамера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци.

Други площадки за обезвреждане на отпадъци/ нерегламентирани сметища

Като цяло в общината липсва подробна информация относно стари замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъци и осъществени мерки за тяхното възстановяване. Не е наличен регистър на депата за отпадъци, в т. ч. закрити и рекултивирани и няма подробна информация относно предприети проучвания/ изготвени проекти за закриване рекултивация/ извършена рекултивация и последващ мониторинг на такива депа.

Съгласно стратегически и програмни документи за предходни периоди, в миналото е имало седем замърсени „регламентирани и нерегламентирани сметища“ с обща площ 94 д-ка, като най-голямото от тях, използвано дълги години за депониране на битовите отпадъци на населението на гр. Сопот и с. Анево, както и неопасните производствени отпадъци на "ВМЗ" ЕАД, на практика попада извън територията на общината[9].

В актуалния Общ устройствен план на община Сопот от 2019 г. отново се възпроизвежда формулировката „регламентирани и нерегламентирани сметища“ („Наличните на територията на община Сопот регламентирани и нерегламентирани сметища крият рискове за качеството на почвения слой. Поради характера на компонентите на почвите замърсителите от отпадъчните води от сметищата се акумулират в тях и носят рискове от нарушаване на екологичното равновесие в повърхностните, а понякога и в по - дълбоките почвени слоеве“).

Същевременно в предходните Програма за опазване на околната среда и Програма за управление на отпадъците липсва конкретен анализ по темата. Предвид наличната информация на общинско и национално ниво относно подлежащи на закриване/ закрити

[9] План за развитие на община Сопот

общински депа, които не отговарят на нормативните изисквания, може да направи извод, че на територията на община Сопот има едно закрито общинско депо за битови отпадъци, което не отговаря на нормативните изисквания (гр. Сопот, местност „Под селото“, плот № 00304), чиято експлоатация е прекратена със Заповед № РД-151/ 16.07.2009 г.

Що се отнася до **нерегламентираните сметища**, липсва подробна информация относно техния брой, площ, приблизителни количества и видове отпадъци, динамика на образуване и почистване. Въз основа на последните извършени огледи за наличие на нерегламентирани замърсявания (включително и на речните легла и прилежащите им територии), попадащи в землището на община Сопот, е налична следната актуална информация за замърсени терени (основно със строителни отпадъци, отпадъци от ИУМПС, ИУЕЕО, пластмаси):

- местност „Кучук кория“ (по бреговете на р. Манастирска, до ж.п. линия);
- местност „Бозалан“ по бреговете на р. Манастирска, в дере в местност „Ивица“;
- района на ж.к. Сарая (в близост до устието на р. Леевица;)
- борова гора над яз. „Сопот-2“
- дере между мотописта и местност „Аса тепе“.

Ежегодно в план-сметките за сметосъбиране и сметоизвозване, община Сопот заделя средства за почистване на образувани замърсявания. Всяка година общината извършва почистване на локални замърсявания (през 2020 г. са извозени и депонирани 35 т., а през 2021 г. – 42 т. нерегламентирано изхвърлени отпадъци).

В общината са назначени 4 броя контрольори по чистотата, които осъществяват ежедневен контрол за поддържане на чистота в града и предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за целта места. На нарушителите се съставят констативни протоколи с предписания за почистване и/или актове за установяване на административно нарушение. През последните години длъжностните лица, на които са възложени контролни функции са наложили общо 18 на брой актове (2016 г. – 2 бр.; 2019 г. – 3 бр., 2020 г. – 1 бр. и 2021 г. – 12 бр.).

Община Сопот инициира разяснителни кампании на местно ниво, свързани с предотвратяване образуването на замърсявания. Общината се включва активно и в национални инициативи, напр. „Да изчистим България за един ден“, които в последните години такива не са провеждани поради ограниченията, наложени във връзка с пандемията от Ковид-19.

Важно е да се отбележи, че от повече от десет години общината предоставя услуга по събиране на строителни отпадъци от ремонтни дейности от домакинствата в количество до 1 куб.м. Услугата е във връзка с изискване на ЗУО и цели улесняване на гражданите и предотвратяване на изхвърляне на този отпадъчен поток в контейнерите за битови отпадъци, както и на нерегламентирани места. Заявките се подават през седмицата, а самото извозване на отпадъците се извършва през последния работен ден от седмицата.

1.6.2 Изводи и препоръки

Общината следва да продължи да изпълнява определените в предходната програма превантивни мерки за предотвратяване и намаляване на риска от нерегламентирани замърсявания, вкл.:

- Идентифициране и описване на всички ключови места, където е възможно образуването на локални замърсявания;

- Поддържане на достатъчен брой контейнери;

- Ограничаване достъпа на автомобили до крайпътни дерета и места, там където е възможно, с цел да не се изхвърлят отпадъци с автомобили, каруци, камиони и др.;

- Подобряване на културата на населението, чрез разработване и прилагане на различни мерки, кампании, програми;

- Поддържане броя на длъжностните лица, на които са възложени контролни функции и правомощия за съставяне на актове за административни нарушения;

- Поддържане на поставените предупредителни знаци за забрана за изхвърляне на отпадъци на определени места;

- Ежегодно актуализиране и допълване на системите за организирано сметосъбиране и разделно събиране;

- Уведомяване на населението за начина и местата за изхвърляне на различните видове отпадъци.

1.7. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ВЪВЕДЕНИТЕ СХЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ПРИНЦИПА НА „ОТГОВОРНОСТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛЯ" И „ЗАМЪРСИТЕЛЯТ ПЛАЩА"

1.7.1 Изясняване на същността на принципите „Замърсителят плаща" и "Разширена отговорност на производителя" и приложението им в общината

Принципът „Замърсителят плаща" заложен в Договора за функционирането на Европейския съюз (чл. 191) се прилага в община Сопот за битовите отпадъци от домакинствата (с изключение на няколко групи МРО) и за отпадъци, подобни на битовите. Задължените лица заплащат такса битови отпадъци, с приходите от която се финансира функционирането на схемата.

Принципът „Разширена отговорност на производителя" се прилага успешно по отношение на няколко групи МРО. При тази схема, лицата, пускащи на пазара продукти, които се превръщат в МРО, са задължени да постигат количествени цели за подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на МРО. Съгласно регистъра на ИАОС[10], на територията на община Сопот това са основно лица, които пускат на пазара гуми.

1.7.2 Схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци

Потоците отпадъци на територията на община Сопот, за които се прилага схемата за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци, са както следва:

- Отпадъците от опаковки (хартия, метал, пластмаса и стъкло), съгласно сключен договор с „Екопак България" АД за оползотворяване на отпадъци от опаковки;

[10] Данни от ИАОС, Публични регистри и справки (http://eea.government.bg/bg/nsmos/waste/registri-spravki)

- Отпадъците от хартия, метал, пластмаса и стъкло (без отпадъци от опаковки) и други МРО (ЕЕО, батерии и акумулатори, масла и нефтопродукти, негодни за употреба гуми, ИУМПС), съгласно сключен договор с „Белезирев“, ЕИК: 115783655 (разрешително за транспортиране на МРО № 09-РД-00000287-01/17.12.2013 г.) на площадка с местонахождение: гр. Сопот, обл. Пловдив, общ. Сопот, местност "Малкия друм", ПИ № 68080.131.046, ПИ № 68080.131.47, ПИ № 68080.131.48 по КК на гр. Сопот, обща площ: 3347 кв. м.;

- Строителни отпадъци от ремонтни дейности и от разрушаване на сгради, образувани от домакинствата и други обекти в малки количества (съгласно разрешително на общината № 09-РД-00000549-05/19.08.2021 транспортирани до площадката на регионалното депо);

- Биоразградими отпадъци и биоотпадъци (към момента общината не е осигурила разделно събиране на този поток отпадъци, но има готовност за тяхното транспортиране съгласно разрешително № 09-РД-00000549-05/19.08.2021);

- Едрогабаритни отпадъци (Община Сопот все още не е изградила площадка за събиране на едрогабаритни отпадъци от домакинствата (заложено в предходната програма);

- Опасни отпадъци от бита и от ремонтна дейност на домакинствата и др.отпадъци, съгласно описания по-горе договор с фирма „Белезирев“.

Преди разглеждания период 2016-2020 г. разрешителни за извършване на дейности с отпадъци са били издадени на седем фирми, регистрирани в община Сопот (впоследствие изтекли и не подновени))[11]:

ВАЗОВСКИ МАШИНОСТРОИТЕЛНИ ЗАВОДИ, ЕИК: 129007111 (№ 09-ДО-00000003-03/21.06.2005 г.)

КОМФОРТ - 2000, ЕИК: 040110013 (№ 09-ДО-00000430-00/16.06.2006 г.)

МИНЧЕВ - АВТО, ЕИК: 115098866(№ 09-ДО-00000466-00/30.10.2006 г.)

РУФОВ - ДИМИТЪР НИКОЛОВ, ЕИК: 115830070(№ 09-ДО-00000878-00/09.10.2009 г.)

АУТО - МАТЕВ, ЕИК: 200049825 (№ 09-ДО-00000898-00/30.11.2009 г.)

СЛАВИ 80 - НЕДКА КИСЕЛЯРСКА, ЕИК: 115864674 (№ 09-ДО-00000930-00/08.02.2010 г.)

ЯКИМО ПЕТРОЛ, ЕИК: 200757272 (№ 09-ДО-00000959-00/10.05.2010 г.)

В рамките на разглеждания период 2016-2020 г. разрешителни за извършване на дейности с отпадъци са издадени на три фирми, регистрирани в община Сопот:

ТРАНС МЕТАЛ СТРОЙ, ЕИК: 205478180 (№ 09-РД-00000677-00/06.08.2019г.);

ДОНАРЕКС, ЕИК: 115924609 (09-ДО-00000598-07/30.09.2019г.; 09-РД-03000083-04/ 28.08.2020г.);

БАКАЛОВИ ТРАНС, ЕИК: 115759367(№ 09-РД-00000712-04/03.06.2020г.).

В периода 2016-2020 г. няма лица, регистрирани на територията на общината, които пускат на пазара батерии и акумулатори, електрическо и електронно оборудване, минерални или синтетични масла и полимерни торбички. Единствените МРО, събирани

[11] Данни от ИАОС, Публични регистри и справки (http://eea.government.bg/bg/nsmos/waste/registri-spravki)

чрез схемата „разширена отговорност на производителя“ са гуми. В разглеждания период фирмите с действащи разрешителни са между шест и десет на брой, както следва:

1440/18.03.2013 - ЕТ АНКО - ХРИСТО КУКОВ, ЕИК: 115198425

1457/18.03.2013 - ЕТ БОЛЕРО - ЯНКО БЕЛОВ, ЕИК: 825010939

1458/18.03.2013 - ЕТ АТАНАС ВАНГЕЛОВ НИКОЛОВ, ЕИК: 825023737

1460/18.03.2013 - ЕТ ОНАСИС - ГЕОРГИ БЕЛОВ, ЕИК: 825091784

1433/18.03.2013 - ТАЙРОН ИМПОРТ ЕКСПОРТ ООД, ЕИК: 115762107

1441/18.03.2013 - МОЛАРИ ЕООД, ЕИК: 200036201

1447/18.03.2013 - ЕТ МЕРЦ - ДИМИТЪР АТАНАСОВ, ЕИК: 115168898

1456/18.03.2013 - ЕТ МОЛАРОВ - ПАНАЙОТ КОСТОВ, ЕИК: 115122032

1462/18.03.2013 - ЕТ ЯНКО КОСТОВ, ЕИК: 115123077

1678/26.03.2013 - ДИМИТЪР ДИМОВ ЧОЛАКОВ ЕООД, ЕИК: 200574400

През разглеждания период има една фирма, регистрирана на територията на общината, извършваща дейности като търговец и/или брокер ДОНАРЕКС, ЕИК: 115924609 (разрешително № 948/12.07.2018 г.). Няма предходни (изтекли) разрешителни.

През разглеждания период има две действащи площадки за дейности с отпадъци от ОЧЦМ, ИУЕЕО, ИУМПС и НУБА:

БЕЛЕЗИРЕВ, ЕИК: 115783655 (разрешително № 09-РД-00000287-01/17.12.2013 г.)

ТРАНС МЕТАЛ СТРОЙ, ЕИК: 205478180 (разрешително № 09-РД-00000677-00/06.08.2019 г.)

Няма предходни (изтекли) разрешителни.

През разглеждания период няма производителите на отпадъци, които са престанали да бъдат отпадъци в случаите по чл. 5, ал. 2, от ЗУО и съгласно актовете на Европейската комисия, приети в съответствие с чл. 6, параграф 2 от Директива 2008/98/ЕО. Няма и лица, при чиито производствен процес дадено вещество или предмет се определя като страничен продукт.

1.7.3 Изводи и препоръки

Общината осигурява базовите елементи на системата за събиране, транспортиране и последващо третиране в инсталации и съоръжения на битовите отпадъци. Необходимо е да се положат усилия за определени потоци отпадъци, основно биоразградимите отпадъци, като на първо място се насърчи разделното събиране при източника на образуването им.

Следва да се създаде механизъм за изпълнение изискването на общинската наредба ползвателите на търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради да събират разделно получените от дейността им отпадъци от хартия и картон, стъкло, пластмаси, дърво и метали на територията на обекта и да ги предават в съответствие с изискванията на наредбата по чл. 22 ЗУО.

Следва регулярно да се събират данни относно количествата на всички потоци отпдъци, образувани на територията на община Сопот.

Необходимо е и да се засили контрола по изпълнението на изискванията на общинската наредба за управление на отпадъците, вкл. върху лицата, които имат задължения по схемата за „разширена отговорност на производителя“. Събираната информация следва да се оповестява на уебстраницата на общината, вкл.:

- регистри на площадки на територията на общината за за безвъзмездно/ възмездно предаване на всеки поток МРО;

- списъци на лица на територията на общината с разрешителни за събиране и др. дейности за всеки поток МРО;

- годишни справки за количествата събрани/ третирани отпадъци за всеки поток МРО.

1.8. АНАЛИЗ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Предмет на анализа е инфраструктурата за управление на битовите отпадъци и на утайките от ГПСОВ, тъй като управлението на тези потоци отпадъци са от компетенциите на общините. Включен е и анализ на инфраструктурата за третиране на отпадъци от строителство и разрушаване (ОСР), тъй като управлението макар и на малка част от този поток отпадъци – от ремонтна дейност на домакинствата - е също от компетенциите на местните власти, а от друга страна, общината като възложител на строителни дейности и на дейности по разрушаване на сгради е също генератор на ОСР.

При осъществяването на анализа на инфраструктурата са взети предвид анализите на отпадъците и прогнозите за отпадъците и е направена съпоставка на капацитета на съответната инфраструктура и прогнозата за количествата отпадъци по видове.

При анализа на обезпечеността с необходимата инфраструктура за битови отпадъци и препоръките за мерки, които трябва да се предприемат в бъдеще относно инфраструктурата, е взето предвид нормативното изискване, че кметовете на общини трябва да предприемат действия за осигуряване на необходимата инфраструктура най-малко три години преди изтичане на експлоатационния период на съответното депо, клетка на депо или инсталация.

1.8.1. Инфраструктура за битови отпадъци

Анализът на инфраструктурата за управление на битовите отпадъци е направен относно двата основни компонента на инфраструктурата:

- Площадки, съоръжения и инсталации за третиране на битовите отпадъци;

- Съдове и техника за събиране и транспортиране на битовите отпадъци

Описано е развитието на инфраструктурата за третиране на битовите отпадъци, както и основните технически характеристики и капацитет на инфраструктурата за третиране на битови отпадъци.

Депо/депа за депониране на битовите отпадъци

Община Сопот използва регионалното депо за неопасни отпадъци на територията гр. Карлово, ЕКАТТЕ: 36498, Местност: Стара Река. Площадката отстои на 3 км. южно от гр. Карлово, в посока – гр. Баня, върху незаливаема тераса на р. Стара река.

Депото представлява комплекс от геотехнически съоръжения, включващ подходен път, стопански двор, в който са построени административно-стопанска сграда, КПП и автокантар (50т.), складове, дезинфекционен трап, навес-гараж, каломаслоуловител, броя клетки с дренажна система за инфилтрат, два броя ретензионни басейни, охранителен канал, газоотвеждаща система, три броя мониторингови кладенци за подземни води и ограда.

На депото се извършват дейности по обезвреждане чрез депониране, обозначени с код D5 (специално проектирани депа) на битови и производствени отпадъци, съвместими с типа и условията за експлоатация на съоръжението.

Депото е регионално и се ползва от всички общини, които членуват в РСУО. В рамките на разглеждания период РСУО Карлово обхваща общините Карлово, Калояново, Хисаря, Сопот и Брезово, като през 2017 г. е взето решение за изключване от регионалната система на община Брезово.

Депото е изградено по европейски проект и функционира от 2008 г. (КР № 347 – Н0/2008 г.). Проектният и свободен капацитет на всички изградени клетки са представени на Таблица № 14 по-долу:

Таблица № 14: Капацитет на Регионално депо за неопасни отпадъци на Община Карлово

Инсталация (позиция на дейността по Приложение № 4 от ЗООС – т.5.4.)	Капацитет [t/24h]		Свободен капацитет в капацитет в края на 2019 г.	
	КР	2015 г.	Капацитет по КР	Свободен капацитет в края на 2019 г.[12]
Регионално депо за неопасни отпадъци на Община Карлово, включващо:	**96.15**	**66.15**	**587255**	**151894.73**
Клетка 1			84799	10509.04
Клетка 2			84741	1715.97
Клетка 3	96.15	60.51	125556	54636.60
Клетка 4			140177	32529.43
Клетка 5	96.15	5.63	151981	52503.68

Депото се предоставя за стопанисване и управление.

Избраната технология на депониране се осъществява посредством уплътняването на отпадъците с булдозер и последващото им запръстяване с пръст или инертни материали. Депонирането и обезвреждането на отпадъците се извършва по приетата в проекта и одобрена технология включваща следните дейности:

- изграждане на клетки с височина 1.5 м;

[12] Данни от ИАОС, Годишни доклади по околна среда на операторите, последен наличен доклад по КР за 2019 г. (http://eea.government.bg/bg/r-r/r-kpkz/godishni-dokladi-14/index)

- разстилане отпадъците на пластове;

- уплътняване на отпадъците с булдозер;

- запръстяване на отпадъците с почвен слой с дебелина 30 см.;

- уплътняване на отпадъка и запръстяващия слой.

Запръстяването се извършва в срок 24 часа след разтоварването на отпадъците. На терен на депото операторът осигурява запас от пръст или инертни материали достатъчен за запръстяване на отпадъците поне за три дни. В случай, че отпадъците не бъдат своевременно запръстени, те се обработват с инсектицидни препарати, не по-късно от 48 часа след депонирането им на депото.

За определяне на политиките по управление на отпадъците и за изграждане на отделните системи за разделното им събиране и намаляване на количествата на депонираните отпадъци е необходимо да се проследи количеството на образуваните отпадъци през годините и да се определи тяхното третиране.

В следващата таблица е показано количеството на постъпилите за депониране смесени отпадъци на регионалното депо в разглеждания период. Най-високите стойности отбелязани през 2018 г., се дължат на акции за почистване на нерегламентирани сметища от общините в региона.

Таблица № 15: Количеството на постъпилите за депониране смесени отпадъци на регионалното депо

КОЛИЧЕСТВОТО НА ПОСТЪПИЛИТЕ ЗА ДЕПОНИРАНЕ СМЕСЕНИ ОТПАДЪЦИ НА РЕГИОНАЛНОТО ДЕПО					
	2016 т.	**2017 т.**	**2018 т.**	**2019 т.**	**2020 т.**
Количество събрани смесени битови отпадъци, т.	32452.92	28312.11	33039.54	24144.72	Няма данни

По последни данни (общото събрание на РСУО от 26.04.2021 г.) делът на депонираните отпадъци от общините в региона е както следва:

Таблица № 16: Дял в депонираните отпадъци през последните години от експлоатацията на регионалното депо

ДЯЛ В ДЕПОНИРАНИТЕ ОТПАДЪЦИ ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ ГОДИНИ ОТ ЕКСПЛОАТАЦИЯТА НА РЕГИОНАЛНОТО ДЕПО	
Община	**Дял, %**
Карлово	51%
Сопот	17%
Хисаря	18%
Калояново	14%

От началото на експлоатацията на депото през 2008 г. до момента негов оператор е Община Карлово.

Свободният капацитет до края ня 2019 г. е 151894.73 т. Средно годишното количество на депонираните отпадъци от общините, както и от фирмите, депониращи производствени отпадъци е около 30 000 тона.

Съгласно условията поставени с КР № 347– Н0/2008г., регионалното депо може да приема на територията на площадката отпадъци с определени кодове, съгласно Наредба №2 от 23.07.2014 г. за класификация на отпадъците, в общо количество до 30 000 тона/година, с цел тяхното обезвреждане (D 5 - специално проектирани депа). Изрично са изключени следните кодове отпадъци: течни отпадъци; - отпадъци, определени с Наредба №2/23.07.2004г. за класификация на отпадъците като експлозивни, корозивни, оксидиращи, леснозапалими или запалими; болнични и други клинични отпадъци от хуманното и ветеринарното здравеопазване и/или свързана с тях изследователска дейност, които с Наредба №2 за класификация на отпадъците са класифицирани като инфекциозни; излезли от употреба гуми, с изключение на велосипедни гуми и гуми с външен диаметър над 1400 мм, в т.ч. цели гуми - без тези, които се влагат като материал в строителството на депа; нарязани гуми; отпадъци, които не удовлетворяват критериите за приемане на отпадъци на депа, съгласно приложение № 1 на Наредба № 6/27.08.2013г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.

Отпадъците се приемат на депото след предварително уточнен график, въз основа на сключен договор между оператора, Община Карлово и притежателя на отпадъците. При сключване на договора или най- късно до първата доставка на отпадъците, притежателите са длъжни да предоставят на оператора документ, утвърден от контролните органи за основно охарактеризиране на отпадъците в съответствие с т.1.1., Раздел 1, Част I на Приложение № 1 от Наредба № 6/27.08.2013г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци. Необходимо е и представяне на Работен лист за класификация на отпадъците, утвърден от Регионалната инспекция по околна среда и води Пловдив. При изрядност на всички документи, отпадъците се приемат на депото, като на място се прави оглед и сравнение на отпадъците с описанието в документацията, след което се измерва тяхното тегло на електронна везна и данните се записват в отчетна книга оформена по реда на Наредба №2 за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публичните регистри.

Със въвеждането на системата за разделно събиране на отпадъците от опаковки се наблюдава тенденция към намаляване на количествата депонирани отпадъци на регионалното депо.

На 26.04.2021 г. общото събрание на РСУО взима решение за използване на част от натрупаните средства от отчисленията по чл. 64 от ЗУО за изготвяне на проект за усвояване на пространството между първа и трета клетка на регионалното депо.

- Инсталации за биоразградими и за биоотпадъци

В периода 2016-2020 г. общината не е започнала да прилага изискванията и да работи за изпълнение на целите, свързани с управление на биоразградими отпадъци, като по отношение на тези потоци отпадъци е препоръчително да се предприемат мерки на ниво РСУО.

Съгласно разработения през 2018 г. „Анализ на необходимостта от изграждане на допълнителна инфраструктура и анализ за ефективност на централизиран или децентрализиран подход за изграждане на инфраструктура за управление на отпадъците в регионално сдружение Карлово“ и разгледаните варианти за централизиран или децентрализиран подход, предвид готовността за изграждане на допълнителна инфраструктура, както и необходимите минимални количества, е необходимо да бъде приложен варианта „децентрализиран подход“, при който се предвижда изграждане на инфраструктура за управление на отпадъците, на територията на общините Карлово, Хисаря и Калояново.

Подходът "децентрализирано компостиране на разделно събрани биоотпадъци" се характеризира с достигане на целите за оползотворяване на биоотпадъците за всяко РСУО според чл. 8, ал. 1 от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците и третиране на биоразградимите отпадъци. Общините от РСУО Карлово са наясно, че количествата биоотпадъци, третирани чрез домашно компостиране, за което също са предвидени инвестиции, съгласно ПУО, не се считат за оползотворени биоотпадъци, а се третират като предотвратени отпадъци по смисъла на ЗУО.

Целите, свързани с компостиране/ анаеробно разграждане, се постигат чрез изграждането на няколко инсталации в РСУО. Към 05.2022 г. са изградени и предстои пускане в експлоатация на инсталациите на община Карлово и община Хисаря.

- Инсталации за предварително третиране/сепариране, сортиране и други за битови отпадъци

Инсталацията, на която се третират отпадъците на Община Сопот се намира в Непосредствена близост до регионалното депо. Същата се предоставя на договорни отношения за експлоатация. През 2016 г. са сключени договори между община Карлово и останалите общини от РСУО за сепариране на смесени отпадъци от съществуващата инсталация.

Пристигналите на площадката за предварително третиране на отпадъци автомобили със смесени битови отпадъци се измерват на автокантар, разположен на входа на площадката, след което се разтоварват в отсек за постъпващи отпадъци. След това се извършва първоначална инспекция, като се отделят едрогабаритни и други неподлежащи на рециклиране отпадъци, които се събират в контейнери и се извозват на депото за обезвреждане. Технологичният процес се основава на принципа на позитивното отсортиране - от общият поток да се отнемат само оползотворимите суровини - фолия, хартия, пластмаси, метали.

Инсталацията се състои от няколко сектора – входящ сектор, сепариране, бункерно пространство и балиране. Входящият сектор е отделен от площадката за постъпващи отпадъци с цел предпазване на съоръженията от замърсяване и повреждане и се състои от транспортьори. Отпадъците се зареждат в бункер посредством кошов товарач и върху транспортьора се извършва втора инспекция.

Отпадъците се извеждат с наклонен транспортьор и се прехвърлят върху хоризонтален лентов транспортьор за сепариране, който влиза в кабината за сепариране. Тя е затворено помещение, с естествено и изкуствено осветление и климатизация. В нея се извършва основната дейност по сепарирането на отпадъка - от двете страни на преминаващия транспортьор са обособени работни места за ръчно отделяне и разделяне по видове на оползотворимите отпадъци: минимум пластмаси, хартия, PET бутилки, метали, RDF /калорични отпадъци за изгаряне с оползотворяване на енергията/.

След това суровините се отвеждат до хидравлична преса за балиране, която оформя бали, като връзването им става автоматично. Балите излизат от пресата в пространството на депото за бали, където се подреждат посредством газокар. От там се изнасят и складират в склад за бали, от където се извозват към крайни предприятия за оползотворяване при натрупването на достатъчно количество.

Остатъците от неоползотворими отпадъци се събират в контейнер, в който след напълването му се извозват до регионалното депо за крайно обезвреждане.

Съгласно условията на договора, Изпълнителят следва да отсортира и да предаде за оползотворяване минимум 10% отпадъци спрямо входа от общото тегловно количество твърд битов неопасен отпадък, за съответния период, доставен от община Сопот.

Видовете суровини от отсортирания отпадък са хартия, пластмаси, фолиа и други видове полимерни материали, метали и др. подобни.

Задължение на избрания изпълнител е цялостно организиране по експлоатацията и поддръжката на инсталацията, включително осигуряване на работници и поддържаща техника. Организацията и разходите за транспортиране на отпадъците до сепариращата инсталация и за транспортиране и предаване за обезвреждане на останалите след сепариране отпадъци са за сметка на Възложителя.

Препоръчително е надграждане на съоръжението с цел повишаване на неговата ефективност. За съжаление, при разработване на Националната програма за управление на отпадъците (НПУО) 2021-2028 г. РСУО Карлово не е включена в списъка от Приложение 7 за изграждане на инсталации за предварително третиране, предвид съществуващата инсталация. През новия програмен период Европейската комисия не насърчава по-нататъшното финансиране на такива инсталации, тъй като фокусът е най-вече върху изграждане и усъвършенстване на системите за разделно събиране на отпадъци при източника на тяхното образуване.

- Пунктове за изкупуване на битови отпадъци от хартия и картон, метал пластмаса и стъкло;

- Площадки/места за предаване на ИУЕЕО, излезли от употреба гуми, негодни за употреба акумулатори, отработени масла, включени в системата на организации за оползотворяване на МРО или индивидуално изпълняващи цели за МРО;

- Инфраструктура за разделно събиране на опасни отпадъци от бита

В разглеждания период функционира основно площадка с местонахождение: гр. Сопот, обл. Пловдив, общ. Сопот, местност "Малкия друм", ПИ № 68080.131.046, ПИ № 68080.131.47, ПИ № 68080.131.48 по КК на гр. Сопот, обща площ: 3347 кв. м., за предаване вкл. на отпадъци от хартия и картон, метал пластмаса и стъкло (без опаковки), ИУЕЕО, батерии и акумулатори, масла и нефтопродукти, негодни за употреба гуми, ИУМПС (сключен договор с „Белезирев“, ЕИК: 115783655, разрешително за транспортиране на други МРО № 09-РД-00000287-01/17.12.2013 г.)

Общината е определила технически изисквания към пунктовете и поддържа публичен регистър за тези пунктове, съгласно разпоредбите на ЗУО.

Осугирени са контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки, вкл. хартия и картон, метал, пластмаса стъкло. Към 31.12.2021 г. системата за разделно събиране на отпадъци е изградена със стылопластмасови и пластмасови сини, жълти и

зелени контейнери тип „Иглу" с общ обем на разположените контейнери в точка от 4 500 литра, както следва:

- сини контейнери тип „.Иглу" с обем 1 500 л;

- жълти контейнери тип „Иглу" с обем 1 500 л;

- зелени контейнери тип „Иглу" с обем 1 500 л.

Съгласно чл. 24 от Наредбата за опаковки и отпадъци от опаковки (НООО), на всеки 350 жители в Община Сопот по настоящ адрес се осигурява една трицветна точка, с минимален обем на разположените контейнери от 3 300 л, като за посочените населени места се предвиждат 27 точки по 4 500 литра или общо 80 контейнера. Покритието на населението от една трицветна „точка" ще се променя с всяко изменение на условията за изграждане на системи за разделно събиране, съгласувани на национално ниво с МОСВ,

Разпределението на контейнерите по населени места към 31.12.2021 г. е следното:

- гр. Сопот — 23 сини, 24 жълти и 24 зелени контейнера;

- с. Анево — 3 сини, 3 жълти и 3 зелени контейнера.

Общият обем на разположените съдове възлиза на 120 000 литра, което е в съответствие с минималните критерии по чл. 23 и при спазване изискванията по чл. 24 на НООО.[13]

Не са осигурени контейнери за разделно събиране на други битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса стъкло.

- Съдове за фамилно компостиране на градински отпадъци

В населените места на общината не е предоставяна на домакинствата такава инфраструктура. Не са правени проучвания и общината все още няма яснота по какъв начин ще се справи с постигане на целите за биоотпадъците и биоразградимите битови отпадъци и трябва да се предприемат мерки за извършване на съответните проучвания.

- Инфраструктура за събиране и транспортиране на смесени битови отпадъци

В рамките на разглеждания период община Сопот е обезпечена с необходимите съдове за събиране и извозване на битовите отпадъци от населените места, както следва:

- гр, Сопот: 757 контейнера ти „Мева" (метални контейнери с обем 110 л.); 245 контейнера тип „Бобър"; 4 контейнера тип „Лодка";

- с. Анево: 114 контейнера ти „Мева"; 20 контейнера тип „Бобър"; 2 контейнера тип „Лодка".

Общината извършва самостоятелно услугите по събиране и транспортиране на смесени битови отпадъци и съдовете за събиране и извозване на смесените битови отпадъци са общинска собственост. Капацитетът и състоянието на съдовете за събиране и извозване на смесените битови отпадъци отговарят на нуждите на общината, като се вземе предвид информацията за образуваните смесени битови отпадъци.

- Съдове и транспортни средства за събиране на отпадъци от сгурия и пепел

[13] Програма за развиване на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки в цветни контейнери на територията на община сопот за 2022 - 2024 г.

Образуването на този вид отпадък през зимния сезон допринася за образуването и депонирането на битови отпадъци. Морфологичният анализ на отпадъците, извършен на национално ниво, вкл. за всички общини, показва необходимост от анализ на този вид инфраструктура.

- Контейнери и транспортни средства за разделно събиране на отпадъци от текстил и обувки

Въпреки че изискването за разделно събиране на отпадъците от текстил и обувки все още не е влязло в сила, в разглеждания период община Сопот планира въвеждане на такива система. Към 05.2022 г. има сключен договор за събиране и оползотворяване на текстилни отпадъци между общината и организация за оползотворяване на този поток отпадъци.

- Контейнери и транспортни средства за разделно събиране на зелени и хранителни биоотпадъци

Все още не са осигурени контейнери и транспортни средства за разделно събиране на зелени и биоразградими отпадъци. Общината следва да предприеме необходимите действия за обезпечаване на такава инфраструктура, която е добре да обхване и хранителните отпадъци, за които се очаква определяне на цели за държавите-членки на ЕС.

1.8.2. Инфраструктура за отпадъци от строителство и разрушаване

Към момента РСУО не разполага с инфраструктура за отпадъци от строителство и разрушаване. В района няма действащи депа и инсталации за третиране на строителни отпадъци.

Липсва инфраструктура за третиране и оползотворяване на строителни отпадъци. Изграждането на такава не е задължително, но би подпомогнало изпълнението на изискванията за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни строителни отпадъци, както и изискванията за влагане на все повече рециклирани материали в строителството на сгради, пътища и т.н. Община Карлово има изготвен проект за изграждане на площадка за третирането на тези отпадъци, но не може да я реализира поради необходимостта от големи финансови средства. Разчита се на привличането на частни инвеститори, които да я изградят и експлоатират.

1.8.3. Инсталации и съоръжения за третиране на утайките от ГПСОВ

Обработката на утайките на ПСОВ - Сопот включва аеробно стабилизиране, обезводняване, обеззаразяване и временно съхранение на обезводнени утайки на бетонова площадка с дренажен канал с площ 660м^2. На процеса на компостиране и вермикомпостиране се подлага цялото генерирано количество утайки с код 19 08 05, което е в размер около 300 т. годишно. На края на процеса се получава около 150 т. хумусен продукт, за година покриващ изискванията за „компост“/ “органичен почвен подобрител“ съгласно Наредбата за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци (приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г., обн. ДВ. бр.11 от 31.01.2017 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр. 2 от 08.01.2021 г.

1.8.4. Други инсталации и съоръжения за третиране на отпадъци

На територията на общината са констатирани сериозни проблеми с производствени или други отпадъци по смисъла на ЗУО, които представляват сериозен проблем за общината.

1.8.5. Основни изводи и препоръки

Общината е изградила ефективна система за организирано сметосъбиране във всичките си населени места, чрез разполагане на контейнери. Съдовете се подменят и допълват ежегодно. Осигурена е специализирана техника за обслужването им, което се извършва от общината.

Общината ползва регионално депо за депониране на отпадъците си. Депонирането е последен процес в наложената в ЗУО йерархия при управлението на отпадъците, която се спазва. Община Сопот ползва изградената инсталация за сепариране на отпадъци, собственост на община Карлово. Инсталацията има нужда от надграждане, а сортирането на смесено събран битов отпадък не е ефективно решение за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване, заложени в ЗУО. Регионалната система не разполага с инфраструктура за третиране на различни видове отпадъци, освен сепариране, като организацията на дейността се осъществява чрез сключване на договори с фирми и организации по оползотворяване за предаване на различните отпадъци, които могат да бъдат оползотворени и/или рециклирани.

Изградена е система за разделно събиране на отпадъците от опаковки (хартия, пластмаса, стъкло и метал). В града има една основна площадка за предаване на масово разпространени отпадъци от хартия и картон, метал пластмаса и стъкло, както и други масово разпространени и опасни отпадъци. Необходимо е общината да изисква информация относно количествата на събираните отпадъци.

В общината липсва инфраструктура за третиране на биоразградими отпадъци и към 05.2022 г. не са предприети мерки за осигуряване на такава. През 2018 г. РСУО Карлово приема „децентрализиран" подход към изпълнение на целите за ограничаване количествата на депонираните биоразградими отпадъци. Предвид възприетия подход, е необходимо община Сопот да предприеме мерки за анализиране на този поток отпадъци на нейната територия и да избере ефективно решение за оползотворяването им. Необходимо е осигуряване на инфраструктура за разделно събиране на растителни и биоразградими отпадъци (специализирани автомобили за събирането и извозването им, контейнери за събиране и съхранение), както и изграждане на съответните съоръжения. Възможно е да се анализира опита от прилагане на децентрализиран подход в други общини в Р България, напр. община Севлиево (проект по ОПОС 2014-2020 г. BG16M1OP002-2.007-0001-C02 „Прилагане на децентрализиран модел за управление на био-отпадъците в общините Севлиево, Дряново и Сухиндол, включително изграждане на необходимата техническа инфраструктура – система за разделно събиране и съоръжение за рециклиране на събраните био-отпадъци").

Предвид очакваното определяне на цели за оползотворяване на хранителните отпадъци за държавите-членки на ЕС, общината следва да анализира възможностите за включване на този поток отпадъци при анализиране на най-ефективното решение за оползотворяване на биоразградимите отпадъци.

В Общината няма разработени и въведени в действие проекти за домашно/ фамилно компостиране на растителни и биоразградими отпадъци. Препоръчително е общината да подпомогне организирането на такива схеми, като следва да се има предвид

че количествата събрани от тях се считат за отпадъци, чието образуване е предотвратено, а не за оползотворени биоразградими отпадъци. Предвид очакваното определяне на цели за предотвратяване на хранителните отпадъци за държавите-членки на ЕС, общината следва да анализира възможностите за включване на този поток отпадъци в такива схеми.

Липсва инфраструктура за третиране и оползотворяване на строителни отпадъци. Изграждането на такава не е задължително, но би подпомогнало изпълнението на изискванията за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни строителни отпадъци, както и изискванията за влагане на все повече рециклирани материали в строителството на сгради, пътища и т.н. Община Карлово има изготвен проект за изграждане на площадка за третирането на тези отпадъци, но не може да я реализира поради необходимостта от големи финансови средства. Разчита се на привличането на частни инвеститори.

Заключението е, че осигурената инфраструктура не е напълно достатъчна за третиране на отпадъците на територията на общината и за постигане на количествените цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, поставени пред местните власти. Необходима е допълнителна инфраструктура за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, основно биораградими отпадъци.

1.9. АНАЛИЗ НА ПРИЛОЖЕНИТЕ МЕРКИ И СЪЩЕСТВУВАЩИ ПРАКТИКИ ПО ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

В рамките на разглеждания период 2016-2020 г. основната установена практика по предотвратяване образуването на битови отпадъци на територията на община Сопот е повишаване на осведомеността на гражданите и фирмите относно йерархията за управление на отпадъците. В програмата за предходния период не са определени целеви средства за провеждане на мащабна целенасочена и дългосрочна кампания, така че общината е извършавала по-скоро отделни информационни събития и иинициативи.

Извършеният преглед на нормативните актове и изпълнените проекти на местно ниво показва, че общината не е планирала и прилагала нарочни административни мерки за стимулиране на физическите и юридическите лица да прилагат предотвратяване на отпадъците.

1.9.1 Приложени мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците

Мерките и проектите по предотвратяване на отпадъците са сравнително нови за общините в Р България. В предходната програма за управление на отпадъците общината е отделила внимание на темата. Първата цел на тази програма е „Намаляване на вредното въздействие на отпадъците, чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване“. Релевантните мерки в „Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци“ са свързани основно с информиране на гражданите и бизнеса на територията на общината (чрез информационни кампании, вкл. уебстраницата на общината). Трудно е да се отчете изпълнението, тъй като голяма част от мерките са най-общо формулирани (пожелателни) и за тях не са определени целеви бюджет и възможни източници на финансиране. Обективният индикатор за постигането на целта е отчетената норма на натрупване на битови отпадъци на жител на година, чийто стойности са приемливи в сравнение със средното за Р България и ЕС.

1.9.2. Основни изводи и препоръки

Предотвратяването на образуването на битовите отпадъци има най-висок приоритет в йерархията за управление на отпадъците съгласно действащото законодателство на ЕС и Р България. В разглеждания период приложените в общината мерки за предотвратяване на отпадъците са по-скоро ограничени. Необходимо е община Сопот да възприеме цялостен и ситематичен подход към предотвратяване на отпадъците, вкл. прилагане на икономически инструменти и стимули, които са разгледани подробно в следващия раздел от програмата.

1.10. АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ИНСТРУМЕНТИ И СТИМУЛИ В ОБЛАСТТА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ И ЕФЕКТИВНОСТТА ОТ ДЕЙСТВИЕТО ИМ

1.10.1 Икономически инструменти и стимули в сектора на управлението на отпадъците

В съответствие с Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услугите в Община Сопот, през разглеждания период 2016-2020 г. таксите за битови отпадъци за сметосъбиране и сметоизвозване и обезвреждане на битови отпадъци в депо или други съоръжения са определени пропорционално върху основа - данъчната оценка на имотите, определена по реда на чл.20 и чл.21 от ЗМДТ и/или върху по голямата от двете величини: отчетна стойност и данъчна оценка на имота.

Анализ на приходите от такса битови отпадъци

Разгледани са следните показатели:

- Приходи от такса битови отпадъци – общо приходи, на жител и на тон образувани битови отпадъци, сравнение по тези показатели със средното за страната и с други сходни общини (по данни анализите в НПУО 2021-2028г.); поносимост на такса битови отпадъци за населението (като се имат предвид данните от анализите в НПУО 2021-2028г.);

- Динамика и относителен дял на приходите от такса битови отпадъци в общите приходи от такси на общината и в общите бюджетни приходи на общината; сравнение със средното за страната ниво по тези показатели, посочено в анализите в НПУО 2021-2028г;

Няма информация относно структурата на приходите от такса битови отпадъци – от физически и юридически лица, тенденциите и сравнение със средното за страната или с други общини от съответната категория (големи, средни, малки по данни от анализите в НПУО 2021-2028г.). Поради това не е изследвана таксата за количествата отпадъци, образувани от домакинствата и от юридическите лица, вкл. сравнения със средното за страната и по групи общини (от анализите в НПУО 2021-2028г.).

Анализът по описаните по-горе приходните показатели показва сравнително по-ниски нива в община Сопот спрямо средните за Р България, както и спрямо сходни общини (с население под 10000 души). Същевременно, прави впечатление, че приходите от такса битови отпадъци в община Сопот представляват по-голям дял от общите приходи от такси, както от общите общински приходи (отново в сравнение със средното за Р България и сходни общини в страната).

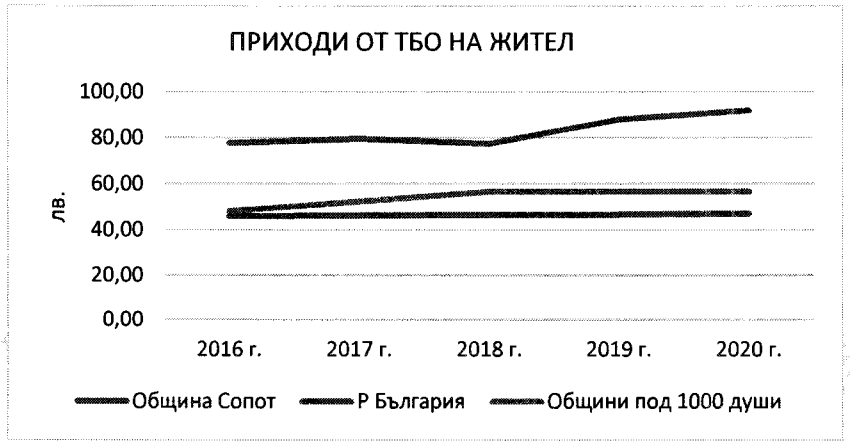
Таблица №.17: Приходни показатели, свързани с такса битови отпадъци

ОБЩО ПРИХОДИ ОТ ТАКСА БИТОВИ ОТПАДЪЦИ, ЛВ.					
	2016	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Община Сопот	428570	361077	675279	648968	646777
Р България (1)	553011000	561802000	542941000	612900000	636794000
ПРИХОДИ ОТ ТАКСА БИТОВИ ОТПАДЪЦИ НА ЖИТЕЛ, ЛВ.					
	2016	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Община Сопот	46.07	46.36	46.58	46.70	47.11
Р България (1)	77.87	79.69	77.56	88.17	92.07
Общини под 1000 души (2)	48.23	52.42	56.56		
ПРИХОДИ ОТ ТАКСА БИТОВИ ОТПАДЪЦИ НА ТОН ОБРАЗУВАНИ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ, ЛВ.					
	2016	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Община Сопот	117.42	90.43	133.22	136.62	148.34
Р България (1)	191.95	182.40	189.71	215.96	225.33
Общини под 1000 души (2)	166.51	176.54	200.00		
ОТНОСИТЕЛЕН ДЯЛ НА ПРИХОДИТЕ ОТ ТБО В ОБЩИТЕ ПРИХОДИ ОТ ТАКСИ, %					
	2016	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Община Сопот	63.32%	47.68%	89.37%	84.66%	87.41%
ОТНОСИТЕЛЕН ДЯЛ НА ПРИХОДИТЕ ОТ ТБО В ОБЩИТЕ ПРИХОДИ НА ОБЩИНАТА, %					
	2016	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Община Сопот	22.04%	20.30%	18.03%	16.78%	28.94%
Р България (1)	9.50%	8.90%	8.10%		

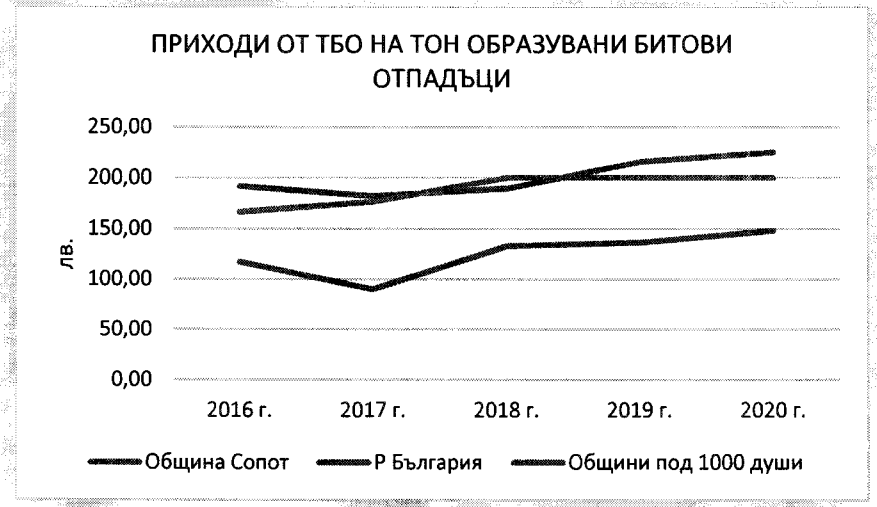
(1) данни от НСИ
(https://nsi.bg/bg/content/2564/%D0%B1%D0%B8%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BE%D1%82%D0%BF%D0%B0%D0%B4%D1%8A%D1%86%D0%B8-%D0%BE%D0%B1%D1%89% D0%BE%D0%B7%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%B0)

(2) Данни от НПУО
(https://www.moew.government.bg/static/media/ups/tiny/%D0%A3%D0%9E%D0%9E%D0%9F/%D0%9D%D0%9F%D0%A3%D0%9E-2021-2028/1.10.%20Ikonomicheski%20instrumenti%2008%2006%202021.pdf)

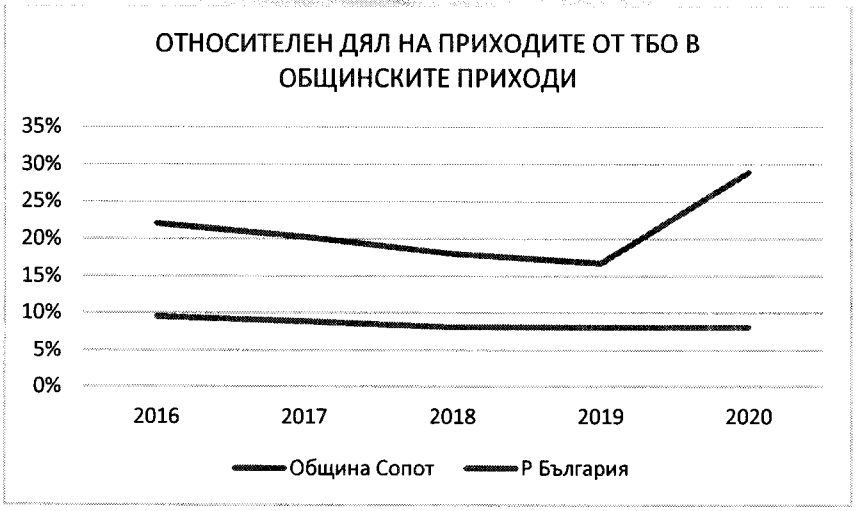
Графика № 5: Приходи от такса битови отпадъци на жител

Графика № 6: Приходи от такса битови отпадъци на тон образувани отпадъци

Графика № 7: Относителен дял на приходите от ТБО от общинските приходи

Поносимост на такса битови отпадъци

При определянето на нивото на таксата за населението е спазено изискването за таван на поносимост. Съгласно указанията в НПУО 2021-2028 г., таванът на поносимост за разходите за управление на отпадъците (това са разходите на общините без тези за поддържане на чистота на обществени площи) се определя като 1,5% от средногодишните доходи на най-нискодоходните групи от населението (1-3 децилна група). Предвид липсата на данни относно доходите на общинско ниво (НСИ не поддържа и не предоставя такава информация) и от друга страна наличните данни относно възрастовата структура и заетостта в общината, са използвани данни относно средния доход на областно ниво. В следващата таблица е представено изчисляването на тавана на поносимост за община Сопот.

Таблица №.18: Отчисления по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО и общи раздходи за управление на отпадъците

ПОНОСИМОСТ НА РАЗХОДИТЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ЗА НАСЕЛЕНИЕТО					
	2016 г.	**2017 г.**	**2018 г.**	**2019 г.**	**2020 г.**
Приходи от ТБО, лв.	428570.00	361077.00	675279.00	648968.00	646777.00
Финансиране на разходи за управление на отпадъците (без разходи за чистота), лв.	274039.00	365076.00	441477.00	390322.00	665564.00
Население, бр.	9302.00	9245.00	9201.00	9178.00	9098.00
Финансиране на управлението на отпадъците/1 жител, лв.	29.46	39.49	47.98	42.53	73.15
Годишен доход на 1 домакинство - средно за областта, лв. (1)	10536.00	12388.00	13971.00	14255.00	14067.00
Годишен доход на 1 лице от домакинство - средно за областта, лв.	4349.00	5063.00	6122.00	6782.00	6881.00
Праг на поносимост на населението за разходи за управление на отпадъците (лв.) - 1,5% от дохода	**65.24**	**75.95**	**91.83**	**101.73**	**103.22**
Разлика до тавана на поносимост, лв.	**35.77**	**36.46**	**43.85**	**59.20**	**30.06**
Средства, които населението може да осигури до достигане на тавана на поносимост, лв.	332776.97	337035.53	403450.83	543355.94	273486.07

(1) По данни от НСИ на областно ниво

Анализът на данните показва, че заплащаната от населението такса за битови отпадъци е под определения таван на поносимост (1.5% от средногодишните доходи на 1 лице). Предвид липсата на данни относно доходите на общинско ниво и предвид високите нива на заетост в община Сопот, като база не е използван дохода на най-нискодоходните групи от населението, а средния доход за област Пловдив). В този смисъл е важно да се направи анализ на доходите на общинско ниво и съответно на възможностите за увеличаване на такса битови отпадъци и/или оптимизирането на разходите за управление на отпадъците (по-конкретно разходите без тези за поддържане на чистота на обществени площи).

Получените резултати са съпоставими с резултатите от анализа на национално ниво в НПУО 2021-2028 г., а именно, че средствата от такса за битови отпадъци, които населението плаща за управлението на отпадъци, са по-ниски от тавана на поносимост. Разликата между понастоящем заплащаните средства на 1 жител и тавана на поносимост са 20.40 лв./ 1 жител.

Следва да се отбележи, че социалната поносимост е изчислена въз основа на данни за доходите на домакинствата и бр. домакинства за област Пловдив. Необходимо е тези изчисления да се прецизират, като се използват актуални данни на общинско ниво.

Анализ на разходите за управление на битовите отпадъци

Обезпеченията по чл.60 и отчисленията по чл.64 от ЗУО са икономически инструменти, насочени към намаляване на количествата на директно депонираните отпадъци и акумулиране на финансови ресурси за закриване и рекултивация на депата за отпадъци след изчерпването на техния капацитет. Размерът на отчисленията по чл.64 на 1 тон отпадък нараства с всяка изминала година. Анализът на данните за постъпленията от отчисленията показва доказаната ефективност на този инструмент[14].

Разгледани са следните показатели:

- разходвани суми за обезпеченията и отчисленията съответно по чл.60 и чл.64 от ЗУО; сравнение със средното за страната изпълнение на дължимите суми по обезпеченията и отчисленията в % (спрямо данните от НПУО 2021-2028г за средното за страната и по групи общини);

- общо изразходвани суми по години на анализирания период от приходите от ТБО и от обезпеченията и отчисленията по ЗУО.

Таблица №.19: Отчисления по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО и общи раздходи за управление на отпадъците

ОТЧИСЛЕНИЯ ПО ЧЛ. 60 И ЧЛ. 64 ОТ ЗУО И ОБЩИ РАЗХОДИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ, ЛВ.					
	2016 г.	**2017 г.**	**2018 г.**	**2019 г.**	**2020 г.**
Отчисления по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО	няма данни	няма данни	152777	100844	249533
ОБЩО РАЗХОДИ	**428777**	**534942**	**694968**	**522715**	**833208**
ОБЩО ПРИХОДИ – ОБЩО РАЗХОДИ (ВКЛ. ОТЧИСЛЕНИЯ)	-207	-173865	-19689	126253	-186431

[14] НПУО

Следва да се отбележи тенденцията към увеличаване на разходите по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО за 2020 г. Това се дължи на повишаване на ставките и въвеждане на по-строги правила през 2017 г. (Наредба No 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци, издадена от министъра на околната среда и водите (Обн., ДВ, бр. 111 от 27.12.2013 г., изм. и доп., бр. 7 от 20.01.2017 г.).

1.10.2 Основни изводи и препоръки

В резултат на анализа на приходите и разходите свързани с управление на отпадъците в периода 2016-2020 г. може да се заключи, че общината все още не успява да приложи успешно принципа „Замърсителят плаща". Следва да се анализират причините за по-ниската събираемост, особено в определени години, както и да се преосмисли начина на формиране на такса битови отпадъци.

Анализът на данните показва, че заплащаната от населението такса за битови отпадъци е под определения таван на поносимост (1.5% от средногодишните доходи на 1 лице). Предвид липсата на данни относно доходите на общинско ниво и предвид високите нива на заетост в община Сопот, като база не е използван дохода на най-нискодоходните групи от населението, а средния доход за област Пловдив). В този смисъл е важно да се направи анализ на доходите на общинско ниво и съответно на възможностите за увеличаване на такса битови отпадъци и/или оптимизирането на разходите за управление на отпадъците (по-конкретно разходите без тези за поддържане на чистота на обществени площи).

Общината следва да положи усилия за прилагане на икономически принципи при управлението на битовите отпадъци. Препоръчва се извършване на документален анализ и експертиментално прилагане в малък мащаб, с цел определяне на най-справедлив и подходящ за общината модел за формиране на таксите. Основните параметри на избрания модел следва да залегнат в Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услугите в община Сопот.

1.11. АНАЛИЗ НА ФИНАНСОВИТЕ ПОТОЦИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ С ОТПАДЪЦИТЕ

1.11.1 Анализ на финансовите потоци по управление на дейностите с отпадъците

В този раздел са анализирани:

- Разходите за управление на отпадъците в абсолютна сума и на 1 жител, на тон отпадъци, тенденции; разходи за управление на отпадъците по категории разходи съгласно план - сметката за дейностите по чл. 66 от ЗМДТ и предвид отчетите за изпълнението на тази план - сметката– за всяка година на анализирания период и общо за периода;

- Приходи от такса битови отпадъци; размер на обезпеченията и отчисленията по чл.60 и чл.64 от ЗУО; поносимост на таксата битови отпадъци.

В чл. 66 от ЗМДТ са определени следните категории разходи:

1. събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до инсталации и съоръжения за третирането им, както и осигуряване на съдове за събиране на битовите отпадъци, с изключение на разделното събиране, предварителното съхраняване и

транспортирането на битовите отпадъци, попадащи в управлението на масово разпространени отпадъци по Закона за управление на отпадъците - за услугата по чл. 62, т. 1;

2. третиране на битови отпадъци, необхванати в управлението на масово разпространените отпадъци, както и проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци и/или други инсталации или съоръжения за оползотворяване и/или обезвреждане на битови отпадъци - за услугата по чл. 62, т. 2;

3. поддържане на чистотата на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места и селищните образувания в общината, предназначени за обществено ползване - за услугата по чл. 62, т. 3.

От данните, представени в Таблица № 20 по-долу е видно, че в разглеждания период община Сопот не покрива напълно разходите за предоставяне на услугите, свързани с битовите отпадъци с постъпилите приходи от таксата. В план-сметката за всяка година се залагат средства за дофинансиране от общинските приходи. Общината следва да анализира детайлно възможностите за оптимизиране на разходите по чл. 66 от ЗМДТ.

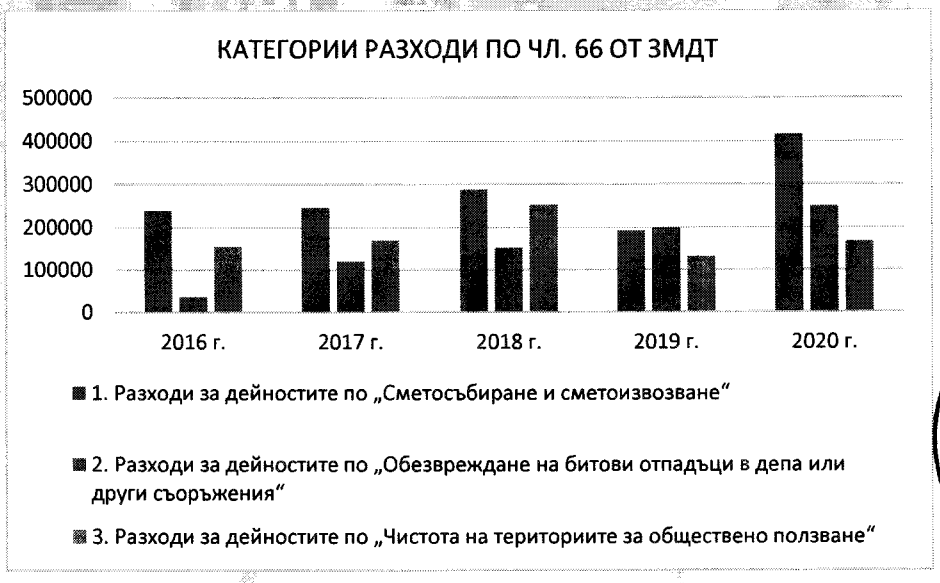
Таблица № 20: Разходи за управление на отпадъците по категории, община Сопот

РАЗХОДИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ПО КАТЕГОРИИ РАЗХОДИ ПО ЧЛ. 66 ОТ ЗМДТ, ЛВ.					
	2016 г.	**2017 г.**	**2018 г.**	**2019 г.**	**2020 г.**
1. Разходи за дейностите по „Сметосъбиране и сметоизвозване“	238739	245914	288700	192037	416031
2. Разходи за дейностите по „Обезвреждане на битови отпадъци в депа или други съоръжения“, вкл. отчисления по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО	35300	119162	152777	198285	249533
3. Разходи за дейностите по „Чистота на територите за обществено ползване“	154738	169866	253491	132393	167644
ОБЩО РАЗХОДИ	**428777**	**534942**	**694968**	**522715**	**833208**
ПРИХОДИ - РАЗХОДИ	-207	-173865	-19689	126253	-186431

Таблица №.21: Дял на категориите разходи в общите разходи по чл. 66 от ЗМДТ

ДЯЛ НА КАТЕГОРИИТЕ РАЗХОДИ В ОБЩИТЕ РАЗХОДИ ПО ЧЛ. 66 ОТ ЗМДТ, %					
	2016 г.	**2017 г.**	**2018 г.**	**2019 г.**	**2020 г.**
1. Разходи за дейностите по „Сметосъбиране и сметоизвозване“	55.68%	45.97%	41.54%	36.74%	49.93%
2. Разходи за дейностите по „Обезвреждане на битови отпадъци в депа или други съоръжения“	8.23%	22.28%	21.98%	37.93%	29.95%
3. Разходи за дейностите по „Чистота на територите за обществено ползване“	36.09%	31.75%	36.48%	25.33%	20.12%

Графика № 8: Категории разходи по чл. 66 от ЗМДТ

В рамките на анализирания период 2016-2020 г. общите разходи на общината във връзка с управление на битовите отпадъци са динамични, като цяло с тенденция към увеличаване. Извършеният анализ по категории разходи показва следното:

Разходите за сметосъбиране и сметоизвозване са с най-голям дял и като цяло тенденция към повишаване. През 2020 г. те достигат почти половината от общите разходи по чл. 66 от ЗМДТ);

Следват разходите за обезвреждане на битови отпадъци в депа или други съоръжения с ясно изразена възходяща тенденция, което се обяснява с увеличените количества отпадъци, както и увеличените ставки за депониране). През 2020 г. тази категория разходи възлиза на близо 30% от общите разходи по чл. 66 от ЗМДТ);

Разходите за чистота на териториите за обществено ползване имат най-малък дял. През 2020 г. те са близо 30% от общите разходи по чл. 66 от ЗМДТ). Динамиката на тази категория разходи в разглеждания период не позволява да се определи тенденция.

Таблица № 22: Други разходни показатели

ДРУГИ РАЗХОДНИ ПОКАЗАТЕЛИ					
	2016 г.	**2017 г.**	**2018 г.**	**2019 г.**	**2020 г.**
Разходи за управление на отпадъците, лв./ жител	25.67	26.60	31.38	20.92	45.73
Разходи за управление на отпадъците на 1 тон образувани отпадъци, лв./ т.	117.47	133.97	137.10	110.05	191.10

1.11.2 Основни изводи и препоръки

Общината предоставя по-голямата част от услугите, свързани с битовите отпадъци, съгласно изискванията на нормативната уредба. Основната препоръка е да се организира допълнителна услуга за разделно събиране на потока биоразградими отпадъци. Предвид очакваното определяне на цели за оползотворяване на хранителните отпадъци за държавите-членки на ЕС, общината следва да анализира възможностите за включване на този поток отпадъци при анализиране на най-ефективното решение за оползотворяване на биоразградимите отпадъци.

В разглеждания период община Сопот не покрива напълно разходите за предоставяне на услугите, свързани с битовите отпадъци с постъпилите приходи от таксата. В този смисъл, общината все още не успява да приложи успешно принципа „Замърсителят плаща". Следва да се анализират задълбочено причините за по-ниската събираемост, особено в определени години, както и да се преосмисли начина на формиране на такса битови отпадъци.

Към момента единственият източник на финансиране на управлението на битовите отпадъци са приходите от такса битови отпадъци и други средства от общинският бюджет.

През текущия програмен период има възможности за ползване на средства от ПУДООС, ПОС 2021-2027 г., както и централно финансираната програма на ЕК за опазване на околната среда (Програма LIFE) и други публични източници на финансиране – за проекти за управление на отпадъците.

О Б Щ И Н А С О П О Т

ПРОГРАМА
ЗА
УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 2
ПРОГНОЗИ

СЪДЪРЖАНИЕ

1. КОЛИЧЕСТВА РАЗДЕЛНО СЪБРАНИ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ ОТ СИСТЕМИ ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ, КОИТО СЕ ПРЕДАВАТ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ/ПОВТОРНА УПОТРЕБА (ПОЛЕЗНА ФРАКЦИЯ), Т 3

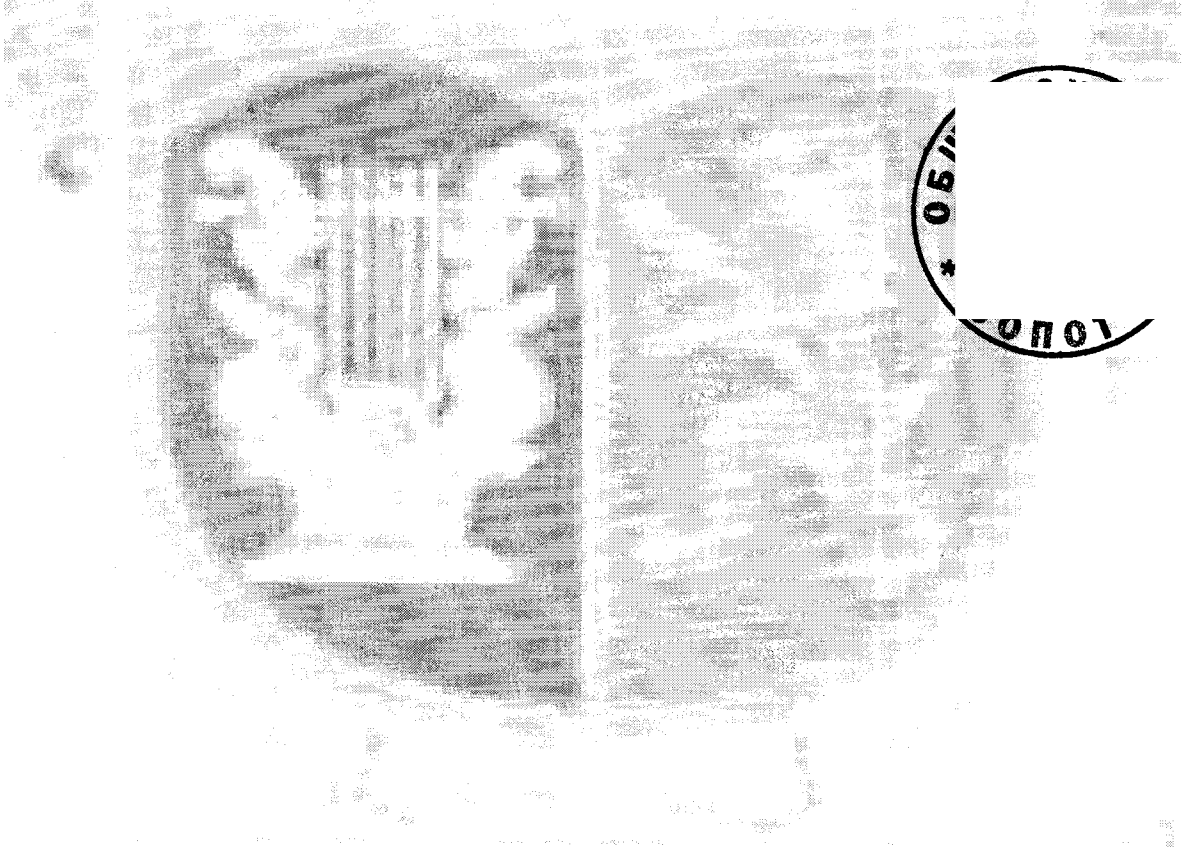
2. ДОМАШНО КОМПОСТИРАНЕ 4

3. РАЗДЕЛНО СЪБРАНИ ЗЕЛЕНИ И БИООТПАДЪЦИ ЗА КОМПОСТИРАНЕ И АНАЕРОБНО РАЗГРАЖДАНЕ , Т 5

4. СМЕСЕНИ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ, ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ЗА ТРЕТИРАНЕ В МБТ ИНСТАЛАЦИИ, Т 6

5. БИТОВИ ОТПАДЪЦИ, ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ЗА ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ (ИЗВЪН РЕЦИКЛИРАНЕ И ПОВТОРНА УПОТРЕБА) ЧРЕЗ ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА ЕНЕРГИЯТА ИЛИ ПО ДРУГ НАЧИН, Т 7

6. БИТОВИ ОТПАДЪЦИ, ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ЗА ДЕПОНИРАНЕ, Т 7

1. КОЛИЧЕСТВА РАЗДЕЛНО СЪБРАНИ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ ОТ СИСТЕМИ ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ, КОИТО СЕ ПРЕДАВАТ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ/ПОВТОРНА УПОТРЕБА (ПОЛЕЗНА ФРАКЦИЯ), Т

Таблица № 1: Количествата разделно събрани битови отпадъци от системи за разделно събиране, които се предават за рециклиране/ повторна употреба (полезна фракция), т

КОЛИЧЕСТВА РАЗДЕЛНО СЪБРАНИ ОТПАДЪЦИ ОТ СИСТЕМИ ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ, КОИТО СЕ ПРЕДАВАТ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ/ПОВТОРНА УПОТРЕБА (ПОЛЕЗНА ФРАКЦИЯ), Т									
	Дял от общо образувани	**2021 г.**	**2022 г.**	**2023 г.**	**2024 г.**	**2025 г.**	**2026 г.**	**2027 г.**	**2028 г.**
Хартия	5.00%	42.06	42.06	113.57	114.71	115.81	116.88	117.90	118.89
Картон	4.00%	33.65	33.65	90.86	91.77	92.65	93.50	94.32	95.11
Пластмаса	9.00%	75.71	75.71	204.43	206.48	208.46	210.38	212.23	214.01
Стъкло	5.00%	42.06	42.06	113.57	114.71	115.81	116.88	117.90	118.89
Метали	4.00%	33.65	33.65	90.86	91.77	92.65	93.50	94.32	95.11
Текстил и обувки	5.00%	0.00	0,00	113.57	114.71	115.81	116.88	117.90	118.89
Хранителни отпадъци	8.00%	0.00	0.00	181.72	183.54	185.30	187.00	188.64	190.23
Зелени отпадъци	14.00 %	0.00	0.00	318.00	321.19	324.27	327.25	330.13	332.90
Други МРО	46.00 %	614.08	614.08	1044.87	1055.34	1065.47	1075.26	1084.71	1093.81
Общо	**100.00 %**	**841.20**	**841.20**	**2271.45**	**2294.22**	**2316.24**	**2337.52**	**2358.06**	**2377.86**

Количествата разделно събрани отпадъци от системи за разделно събиране, които се предават за рециклиране/ повторна употреба (полезна фракция), са определени при следните допускания:

1. Прогнозата за количеството на образуваните отпадъци в община Сопот е направена, като от образуваните през 2021 г. количества са изчислени по алгоритъма, описан в раздел 1.1 „Анализ на състоянието относно отпадъците“, подраздел 1.1.1 „Анализ на битовите отпадъци“ от Приложение№1 към настоящата програма. От получените количества са приспаднати градинските и хранителни отпадъци, чието образуване е предотвратено чрез прилагане на схема за домашно компостиране (виж Таблица № 2 по-долу). Това се очаква да започне през 2023 г. с внедряване на такава схема, като

количествата отпадъци обхванати от нея се увеличават с увеличаване на броя доставените домашни компостери.

2. Количествата разделно събрани отпадъци по фракции е изчислена въз основа на дела на всяка фракция по данни от проведеното национално проучване на морфологичния състав на отпадъците в Р България (данни за община Сопот).

3. Общите количества отпадъци събрани от системи за разделно събиране, които се предават за рециклиране/ повторна употреба (полезна фракция) за 2021 г. и 2022 г. са определени на база изчисления % на предадените за рециклиране отпадъци от общото количество на образуваните отпадъци (по алгоритъма, описан в раздел 1.1 „Анализ на състоянието относно отпадъците“, подраздел 1.1.1 „Анализ на битовите отпадъци“ от Приложение№1 към настоящата програма).

2. При въвеждане на разделно събиране на зелени, хранителни и текстилни отпадъци, както и усъвършенстване на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки и други МРО, което може да се случи най-рано през 2023 г., общите количества отпадъци събрани от системи за разделно събиране, които се предават за рециклиране/ повторна употреба (полезна фракция), са определени на база постигане на целите определени в чл. 31, ал. 1 от ЗУО. Направено е допускане, че темпът на увеличаване на количествата рециклирани отпадъци е еднакъв за всички рециклируеми фракции.

2. ДОМАШНО КОМПОСТИРАНЕ

Таблица №2: Домашно компостиране

ДОМАШНО КОМПОСТИРАНЕ								
	2021 г.	**2022 г.**	**2023 г.**	**2024 г.**	**2025 г.**	**2026 г.**	**2027 г.**	**2028 г.**
Градински и хранителни отпадъци – тона/г	0.00	0	37.20	74.40	111.60	148.80	186.00	223.20
Компостери - брой с натрупване	0	0	100	200	300	400	500	600

Количествата градински и хранителни отпадъци, чието образуване е предотвратено чрез прилагане на схема за домашно компостиране са определени при следните допускания:

1. Схемата започва да се прилага най-рано през 2023 г., като количествата отпадъци обхванати от нея се увеличават с увеличаване на броя доставените домашни компостери.

2. Броят на компостерите е индикативен, като обхваща приблизително половината от домакинствата, които живеят в еднофамилни къщи с двор.

3. Количествата събрани градински и хранителни отпадъци са определени при допускане за 1 кг/ ден предотвратени отпадъци.

3. РАЗДЕЛНО СЪБРАНИ ЗЕЛЕНИ И БИООТПАДЪЦИ ЗА КОМПОСТИРАНЕ И АНАЕРОБНО РАЗГРАЖДАНЕ , Т

Таблица №3: разделно събрани зелени и биоотпадъци за компостиране и анаеробно разграждане , т

РАЗДЕЛНО СЪБРАНИ ЗЕЛЕНИ И БИООТПАДЪЦИ ЗА КОМПОСТИРАНЕ И АНАЕРОБНО РАЗГРАЖДАНЕ , Т								
Отпадъци, т/год.	**2021 г.**	**2022 г.**	**2023 г.**	**2024 г.**	**2025 г.**	**2026 г.**	**2027 г.**	**2028 г.**
Хранителни	0	0	181.72	183.54	185.30	187.00	188.64	190.23
Градински	0	0	318.00	321.19	324.27	327.25	330.13	332.90
Общо	0	0						
	В резултат:							
Компост	0	0	няма данни	няма данни	няма данни	няма данни	няма данни	няма данни
Загуби при третиране	0	0	няма данни	няма данни	няма данни	няма данни	няма данни	няма данни
Произведена ел.енергия	0	0	няма данни	няма данни	няма данни	няма данни	няма данни	няма данни

Разделно събраните зелени и биоотпадъци за компостиране и анаеробно разграждане са определени на база на анализа на количествата разделно събрани отпадъци от системи за разделно събиране, които се предават за рециклиране/ повторна употреба (полезна фракция), по-конкретно фракции „хранителни отпадъци“ и „зелени отпадъци“.

4. СМЕСЕНИ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ, ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ЗА ТРЕТИРАНЕ В МБТ ИНСТАЛАЦИИ, Т

Таблица №4: Смесени битови отпадъци, предназначени за третиране в мбт инсталации, т

СМЕСЕНИ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ, ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ЗА ТРЕТИРАНЕ В МБТ ИНСТАЛАЦИИ, Т									
Отпадъци, т/год.	**Дял в образувани**	**2021 г.**	**2022 г.**	**2023 г.**	**2024 г.**	**2025 г.**	**2026 г.**	**2027 г.**	**2028 г.**
Хранителни отпадъци	8.00%	263.00	263.00	161.14	156.35	151.61	146.93	142.31	137.75
Хартия	5.00%	164.38	164.38	100.72	97.72	94.76	91.83	88.94	86.09
Картон	4.00%	131.50	131.50	80.57	78.17	75.80	73.47	71.16	68.88
Пластмаси	9.00%	295.88	295.88	181.29	175.89	170.56	165.30	160.10	154.97
Текстил	5.00%	164.38	164.38	100.72	97.72	94.76	91.83	88.94	86.09
Гума	1.00%	32.88	32.88	20.14	19.54	18.95	18.37	17.79	17.22
Кожа	1.00%	32.88	32.88	20.14	19.54	18.95	18.37	17.79	17.22
Зелени отпадъци	14.00%	460.25	460.25	282.00	273.61	265.32	257.13	249.04	241.07
Дървесни отпадъци	4.00%	131.50	131.50	80.57	78.17	75.80	73.47	71.16	68.88
Стъкло	5.00%	164.38	164.38	100.72	97.72	94.76	91.83	88.94	86.09
Метали	4.00%	131.50	131.50	80.57	78.17	75.80	73.47	71.16	68.88
Инертни	10.00%	328.75	328.75	201.43	195.43	189.51	183.66	177.89	172.19
Опасни отпадъци	0.00%	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Други	30.00%	986.25	986.25	604.29	586.30	568.53	550.99	533.67	516.57
Общо	100.00%	**3287.50**	**3287.50**	**2014.30**	**1954.33**	**1895.11**	**1836.63**	**1778.89**	**1721.90**

Към момента РСУО Карлово разполага със сепарираща инсталация. Количествата за 2021 г. и 2022 г. са определени въз основа на количествата отпадъци, които към края на периода са предавани за сепариране/ сепарирани на събрания смесен битов отпадък. Количествата за следващите години са определени на база на прогнозните стойности на общите образувани отпадъци и разделно събрани отпадъци (виж Таблица №1), като е приложена настоящата норма на сепариране (около 20%).

5. БИТОВИ ОТПАДЪЦИ, ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ЗА ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ (ИЗВЪН РЕЦИКЛИРАНЕ И ПОВТОРНА УПОТРЕБА) ЧРЕЗ ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА ЕНЕРГИЯТА ИЛИ ПО ДРУГ НАЧИН, Т

Таблица №5: Смесени битови отпадъци, предназначени за третиране в МБТ инсталации, т

ОТПАДЪЦИ, ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ЗА ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ (ИЗВЪН РЕЦИКЛИРАНЕ И ПОВТОРНА УПОТРЕБА) ЧРЕЗ ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА ЕНЕРГИЯТА ИЛИ ПО ДРУГ НАЧИН, Т								
Операция по оползотворяване	**2021 г.**	**2022 г.**	**2023 г.**	**2024 г.**	**2025 г.**	**2026 г.**	**2027 г.**	**2028 г.**
Чрез оползотворяване на енергията	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Друг начин (опишете какъв начин на колкото реда е необходимо)	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Общо	**0.00**	**0.00**	**0.00**	**0.00**	**0.00**	**0.00**	**0.00**	**0.00**

Не се предвижда изграждане на такива инсталации.

6. БИТОВИ ОТПАДЪЦИ, ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ЗА ДЕПОНИРАНЕ, Т

Таблица №6: Отпадъци, предназначени за депониране, т

ОТПАДЪЦИ, ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ЗА ДЕПОНИРАНЕ, Т								
Отпадъци, т/год.	**2021 г.**	**2022 г.**	**2023 г.**	**2024 г.**	**2025 г.**	**2026 г.**	**2027 г.**	**2028 г.**
Депонирани отпадъци - общо	2794.38	2794.38	1712.16	1661.18	1610.84	1561.13	1512.06	1463.61
в т.ч:								
Биоразградими отпадъци	0.00	0.00	57.43	47.58	37.90	28.38	19.03	9.84

В резултат на всички направени прогнози се очаква значително намаляване на депонираните отпадъци до 35.7% от общите образувани отпадъци, като такъв темп на намаление би дал възможност за постигане на определената цел до 2030 г., а именно:

количеството на депонираните битови отпадъци да бъде намалено най-малко до 30% от общото им тегло.

Следва да се подчертае, че направените прогнози са оптимистични, като за тяхното реализиране е важно усъвършенстване на системите за разделно събиране на битовите отпадъци при източника на тяхното образуване.

С цел реализиране на прогнозите, в общинските програми за управление на отпадъци са заложени следните мерки:

1. Общинска програма за предотвратяване образуването на отпадъци:

Предвидена е мярка за безвъзмездно предоставяне на домакинствата на компостери за зелени и други биоотпадъци;

2. Общинска програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци. Предвидени са следните мерки:

Доизграждане/ надграждане на регионалната система за управление на битовите отпадъци – регион Карлово;

Създаване на център за подготовка за повторна употреба и поправка, и/или друг начин за предотвратяване на отпадъците;

Изграждане на инсталации за рециклиране на отпадъци;

Изготвяне на общинска/ регионална програма за управление на отпадъците;

Изграждане на нови и разширяване на съществуващите системи за разделно събиране на битови отпадъци.Най-приоритетно е изграждането на инсталация/ система за разделно събиране/ оползотворяване на биоразградими отпадъци, като е целесъобразно тя да обхване и хранителните отпадъци, за които се очаква поставяне на цели на ниво ЕС.